

PLEEGOUERS : 'N ONDERSOEK MET VERWYSING
NA DIE OMSTANDIGHEDDE VAN BLANKE
PLEEGOUERS IN KAAPSTAD

The copyright of this thesis vests in the author. No quotation from it or information derived from it is to be published without full acknowledgement of the source. The thesis is to be used for private study or non-commercial research purposes only.

Published by the University of Cape Town (UCT) in terms of the non-exclusive license granted to UCT by the author.

ERRATA

I 'n Paar algemene tikfoute kom in die werk voor:

1. Die woord koördinasie kom meermale verkeerdelik met 'n koppelteken voor.
2. Die woord geopen kom meermaal verkeerdelik met 'n koppelteken voor.
3. In tabelle 5, 9, 11 en 23 is die strepies weggelaat wat moes aandui dat daar geen inskrywing in die kolomme is nie.
4. In Bylae B is die vraagtekens aan die einde van sommige vrae weggelaat.

II Spesifieke tikfoute volg:

1. Bl. (iii), par. 2, reël 8, deurstreep word.
Bl. (iii), par. 2, reël 9, voeg word in aan einde van reël.
2. Bl. (iv), reël 9, vir voltooing lees voltooing.
Bl. (iv), reël 20, vir self lees selfs.
3. Bl. (v), reël 1, vir voorneming lees voorsiening.
Reël 15, vir om agneming lees inagneming.
4. Bl. 1, par. 3, reël 2, voeg nie in na beskikbaar.
5. Bl. 2, reël 17, lees Woordeboek vir Maatskaplike Werk.
6. Bl. 6, par. 2, tweede sin moet lees:

Sy verslag het daarop gewys dat, wat babas onder die ouderdom van een jaar betref, daar elke jaar 199 uit 1 000 blankes en 334 uit 1 000 nie-blankes gesterf het.
7. Bl. 11, derde laaste reël, vir industriëleskole lees industriële skole.
8. Bl. 20, reël 1, voeg n in na van.
9. Bl. 27, reël 5, plaas kommapunt na pleegouers en vervang die hoofletter B in beskrywing met 'n klein b.
10. Bl. 56, reël 1, behoort te lees: Bevindinge uit Tabel 5 volg.
11. Bl. 58, reël 5, vervang dubbelpunt met 'n punt.

Par. (1); reël 1, moet lees:
Pleegouers van meer gevorderde leeftyd (m.a.w. 50 jaar en ouer) kan dit fisies moeilik vind om 'n jong kind na behore te versorg.
12. Bl. 66, par. 1, reël 2, vir opskool lees op skool.
13. Bl. 67, par. (i), reël 5, sluit hakie na nie.
14. Bl. 71, par. 3, reël 2, sluit hakie agter betrekkings.

-
15. Bl. 74, par. 2, reël 4, vir moontlike lees moontlik.
 16. Bl. 74, par. 3, reël 4, vir nagenoeg lees na genoeg.
 17. Bl. 77, par. 1, reël 4, vir drie kwart lees driekwart.
 18. Bl. 84, par. 2(b), reël 1, vir deel geneem lees deelgeneem.
 19. Bl. 85, par. 2, reël 8, vir deel geneem lees deelgeneem.
 20. Bl. 88, par. 2, reël 5, vir daar op lees daarop.
 21. Bl. 95, par. 1, reël 8, vir te weegbring lees teweegbring.
 22. Bl. 97, par. 1, reël 3, vir teëprestasie lees teenprestasie.
 23. Bl. 106, D. vir Onmiddellik lees Onmiddellik.
 24. Bl. 113, par. 3(1), reël 2, vir onderhoude lees onderhoud.
 25. Bl. 114, par. 3, reël 4, vir bedraes lees bydraes.
 26. Bl. 130, reël 14, vir groot-ouers lees grootouers.
 27. Bl. 137, reël 7, vir matskaplike lees maatskaplike.
 28. Bl. 138, reël 8, vir voorbereidingsproses lees voorbereidingsproses.
 29. Bl. 142, par. 2, reël 4, vir werkster lees werker.
 30. Bl. 152, par. 2, reël 7, vir heeltemaal lees heeltemal.
 31. Bl. 163, par. 3, reël 3, vir vereniging lees verenigings.
 32. Bl. 163, par. 3, reël 4, vir groepe lees groep.
 33. Bl. 166, par. 1, reël 1, vir geprogrammerde lees geprogrammeerde.
 34. Bl. 178, par. 2, reël 9, vir heeltemaal lees heeltemal.
 35. Bl. 180, par. 1, reël 1, vir hoegenaamde lees hoegenaamd.
 36. Bl. 190, par. 3, reël 13, vir wou lees sou.
 37. Bl. 198, par. 1, reël 5, vir toe tree lees toetree.
 38. Bl. 199, par. 1, reël 8, vir veels lees veel.
 39. Bl. 200, par. 2, reël 9, vir pleekind-status lees pleegkindstatus.

Pleegouers : 'n Onderzoek met Verwysing
na die Omstandighede van Blanke
Pleegouers in Kaapstad

deur

E.F.C. Barry

'n Verhandeling ingedien aan die
Universiteit van Kaapstad
ter verkryging van die graad
van
Magister in Maatskaplike Werk

The copyright of this thesis is held by the
University of Cape Town.
Reproduction of the whole or any part
may be made for study purposes only, and
not for publication.

Opgedra aan die duisende pleegouers in
Suid-Afrika uit waardering vir die
veeleisende taak wat hulle na die beste
van hulle vermoë vervul.

INHOUD

VOORWOORD	(i)
INLEIDING	(iii)
HOOFSTUK EEN	1
AGTERGROND	1
A. Historiese Ontwikkeling van Pleegsorg in Suid-Afrika	3
B. Ontwikkeling van Pleegsorg in Engeland en die Verenigde State van Amerika	15
HOOFSTUK TWEE	27
DIE ONDERSOEK	27
HOOFSTUK DRIE	35
WERWING VAN PLEEGOUERS	35
A. Metodes van Werwing soos toegepas deur die Organisasies in die Onderzoek	36
B. Sukcesvolle Werwingsmetodes soos toegepas in Engeland en die V.S.A.	39
C. Beplanning van Werwingsveldtogte	44
HOOFSTUK VIER	48
KEURING VAN PLEEGOUERS	48
A. Keuringsprosedure	50
B. Kriteria vir Keuring	55
1. Ouderdom	55
2. Inkomste	62
3. Opvoedkundige kwalifikasies	65
4. Beroepslewe	68
5. Eie Kinders	72
6. Grootte van gesinne waarin pleegouers grootgeword het	76
7. Een-ouer pleeghuise	77

8. Pleegouers se evaluasie van eie kinderjare	79
9. Vryetydsbesteding	82
10. Huweliksverhouding	86
11. Ouer-kindverhouding	86
12. Motiewe van pleegouers	86
C. Die Gebruik van die Groepmetode in Voorlopige Keuring	95
HOOFSTUK VYF	97
FINANSIELE IMPLIKASIES WAT PLEEGSORG VIR	
DIE PLEEGGESIN INHOU	97
A. Pleegouers se Menings t.o.v. die ontvangs van Pleegtoelae	98
B. Betaling van 'n Honorarium (of "Service Fee") aan Pleegouers	102
C. Pleegouers se Ervarings i.v.m. Toekenning van Pleegouertoelae	103
D. Hoe Welsynsorganisasies in die Materiële Behoeftes van die Pleegkind Tydens en onmiddellik na Plasing voorsien	106
HOOFSTUK SES	118
ROLVERVULLING VAN PLEEGOUERS	118
A. Hoe Pleegouers hulle rol sien	120
B. Hoe Pleegouers hulle rol t.o.v. die Pleegkind se ouers sien	124
C. Pleegouers se Siening van die Maatskaplike Werker se rol	135
Die Rol van die Pleegvader	142
HOOFSTUK SEWE	145
LEIDING AAN PLEEGOUERS	145
A. Gevallewerkdienste	145
1. Administratiewe Aspekte	148
2. Opvoedkundige Aspekte	149

3. Terapeutiese Aspekte	150
B. Gesinsterapie	156
C. Pleegouergroepe	158
D. Pleegouerverenigings	163
E. Die Rol van die Welsynsorganisasie	165
HOOFSTUK AG	171
DIE BEEÏNDIGING VAN PLEEGSORGPLASINGS	171
Beplande beëindiging van Plasings	173
Onbeplande Verwyderings	178
Die Maatskaplike Werker en Beëindiging van pleegplasings	181
HOOFSTUK NEGE	185
BEVINDINGE	185
BYLAE A	203
BYLAE B	204
NOTAS	212
BIBLIOGRAFIE	219

TABELLE

Nr.

1.	Beskikking oor blanke sorgbehoewende kinders deur kinderhowe in 1937	12
2.	Pleegouers volgens welsynsorganisasies ingedeel April - Mei 1972	28
3.	Pleegouers pro rata volgens welsynsorganisasies in steekproef	30
4.	Getal pleegouers ingedeel volgens beweegredes waarom hulle pleegouerskap aanvaar het	38
5.	Ouderdom van pleegouers ten tye van die ondersoek	55
6.	Persentuele indeling van pleegouers volgens inkomste	62
7.	Opvoedkundige kwalifikasies van pleegouers	66
8.	Opvoedkundige kwalifikasies van eie kinders van pleegouers wat reeds skool verlaat het	68
9.	Persentasie verspreiding van pleegvaders volgens stabiliteit van hulle werkspatroom	71
10.	Persentasie verspreiding van pleegouers volgens aantal eie kinders	72
11.	Aantal kinders in gesinne waarin pleegouers groot geword het	76
12.	Hoe pleegouers hulle eie kinderjare onthou	79
13.	Pleegmoeders se lidmaatskap aan verenigings	81
14.	Pleegouers se menings t.o.v. die ontvangs van pleegtoelae	98
15.	Periode wat pleegouers gewag het vir eerste betaling van pleegouertoelae	105
16.	Hoe pleegouers hulle rol t.o.v. pleegkinders sien	120
17.	Pleegouers se beskouinge oor gehegtheid van pleegkinders	121
18.	Frekwensie van ouers se besoek aan pleeghuise	127
19.	Plek van besoek deur natuurlike ouers	131
20.	Die siening wat pleegouers van maatskaplike werker het	136

21.	Frekwensie van besoeke van die maatskaplike werker aan pleeggesinne	139
22.	Lede van pleeggesinne wat maatskaplike werker tydens besoek sien en frekwensie van besoek	141
23.	Pleegouers se mening oor 'n kort opleidingskursus	159
24.	Bestemming van pleegkinders uit sorg van pleegouers verwyder	181

VOORWOORD

Ek wil graag my opregte dank en waardering betuig aan die drie welsynsorganisasies in Kaapstad betrek by die ondersoek nl. die Afrikaanse Christelike Vrouevereniging, die Christelike Maatskaplike Raad en die Vereniging vir Kinderbeskerming. Hierdie drie organisasies het ingewillig om die name van al die pleegouers aan my beskikbaar te stel en om die pleegouers in te lig omtrent die ondersoek. Aan die maatskaplike werkers werksaam by die drie organisasies my dank vir hulle samewerking en vir tyd wat hulle spandeer het om op navrae te antwoord en aan samesprekings deel te neem.

Aan die pleegouers wat so vrywilliglik hulle samewerking verleen het vir die insamel van inligting vir die studie is ek baie dank verskuldig. Sonder hulle tegemoetkoming en hulp sou dit nie moontlik gewees het om die studie te voltooi nie.

My twee kollegas, mej. D. Marais en mev. Helen Ritchie wat behulpsaam was met die ondersoek en 30 van die vraelyste voltooi het verdien 'n opregte woord van dank. Sonder hulle hulp sou die veldwerk soveel langer geduur het.

Aan mev. Ann Gordon wat die tikwerk onderneem het wil ek graag 'n spesiale woord van dank rig. Haar geduld met die ontsyfer van 'n feitlik onleesbare handskrif en haar intelligente bydrae tot die finale voorkoms van die verhandeling word opreg waardeer.

Sonder mev. Paddy Eedes se hulp sou die werk nooit betyds klaar gewees het nie. Sy het baie ure bestee aan die afrolwerk waaroor ek haar bedank.

Aan my man en ons drie kinders wil ek baie dankie sê vir hulle belangstelling en onderskraging gedurende die afgelope drie jaar. Hulle het heelwat opofferings moes maak terwyl ek so baie van my tyd aan die studie gewy het. Hulle begrip en aanmoediging het veel vir my beteken.

Ek wil graag 'n woord van dank rig aan dr H.C. Lambrechts vir haar belangstelling in die projek en die konstruktiewe kritiek wat ek van haar ontvang het.

Ten slotte wil ek graag my besondere dank en waardering teenoor my promotor, professor Brunhilde Helm, betuig. Sy was, gedurende al die tyd wat ek besig was met die studie en afronding van die verhandeling, te alle tye beskikbaar om raad en leiding te gee. Ek is opreg dankbaar dat ek kon reken op haar oordeel, insig en leiding. Boweal het haar simpatieke begrip en aanmoediging my deur die afgelope drie jaar bemoedig. Daarvoor my opregte dank aan professor Helm.

Kaapstad, 10 Oktober 1974

E.F.C. Barry

INLEIDING

Die ondersoeker se belangstelling in pleegsorg het ontwikkel gedurende die drie jaar wat sy as sekretaresse van die Vereniging vir Kinderbeskerming in Kaapstad werksaam was. Hoewel die ondersoeker reeds die afgelope drie jaar in 'n ander werkkring staan, word die leemtes wat in pleegsorg bestaan, maar ook die waarde wat dit vir sorgbehoewende kinders kan hê, gedurig onder haar aandag gebring.

Die kroniese tekort aan geskikte pleegouers, die feit dat pleegkinders soms in pleeghuise geplaas word waar hulle onder omstandighede verkeer wat nie veel verskil van dié waaruit hulle verwyder is nie en die steeds te groot aantal plasings wat misluk het die ondersoeker laat besluit om vas te stel wie die pleegouers is wat hierdie belangrike diens lewer. Aangesien studies van verbruikersmenings van welsynsdienste in Suid-Afrika skaars is, en pleegouers word hier te lande nog dikwels as verbruikers eerder as verskaffers van welsynsdienste beskou, het die ondersoeker aandag gegee aan pleegouers se menings oor die dienste wat hulle van welsynsorganisasies en maatskaplike werkers ontvang.

Die ondersoek was beperk tot Kaapstad omdat die ondersoeker 'n voltydse betrekking beklee wat dit moeilik sou maak om buite Kaapstad te werk. Al drie die welsynsorganisasies wat blanke kinders in pleegsorg plaas is by die ondersoek betrek, eerstens om 'n volledige steekproef van pleegouers te kan maak en tweedens om vas te stel of daar enige opvallende verskille in die beleid en werkswyse met betrekking tot pleegsorg tussen die drie verenigings bestaan.

Die ondersoeker het besluit om die gegewens wat nodig was vir die studie van die pleegouers te verkry. 'n Nadeel van die metode van inligting insamel, is dat pleegouers nie altyd situasies waarby hulle so nou betrokke is objektief beoordeel nie. Dit is moontlik dat sommige antwoorde op vrae beïnvloed kon gewees het deur die pleegouers se onbewuste begeertes of verwagtings. Die gretigheid waarmee die meerderheid pleegouers met die ondersoeker saamgewerk het en die wyse waarop verskeie pleegouers tot lank na die voltooiing van die ondersoek nog kontak met die ondersoeker behou het, het die mening versterk dat pleegouers 'n sterk behoefte het aan leiding en erkenning en dat hulle graag as kollegas met maatskaplike werkers sal wil saamwerk.

Pleegouers se rol in die pleegplasing en hulle verantwoordelikheid teenoor die pleegkind en sy ouers het reeds heelwat veranderinge ondergaan -- veranderinge waarvoor die maatskaplike werkers nie altyd erkenning het nie. Deesdae is dit die pleegouers, eerder as die maatskaplike werkers wat die kind help om klere te koop, wat die kind na die kliniek of hospitaal of self die psigiater vergesel, wat die skoolhoof te woord staan en die ouer-onderwysersvergaderings bywoon. Die sukses van die vorm van substituutsorg hang dus grootliks af van die pleegouers wat gebruik word.

Uit die ondersoek blyk dit dat 'n groot aantal pleegouers met baie beperkte kontak met die maatskaplike werkers moet klaar kom. Dit blyk egter dat die pleegouers nie hulleself beskou as swak toegerus vir die verantwoordelike taak nie maar dat hulle 'n dringende behoefte het aan die leiding van kundige en ervare vakkundiges.

Pleegsorg word tradisioneel as 'n "tydelike" voorneming van substituutsorg gesien maar slegs 'n klein persentasie pleegkinders in die ondersoek het betekenisvolle kontak met hulle eie ouers gehad en die meerderheid sou waarskynlik tot hulle die ouderdom van 18 jaar bereik in pleegsorg deurbring. Dit dui volgens die ondersoeker se mening daarop dat veel meer aandag aan die keuring van pleegouers en die begeleiding van pleegplasings gegee moet word as wat tans algemeen gebruiklik is. Indien meer as slegs lippetaal bedoel word wanneer na pleegouers as "kollegas" verwys word sal hulle ook geleentheid moet kry om werklik 'n aandeel te hê in die bepaling van beleid met betrekking tot pleegsorg. In hierdie ondersoek is insidente deur pleegouers meegedeel wat dui op arbitrêre besluite wat deur maatskaplike werkers en die welsynsorganisasies waar hulle in diens is, geneem was sonder om agneming van die pleegouers wat by die situasie betrokke was. Indien persone as kollegas beskryf en gereken word, word impliseer dat hulle gelyke status het en ewe belangrik is. Maatskaplike werkers se optrede teenoor pleegouers moet dus van kollegiale agting getuig.

Ten spyte van die leemtes in die ondersoek word vertrou dat die inligting wat wel ingewin is deur maatskaplike werkers gebruik sal word tot voordeel van die kinders in pleegsorg en die pleegouers wat hierdie onbaatsugtige taak na die beste van hulle vermoë verrig. Dit is van die grootste belang dat maatskaplike werkers en pleegouers alle metodes sal ontgin en die beskikbare kennis sal aanwend om te verseker dat pleegkinders die begunstigdes en nie die slagoffers van hulle dienste sal wees nie.

HOOFSTUK EEN

AGTERGROND

AGTERGROND

Kindersorgdienste in Suid-Afrika het 'n verskeidenheid funksies en pligte -- voorkomend, onderskragend, en beskermend van aard. 'n Belangrike funksie van hierdie dienste is o.a. om die ouerlike sorg wat kinders ontvang aan te vul indien die gehalte van die sorg nie voldoende is om in die kind se fisiese en emosionele behoeftes te voorsien nie. Op die wyse word probeer voorkom dat kinders onnodig aan omstandighede blootgestel sal word wat hulle nadelig sal beïnvloed.

Voorkomingsdienste sluit in die voorsiening van dag-versorgingsoorde vir kinders, klubs vir ouers en kinders en vakansies vir kinders sowel as gesinne. Maatskaplike werkers lewer belangrike dienste aan gesinne deur ouers te help om hulle kinders se behoeftes beter te begryp en deur gesinne te help om hulle gesinsfunksionering sodanig te wysig dat dit aan die kinders die gunstigste geleenthede vir sekuriteit en persoonlikheids groei sal bied.

Soms is hierdie dienste nie beskikbaar nie, of nie betyds beskikbaar en in ander gevalle slaag die beskikbare dienste nie daarin om te verhoed dat kinders wel onder omstandighede verkeer wat so swak is dat hulle sorgbehoewend bevind moet word en substituuksorg vir hulle beveel moet word. Gedurende die boekjaar 1973/74 is 3 210 blanke kinders sorgbehoewend bevind. Die Staat moet een of ander toewysing ten opsigte van kinders wat sorgbehoewend bevind word, gelas. In terme van die Kinderwet is daar 'n paar verskillende maniere waarop versorging vir die kinders gereël kan word :-

- (i) Die kind kan terug geplaas word in die sorg van sy ouer/s of voog

-
- (ii) Die kind kan in die sorg van geskikte pleegouers geplaas word
 - (iii) Die kind kan onder beheer van 'n goedgekeurde vereniging geplaas word
 - (iv) Die kind kan na 'n kinderhuis verwys word
 - (v) Die kind kan na 'n nywerheidsskool verwys word.

Hierdie studie probeer bepaal tot hoe 'n mate welsyns-organisasies daarin slaag om geskikte pleegouers te verkry om die versorging van kinders te onderneem wat nie langer in hulle ouerhuise versorg kan word nie, en vir wie pleegsorg die geskikste substituutsorg is.

Definisies

Dit is nodig dat die begrippe pleegsorg, pleegouer en pleegkind omskryf word sodat duidelikheid verkry kan word oor die betekenis van die begrippe soos dit in hierdie ondersoek gebruik is.

a) Pleegsorg

Volgens die Woordeboek vir Maatskaplike werk is pleegsorg : "Tydelike versorging van 'n kind weg van sy eie ouers deur pleegouers ingevolge 'n bevel van 'n kinderhof". Laasgenoemde definisie is enigszins eng in opset in sover dit net die wetlike implikasie van pleegsorg erken en nie toelaat vir emosionele en maatskaplike implikasie nie.

Van Bochove se definisie van pleegsorg lui :

Pleegsorg is 'n hulpdiens gebaseer op 'n tydelike beplande grondslag wat aangebied word om die kind wat nie by sy eie ouer(s) kan bly nie langs die weg van die voorsiening van 'n gesonde gesinslewe geleenthede te gee vir emosionele groei en die sosialisering van sy persoonlikheid in ooreenstemming met die kulturele vereistes van die samelewing waarvan hy 'n lid is. In gevalle

waar die kind se eie gesinslewe reeds 'n nadelige uitwerking gehad het, dien die pleeggesin as 'n korrektiewe ervaring. [1]

b) Pleegouers

Volgens die woordbepaling in artikel 1 (XXIX) van die Kinderwet (no. 33 van 1960) word met pleegouer bedoel 'n persoon wat, hetsy teen vergoeding al dan nie, die tydelike versorging van 'n kind onderneem wat kragtens paragraaf (b) van subartikel (1) van artikel 31 of subartikel (2) van artikel 48 of subartikel (1) van artikel 50 van hierdie Wet, of paragraaf (b) van subartikel (1) van artikel 342 van die strafproses-Wet, 1955, in die bewaring van bedoelde persoon geplaas is. Katz omskryf 'n pleegouer as volg :

A foster parent is one who, although not legally related to the child by direct parental blood ties, nor decreed a parent in formal adoption proceedings, assumes the role of a parent. [2]

c) Pleegkind

'n Pleegkind is 'n kind wat in terme van die Kinderwet (Wet 33 van 1960) sorgbehoewend bevind is en wat tydelik in die sorg van 'n persoon of persone anders as sy natuurlike ouers geplaas word. Die Kinderwet bepaal verder dat 'n kinderhof die reg het om te beveel dat 'n kind wat in pleegsorg geplaas word "onder toesig van 'n proefbeampte of van 'n persoon of vereniging van persone wat hom vir die beskerming, welsyn en redding van kinders beywer, geplaas word".

A. Die Historiese Ontwikkeling van Pleegsorg in Suid-Afrika

Die ontwikkeling deur die eeue van pleegsorg as 'n versorgingsmetode van kinders wie se ouers hulle nie kan of wou versorg nie is besonder interessant. [3] Vir die doel van hierdie ondersoek sal slegs 'n kort opsomming gegee word van die

ontwikkeling van pleegsorg in Suid-Afrika vanaf die begin van die neëntiende eeu.

Gedurende die sewentiende en die agtiende eeu het daar weinig georganiseerde maatskaplike hulpverlening aan die Kaap bestaan. Die Kerk het waar nodig armeversorging behartig, en die diakonie het kinders wat wees of verwaarloos was in die sorg van verwante of ander bereidwillige persone geplaas, aangesien daar toe nog geen inrigtings bestaan het nie. Hierdie pleegouers is deur die diakonie vergoed vir die dienste wat hulle gelewer het.

In 1691 reeds is in uitvoering van 'n Wet van die Goeweneur-in-Rade 'n "Collegie van Weesmeesteren" in die lewe geroep. Hierdie "Collegie van Weesmeesteren" se pligte was veral om die regte en belange van weeskinders volgens die gemaakte inventaris en testamente te beskerm. Die owerhede het dus tog op beperkte wyse verantwoordelik gevoel vir die materiële beskerming van weeskinders.

1. Die Stigting van Kinderinrigtings

In 1814 [4] word die eerste kinderingrigting in Suid-Afrika ge-open, nl. die Suid-Afrikaanse Weeshuis in Kaapstad. In 1864 en 1868 word onderskeidelik die St. George's inrigting vir blanke en nie-blanke dogters en St Michael's vir blanke seuns en dogters te Kaapstad ge-open. Eersgenoemde inrigting is deur die Episkopale Kerk beheer terwyl laasgenoemde onder leiding van die All Saints Susters gestaan het. Verskillende inrigtings word gedurende die laaste twee dekades van die neëntiende eeu gestig, meestal deur verskillende kerklike groepe.

Die maatskaplike ontwrigting wat die oorlog van 1899 - 1902

meebring veroorsaak dat 'n groot aantal kinders wees gelaat word. Hierdie kinders se nood en gebrek aan versorging dien as prikkel tot die oprigting van meer kinderinrigtings. Die Abraham Kriel Kinderhuis op Langlaagte (1902), die Vrystaatse kinderhuise op Winburg, Ladybrand en Bethlehem, die St. Mary's Orphanage (1902) en die Good Shepherd Home (1904) in Johannesburg is grotendeels as gevolg van die nasleep van die oorlog gebou.

2. Die Ontstaan van Gesinsorg- en Kindersorgorganisasies

a) Die Vroueverenigings: Die stigting van die Afrikaanse Christelike Vrouevereniging was 'n uitvloeisel van die oorlog van 1899 - 1902. Die ellende van die Afrikanervolk gedurende en na die oorlog het daartoe gelei dat die A.C.V.V. op 1 September 1904 in Kaapstad gestig was, nadat daar toe reeds sedert 1900 telkens komitees in die lewe geroep was en vergaderings gehou is om optrede deur die vroue te formuleer en te beplan. Die Suid-Afrikaanse Vrouefederasie word ook in 1904 in Transvaal gestig. Die twee verenigings se werksaamhede was in die begin nie beperk tot 'n bepaalde provinsie nie en die A.C.V.V. het onder andere verskeie takke in die Vrystaat gehad en selfs een in Transvaal. Teen 1907 het die twee verenigings egter ooreengekom dat die A.C.V.V. se werksaamhede tot Kaapland en die S.A.V.F. se werksaamhede tot die Transvaal beperk sal wees. In 1908 word die Oranje Vroue Vereniging gestig en 1915 die Natalse Christelike Vrouevereniging en beide die verenigings se werksaamhede is ook beperk tot die provinsies waar hulle hul ontstaan gehad het.

Die Vroueverenigings het hulle taak van die begin af op die breë volksterrein gesien en het hulle beywer vir die daarstel van opvoedkundige-, gesondheids- sowel as welsynsdienste.

Wat betref dienste aan kinders het die A.C.V.V. reeds in 1912 hulle eerste Huishoudskool op Tulbagh ge-open vir meisies wat by toetrede tussen ouderdomme 13 - 15 jaar moes wees. Alleen behoeftige dogters of dogters wat onder onwenslike omstandighede geleef het is in die huishoudskool opgeneem. [5] Die program van huishoudskole was daarop gemik om die dogters op te lei in take soos koskook, naaldwerk, en was en stryk. Hierdie dogters was dan toegerus om 'n verdienste te bekom, maar veral was hulle toegerus om beter moeders te wees.

b) Die Vereniging vir Kinderbeskerming, Kaapstad

Hierdie vereniging het in Kaapstad in 1908 ontstaan nadat die destydse gesondheidsbeampte in Kaapstad dr. A. Jasper Anderson in sy jaarverslag van 1906 aandag gevestig het op die onrusbarende hoë sterftesyfer onder kinders. Sy verslag het daarop gewys dat 199 uit elke 1 000 blanke babas onder die ouderdom van een jaar en 334 uit elke 1 000 nie-blanke babas jaarliks gesterf het. Die bekendmaking van die syfers het 'n groot bydrae gemaak tot die ontstaan van die Wet ter Beskerming van het Leven van Jonge Kinderen, 1907. [6] Die wet was veral gemik teen die persone wat jong kinders teen betaling in hulle sorg geneem het.

Die Vereniging van Kinderbeskerming was die begin van die Kindersorgverenigings wat later in al die groot stede en op baie dorpe gestig is. Die S.A. Nasionale Raad vir Kindersorg is in 1924 in die lewe geroep om kindersorgdienste te ko-ordineer, te bevorder, en uit te brei.

3. Die Ontwikkeling van Kinderwetgewing

Die oudste kinderwetgewing in Suid-Afrika is die

Meesters en Dienstboden Wet (No. 15 van 1856). Die Wet maak voorsiening vir die plasing van kinders by familie of ander persone en omskryf wat die kind se werksomstandighede, huislike omstandighede en onderrig moet wees.

Die ontwikkeling van kinderwetgewing geskied egter hierna fragmentaries, want elke provinsie of "kolonie" maak tot met Unie in 1910 hulle eie wette ten opsigte van die versorging van afhanklike, verwaarloosde en misdadige kinders.

Die Heeren en Dienstboden Wet (No. 13 van 1880) van Transvaal en die Kinderbeskermingswet (No. 38 van 1901) van Natal het vakleerlingskap gereël en beskermingsmaatreëls ten opsigte van sorgbehoewende en behoeftige kinders bevat.

In 1903 word in Transvaal die Deserted Wives and Children Protection Ordinance (No. 44 van 1903) ingestel. In die Oranje Vrystaat word die Deserted Wives and Children Protection Ordinance (No. 51 van 1903) aangeneem. Hierdie ordonnansies is op beskerming van die kind en die bewaring en rehabilitasie van die gesin gemik.

Kinderwetgewing word verder aangevul deur die Wet ter Bescherming van het Leven van Jonge Kinderen (No. 4 van 1907) wat deur die Kaapse Parlement aanvaar word en 'n wet onder dieselfde naam (No. 24 van 1909) wat in die Transvaal aangeneem word.

Onder die Transvaalse Wet, die Criminal Law Amendment Act (No. 38 van 1909) word vir die eerste keer in Suid-Afrika voorsiening gemaak vir die oprigting van 'n staats-industriëleskool waarheen behoeftige en verwaarloosde kinders gestuur kan word. Nog in dieselfde jaar word so 'n skool op Standerton ge-open. [7] Vir die eerste keer aanvaar die staat nou verantwoordelikheid vir die versorging en rehabilitasie van sorgbehoewende kinders.

Die Gevangenissen en Verbetergestichten Wet (No. 13 van 1911)

was hoofsaaklik, na Uniewording, 'n konsolidasie van alle vorige wetgewing in al die verskillende provinsies, wat op verbetering-skole, nywerheidskole en gevangenisse betrekking gehad het. Dit is gemik op die beskerming van die misdadige kind. Hierdie wet bring mee dat die misdadige kind nie langer as 'n volwassene beskou is nie, maar laat hom onder die kindernetwetgewing ressorteer. Die wet het daarvoor voorsiening gemaak dat magistrade behoeftige kinders na industriële skole, gesertifiseerde inrigtings, of ander tehuise kan verwys.

Die Wet ter Beskerming van Kinderen (No. 25 van 1913) was die eerste omvattende wet wat die beskerming van alle kinders in Suid-Afrika ten doel het. Waar Wet No. 13 van 1911 hoofsaaklik oor die besteding en versorging van die misdadige kind gehandel het, beoog hierdie wet (waarby ingelyf was al die bepalings van Wet No. 13 van 1911 wat op kinders onder die ouderdom van 16 jaar betrekking gehad het) die beskerming van alle kinders.

Wanneer die wet en sy meegaande regulasies gelees word, val dit op hoe streng en ongenaakbaar die behandeling van die sorgbehoewende kind 60 jaar gelede nog was. Daar word bv. bepaal dat seuns wat weggeloop het van inrigtings waarheen hulle verwys was, deur 'n magistraat gevonnissen kan word tot 'n maksimum van 12 rottanghoue, indien die seun jonger as 14 jaar was, en 'n maksimum van 24 rottanghoue indien die seun ouer as 14 jaar was.

Die kinders se kontak met hulle ouers is per regulasie beperk tot 'n maksimum van 1 besoek van 30 minute per maand. Dit is 'n duidlike weerspieëling van die algemeen heersende

mening van die 19de eeu o.a. in Engeland, Skotland en die Verenigde State, dat ouers wat hulle kinders nie kan versorg nie ook nie kontak met die kinders mag hê nie, daar hulle 'n negatiewe invloed op die kind het en die "goeie" werk wat die inrigting gedoen het, sal afbreek.

Die wet maak ook voorsiening daarvoor dat sorgbehoewende kinders onder die ouderdom van 10 jaar deur inrigtingsbesture by privaat persone geplaas kan word. Indien so 'n kind se uitplasing ná sy twaalfde verjaardag verder verleng sou word was die inrigtingsbestuur verplig om die betrokke Minister betyds van 'n verslag en aanbeveling te voorsien.

Regulasie 81 bepaal dat die bedrag wat aan so 'n "pleegouer" betaal word vir die kind se onderhoud nie meer as £3 per maand mag wees nie.

Die administrasie van hierdie eerste nasionale Kinderbeskermingswet het onder die Departement van Gevangenisre-
ressorteer. Op 31 Augustus 1917 word die administrasie van die wet na die Departement van Unie-onderwys oorgedra.

Die eerste wêreld-oorlog (1914-1918) en die griep-epidemie van 1918 verhoog die vraag na inrigtingsorg, en die kerke asook ander organisasies brei hulle aktiwiteite op die gebied van inrigtingsorg uit. Die staat self bewillig in 1918 £10 000 vir uitbreidings aan gesertifiseerde inrigtings.

In 1921 word 'n wysiging van die Kinderbeskermingswet d.m.v. Wet 26 aangebring. Dié Wet maak o.a. voorsiening vir die betaling van "moederspensiëne" met die doel om te verhoed dat kinders bloot om finansiële redes van hulle moeders verwyder sou word en na 'n inrigting gestuur sou word. Die plasing van

kinders in pleegsorg word ook uitgebrei.

Een van die interessante bepalings van die Wet is dat voorsiening gemaak word dat kinders wat in inrigtings is toegelaat mag word om met vakansie na ouers of familie te gaan. Vroeër het kinders dikwels vir jare nie buite die inrigtings gekom nie.

Ten spyte egter van hierdie beskermingsmaatreëls, soos moederspensioene, gunstiger reëlins vir pleegsorgplasings, asook die Wet op Aannemings, (Wet 25 van 1923) waarvolgens wetlike aannemings gereël kan word, neem die aantal inrigtings en die aantal inwoners steeds toe.

4. Die Ontstaan van die Departement van Volkswelsyn en die Proklamering van die Kinderwet, Wet 31 van 1937

Die Carnegie-kommissie wat in 1929 aangestel is om die armblanke vraagstuk te ondersoek, se verslag het in 1932 verskyn. Die maatskaplike en ekonomiese toestande wat aanleiding gegee het tot die Carnegie-kommissie se ondersoek is vererger deur die depressie van 1932. Die Kommissie se verslag het so 'n invloed op die gemeenskap gehad dat bestaande welsynsorganisasies sowel as die Staat die dringende noodsaaklikheid ingesien het om hulle werkswyse so te verander dat hulle die ernstige welsynsvraagstukke van daardie tyd doeltreffend kon hanteer. Die verslag is deur die eerste Sekretaris van die Departement van Volkswelsyn (wat in 1937 tot stand gekom het) beskryf as "die belangrikste publikasie oor die welsyn van blankes sedert uniewording".

Die verslag word opgevolg deur twee belangrike konferensies.

Die Armsorgraad van die Ned. Geref. Kerke van Suid Afrika het die Volkskongres belê wat in Oktober 1934 in Kimberley gehou is. Die Kongres is bygewoon deur ongeveer 500 Afrikaans en Engels-sprekende afgevaardigdes van oor die hele land en die bespreking het gegaan oor die Armblanke Vraagstuk en metodes om die vraagstuk te bekamp. Die Voortsettingskomitee wat deur die kongres aangestel is beywer hom veral vir die instelling van 'n staatsdepartement vir "Maatskaplike Welvoort".

In 1936 word die Nasionale Konferensie oor Maatskaplike Werk, gereel deur die Nasionale Buro vir Opvoedkundige en Maatskaplike Navorsing, in Johannesburg gehou. Ook hierdie konferensie rig vertoë tot die Regering om die instelling van 'n afsonderlike departement van Volkswelsyn. Ten spyte van teenkanting van die departement van Arbeid en Volkswelsyn en ook ander staatsdepartemente, is die druk van die kant van die Voortsettingskomitee van die Volkskongres so sterk dat die Regering uiteindelik op 1 Oktober 1937 'n afsonderlike departement van Volkswelsyn instel.

Gedurende die jare 1934 - 1937 doen 'n interdepartementele komitee ondersoek na behoeftige, verwaarloosde, onaanpasbare en misdadige jongmense en kinders. Hulle verslag bekend as Verslag van die Interdepartementele Komitee insake Behoeftige, Verwaarloosde, Onaanpasbare en misdadige Kinders en Jongmense, 1934 - 1937, word in 1937 gepubliseer.

Hierdie verslag vorm die basis van die nuwe Kinderwet, Wet 31 van 1937, waarvan die administrasie, met uitsondering van die bepalinge betreffende industriëleskole en verbeteringsgestigte, terstond aan die nuwe Departement van Volkswelsyn toegewys word.

Goedgekeurde welsynsverenigings kan volgens dié Wet wetlike beheer oor sorgbehoewende kinders kry wat hulle meer vryheid gee om verandering in die bewaring van sulke kinders te maak. Die pleegtoelaes wat kragtens die Wet beskikbaar gestel word is daarop gemik om meer kinders die geleentheid te gee om binne 'n gesinsverband, al sou dit nie hulle eie gesin wees nie, groot te word. Pleegsorg is teen 1937 in elk geval nog nie 'n populêre wyse om sorgbehoewende kinders te versorg nie soos blyk uit Tabel 1.

TABEL 1

BESKIKKING OOR BLANKE SORGBEHOEWENDE
KINDERS DEUR KINDERHOWE 1937

Hoe beskik	Kinders	Persentasie
Terug geplaas by ouers	4 627	79.5
In pleeghuise geplaas	118	2.0
Onder toesig van goedgekeurde vereniging	145	2.4
In inrigting geplaas	941	16.1
Totaal	5 831	100.0

Selfs in 1948 word nog baie min gebruik gemaak van pleegsorg, hoewel die waarde van gesinsbande en die huislike invloed al meer beklemtoon word. Op partikuliere welsynsorganisasies word oproepe gedoen om hulle in 'n baie groter mate doelbewus toe te lê op die uitplasing van kinders by pleeggesinne, met hierdie kwalifikasie daarby :

Veel meer aandag sal dan moet gegee word aan die noukeurige uitsoek van geskikte pleegouers vir elke kind en deeglike toesig oor die behandeling van die kind deur die pleegouers. [8]

Die Kinderwet van 1937 word oor die jare by verskillende geleenthede gewysig om aan te pas by veranderde omstandighede.

Die Kinderwet word in sy geheel hersien, toevoegings word gemaak, en op 14 April 1960 word Wet 33 van 1960 gepromulgeer. Voor-siening word in dié Wet gemaak vir strenger optrede teen ouers wat nie hulle ouerlike verantwoordelikheid nakom nie. Gees-telike verwaarlosing word vir die eerste keer as gronde vir sorgbehoewendheid aanvaar, waarskynlik as gevolg van vermeerderde kennis wat reeds bestaan oor die emosionele en geestelike behoeftes van kinders.

In 1951 word 'n Nasionale Konferensie oor Inrigtingsorg deur die Departement van Volkswelsyn belê. By dié geleentheid word o.a. kommer uitgespreek oor die neiging om kinders te gou uit hulle ouerhuise te verwyder en na kinderinrigtings te verwys.

Soos die Maatskaplike Werk beroep se kennis en vaardig-heid vermeerder, begin maatskaplike werkers meer en meer bewus te word van die belangrikheid dat die regte sorg, hetsy inrigting, pleegsorg of aanneming, vir elke sorgbehoewende kind bepaal moet word. Pleegsorg begin langsamerhand as substituutsorg meer populêr word.

Die Suid-Afrikaanse Nasionale Gesinswelsyn Konferensie, in 1954 gehou en deur ongeveer 450 afgevaardigdes bygewoon, beklemtoon weereens die waarde van stabiele gesinslewe vir die volle ontwikkeling van die kind. Die Konferensie sou nood-wendig ook 'n invloed hê op die praktyk en die uitkyk van maatskaplike werkers.

Uit die totale aantal blanke kinders wat in 1951 sorg-behoewend bevind word, word 12% in pleegsorg geplaas. In 1965 is dit 26% wat in pleegsorg geplaas word en in 1972 is 21% van die 3 461 kinders wat sorgbehoewend bevind is in pleegsorg geplaas. Die gebruik van pleegsorg as "tydelike" [9]

substituutsorg het dus aansienlik toegeneem gedurende die laaste twintig jaar.

Die Departement van Volkswelsyn het op 1 November 1971 'n onderafdeling Kindersorg in die Departement tot stand gebring. Die onderafdeling se hoof funksies word so geformuleer.

- (i) Bestudering en evaluering van die Republiek se kindersorgdienste en, waar moontlik, die bevordering van Nasionale beplanning ten opsigte van toekomstige ontwikkeling.
- (ii) Bepaling van standarde en minimum vereistes vir die verskillende vorme van versorgings- en behandelingsdienste ten opsigte van die kind.
- (iii) Ko-ördinerings van dienste en die verskaffing van leiding met betrekking tot die maatskaplike aspekte van kindersorg. [10]

Dit is moontlik dat die Afdeling Kindersorg en die Afdeling vir Gesinslewe, wat die Departement reeds op 1 September 1968 in die lewe geroep het, met vrug nou met mekaar kan skakel. Hierdie twee departemente deel 'n groot verantwoordelikheid vir die uitbou van gesonde gesins- en kindersorgdienste, veral voorkomingsdienste. Dit is seker die doel van enige gesonde gesinsbeleid om die kind binne sy eie gesin te hou. Dienste soos bewaarskole, gemeenskapsentrums, gesinsvakansies ens. kan 'n groot bydrae maak tot 'n gesonde gesinslewe. Daar sal egter altyd 'n aantal kinders wees vir wie substituutsorg gevind moet word. Die Afdeling Kindersorg, sowel as alle gesinsorg- en kindersorgverenigings, het ten opsigte van hierdie kinders 'n dringende taak.

Suid-Afrika beskik nie oor 'n nasionale pleegsorgbeleid nie.

Geleidelik het daar sekere riglyne ontwikkel, sommige gebaseer op ervaring, ander gebaseer op ou tradisies, maar min daarvan is wetenskaplik verantwoord in Suid-Afrikaanse omstandighede.

Dat daar wel rede tot kommer is oor pleegsorgpraktyk is duidelik weerspieël tydens die Konferensie oor Pleegsorg wat die Departement van Volkswelsyn en Pensioene in April 1973 in Pretoria belê het. Dit is daar weereens bevestig dat pleegsorg as substituutsorg vir baie sorgbehoewende kinders sonder weerga is ; alleen egter as 'n bevredigende algemene beleid en werksprosedure daargestel kan word, en duidelike riglyne geformuleer kan word waarvolgens maatskaplike werkers, kommissaris van kindersorg en (nie die minste nie) pleegouers hulle werkswyse kan rig.

B. Ontwikkeling van Pleegsorg in Engeland en die Verenigde State van Amerika

Pleegsorg in Engeland

Tot die proklamasie van die "Poor Law Amendment Act" van 1834, was dit algemene gebruik dat sorgbehoewende kinders ingeskryf is as vakleerlinge. Kinders wat te jonk vir vakleerlinge was, is aan ander versorgers uitgedeel. Met hierdie besteding was daar geen doelbewuste strewe om die kind se ontwikkeling op opvoedkundige, maatskaplike, of emosionele vlak te bevorder nie.

Die Wet van 1834 maak voorsiening vir toesig oor die uitgeplaaste kinders, en voorskrifte word gemaak oor 'n basis vir keuring van pleegouers. Verligte groepe filantropie gryp hierdie "nuwe" manier van pleegsorg aan en in die tweede helfte van die neëntiende eeu verander die klimaat vir pleegsorg

aansienlik. Baie kinders word uit die "workhouses" gehaal en by gekeurde pleegouers geplaas aan wie dan 'n toelaag betaal is wat gelykstaan aan die bedrag wat moes betaal word vir die onderhoud van 'n kind in 'n "workhouse".

Teen 1870 ontwikkel die idee dat kinders eintlik buite bereik van hulle eie ouers geplaas moet word omdat, so glo die Viktoriaanse filantropie, die ouers die kinders slegs negatief kan beïnvloed. Die blote feit dat die kinders sorgbehoewend en afhanklik van staatsorg is was voldoende bewys van die ouers se ontoereikendheid. Adresse van pleegouers is nie aan natuurlike ouers verstrek nie.

Aangesien pleegsorg begin het as 'n reaksie teen die groot konsentrasie van kinders in inrigtings, is dit onvermydelik dat die voor- en nadele van pleegsorg teenoor inrigtingsorg opgeweeg sou word. Die Mundella Verslag van 1896, 'n verslag uitgebring deur 'n Departementele Komitee wat aangestel was om meriete van inrigtingsorg en pleegsorg ("boarding out") te ondersoek, verwys krities na toestande in groot inrigtings en is vol lof vir pleegsorg. Die verslag beveel o.a. aan dat geen groot kinderinrigtings verder gebou sal word nie, dat bestaande groot inrigtings in kleiner afdelings verdeel sal word, en dat regeringsbeleid so verander sal word dat pleegsorg nie aan bande gelê sal word nie. Hierdie en ander verslae wat teen groot inrigtings en ten gunste van pleegsorg getuig het, lei tot die ontwikkeling van kleiner inrigtings, en 'n algemene verbetering van toestande in kinderinrigtings.

Dit was eers veral ouer kinders, tussen 2 en 10 jaar oud wat in pleegsorg geplaas was. Teen 1911 word ook toegelaat dat kinders onder 2 jaar in pleegsorg geplaas word. Die

sterkste argument ten gunste van pleegsorg was dat die kind die geleentheid kry om in 'n gesin op te groei. Nie alleen is die lewe in 'n pleeghuis beskou as net so goed as 'n lewe in 'n ouerhuis nie, maar in sommige gevalle, waar ouers arm en sukkelend was, as selfs beter.

Die keuring van pleegouers was aan die begin van die eeu maar lukraak. Pleegouers en pleegkinders moes dieselfde godsdienstige agtergrond hê en pleegouers moes binne twee myl woon van 'n skool waarvan die onderwyser bereid sou wees om aan die "Board of Guardians" verslag te doen. Die "Board of Guardians" was in beheer van die "workhouses" en was in 'n posisie om oor die lot van die kinders wat in hierdie inrigtings beland het te beslis. Hierdie "Board of Guardians" het dus die pleegkinders voorsien, het die pleegtoelae betaal en was wetlik verantwoordelik vir die kinders.

Die toesig oor pleegkinders was deur vrywilligers gedoen wat lede was van die plaaslike "Boarding out Committees". Die "Boarding out Committees" het as taak gehad om pleeghuise te werf en die plasing van en toesig oor die pleegkinders te behartig. Die metodes van toesig was nog taktvol nog subtiel. Die toesighoudende vrywilligers het daaraan geglo om die pleeghuis van hoek tot kant deur te kyk, die beddegoed te sien, en het die pleegkinders se klere laat uittrek om beide die toestand van die klere en die toestand van die kind se liggaam vas te stel. Beide die pleegouers en kenners van uitplasings het ten sterkste beswaar gemaak teen hierdie soort toesig omdat dit a) goeie pleegouers sou afskrik en b) die pleegkinders so verneder het.

Die behoefte aan betaalde amptenare as toesighouers word

reeds in die neëntiende eeu gevoel, veral omdat gereken is dat so 'n amptenaar met meer gesag en groter doeltreffendheid sou kan optree as wat vrywilligers dit sou kon doen.

Hoewel groot vooruitgang gemaak is met inrigtingsversorging deur meer kleiner inrigtings en meer inrigtings gebaseer op die huis-sisteem, bly pleegsorg baie populêr.

Die Curtis Komitee, 'n Departementele komitee aangestel om die doeltreffendheid van bestaande wetgewing m.b.t. sorg-behoewende kinders te ondersoek, se verslag gepubliseer in 1946, wat die basis gelê het vir die Kinderwet van 1948, het pleegsorgplasing as die beste oplossing beskou vir kinders wat tydelik of permanent van 'n normale gesinslewe verstoek was en wat nie beskikbaar was vir aanneming nie. In 1963 reeds was bereken dat ongeveer 38 000 kinders in Engeland in pleegsorg is by pleegouers wat nie aan hulle verwant is nie.

Dit blyk egter uit meer onlangse literatuur dat die pendulum weereens besig is om te swaai. Adamson beweer op grond van 'n ondersoek wat sy gedoen het na "Children's departments" se siening van pleegsorg :

Attitudes to the use of foster care have changed in the last few years, and it is not now regarded as the panacea for all deprivations of childhood that it was in the mid-sixties. . . . There is now a more widely held view that some children unable to live with their own parents are able to adjust better to the sort of care given in a family group home or even a larger unit. [11]

Hierby kom ook die probleem dat sommige plaaslike owerhede nie daarin kan slaag om pleeghuise binne maklike bereik van die natuurlike ouers, wat 'n belangrike faktor is vir gereelde kontak tussen ouers en kinders, kan kry nie.

Uit Adamson [12] se ondersoek blyk dit dat sedert 1966 (toe sy 'n soortgelyke ondersoek gedoen het) meer departemente nou pleegouers tegemoet kom met spesiale toelaes, en dat daar 'n 10% vermeerdering is in die getal departemente wat pleegouers van geskrewe materiaal voorsien wat hulle sal help om hulle rol beter te verstaan. Die grootste vordering is egter dat 70% van die departemente ("children's departments") reeds pleegouergroepe op die been het teen oor slegs 45% in 1966. Hierdie veranderinge dui op 'n meer realistiese siening van pleegsorg sowel as groter erkenning vir die werk van pleegouers.

In die afgelope paar jaar is heelwat nuwe wetgewing in Engeland deurgevoer wat die breë welsynsterrein raak maar wat spesifiek ook die dienste aan kinders beïnvloed. Die "Local Authority Social Services Act 1970" wat in 1971 in werking getree het, integreer die administrasie van alle welsynsdienste wat deur plaaslike owerhede gelewer word in statutêre "Social Services Committees". Die wet het o.a. meegebring dat die "Children's Departments" wat deur die Kinderwet van 1948 in die lewe geroep was, verval het en kindersorgdienste word nou as geïntegreerde deel van die "Local Authority Social Services" gelewer. Die ander welsynsdienste wat nou ook ingesluit is onder plaaslike owerhede se verpligtinge is o.a. dienste aan verstandelike vertraagdes, geestes-versteurdes, fisies-gestremdes, bejaardes en hawelose persone. Met hierdie Wet is die aanbevelings van die Seebohm komitee, wie se verslag in 1969 gepubliseer is, geïmplementeer.

Op 1 Januarie 1971 het die "Children and Young Person's Act 1969" ook in werking getree. Hierdie Wet is aanvullend tot die Kinderwet 1948 en die "Children and Young Person's Act" van 1933 en 1963. Van die belangrikste bepalings van die Wet is dat 'n

"Local Authority" by wyse van "care order" volle ouerlike magte kan verkry ten opsigte van kinders wat mishandel word, aan sedelike verval blootgestel is of onbeheerbaar is. So 'n bevel moet ses-maandeliks hersien word en kan te eniger tyd deur die kinderhof op versoek van die betrokke kind, sy ouers of voog, of die "Local Authority" gekanselleer word.

'n Verslag van 'n departementele komitee wat aangestel was om die wetlike reëlins met betrekking tot die aanneem van kinders te ondersoek is in 1972 gepubliseer. Die Verslag, beter bekend as die Houghton Verslag, het verskeie wysigings van die bestaande wetgewing insake aannemings voorgestel. Een van die aanbevelings wat belangrike implikasies vir pleegsorg inhou is dat wanneer pleegouers 'n kind reeds vyf jaar of langer versorg, en aansoek doen om die kind aan te neem die natuurlike ouer(s) deur die Wet verhinder moet word om die kind uit die pleegouers se sorg te verwyder voor die aansoek om aan-neming in die hof aangehoor word. Hierdie aanbeveling dui op 'n erkenning van die regte van die kind sowel as die van die pleegouer. Wetgewing wat sommige van die Houghton Komitee se aanbevelings sal implementeer sal na verwagting voor die einde van 1974 deur die Britse parlement aanvaar word.

Pleegsorg in Amerika

Uit die aard van die bande tussen Engeland en Amerika twee tot drie eeue gelede, is dit logies dat die historiese verloop van sekere aspekte van die samelewing in die Verenigde State groot ooreenkoms sal toon met die gebruike en praktyk in Engeland.

Die eerste "armhuis" word in New York gestig in 1657.

Die ontwikkeling van "armhuise" word gevolg deur die stelsel waardeur die sorgbehoewende kinders "ingeboek" word -- by boere op plase as arbeiders, by gesinne as huisbediendes, of as arbeiders in fabriek. Die kinders is geweldig uitgebuit deur hulle werkgewers en dikwels wreed mishandel.

Teen die einde van die agtiende eeu en na die Burgeroorlog het die versorging van kinders deur middel van weeshuise besondere aandag geniet. Hierdie tendens word vol gehou ook gedurende die neëntiende eeu.

Maatskaplike toestande in die Verenigde State word nadelig beïnvloed deur die toestroming van immigrante, die gedurige beweeg van inwoners na en van nuut-ontwikkellende gebiede, werkloosheid, ens. In die neëntiende eeu is daar talle sorgbehoewende kinders.

Die stigting van die New York Children's Aid Society in 1853 en die ontstaan van ander soortgelyke organisasies lui 'n nuwe era in vir die uitplasing van kinders. Charles Loring Brace word as 'n baanbreker beskou op die gebied van beplande uitplasing van kinders op die platteland. Die sisteem was egter ook nie sonder leemtes nie en baie kinders word nog om hulle potensiaal as goedkoop arbeid ingeneem. Dit word beweer dat Brace 75 000 kinders geplaas het in die Weste van Amerika. [13] Dat daar wel diegene was wat die leemtes in hierdie soort plasing gesien het, is duidelik. Charles W. Birtwell, wat in Massachusetts aktief was op die gebied van pleegsorg, voel sterk daaroor dat die bande tussen ouers en kinders nie sonder ernstige skade vir altwee partye verbreek kan word nie.

. . . and therefore we must. . . learn the ways in which family ties may be strengthened and parental responsibilities maintained, while working, at the same time for the reformation of the child. [14]

Wetgewing in verband met sowel verwaarloosde kinders en jeugoortreders is eers teen die begin van die twintigste eeu gepromulgeer. In 1909 word die eerste "White House Conference on Children and Youth" deur President Roosevelt byeengeroep. Een van die onmiddellike gevolge van hierdie konferensie was die tot stand kom van wetlike maatreëls wat finansiële bystand aan moeders met afhanklike kinders moontlik gemaak het. Vir die kinders wat wel buite hulle eie gesinsverband moes opgroei word pleegsorg verkies.

Die stigting van die "United States Children's Bureau" in 1912 was nog 'n belangrike uitvloeisel van die Wit Huis Konferensie. Hierdie Buro is deur die Amerikaanse Kongres gelas om gedurig ondersoek in te stel en te rapporteer oor alle sake rakende die welsyn van kinders. Sedert stigting het die Buro sterk leiding gegee op die gebied van kindersorg. Die Buro versamel gegewens en versprei inligting insake die behoeftes van kinders en speel 'n belangrike rol in die tot stand kom van wetgewing in belang van kinders. Sedert 1965 het ook federale organisasies groot verantwoordelikheid begin aanvaar ten opsigte van die welsyn van kinders. Projek "Head Start" was bv. een so 'n projek wat in 1965 van stapel gestuur is met die doel om aan sorgbehoewende voorskoolse kinders dienste te lewer. Projek "Head Start" is deur die "Office of Economic Opportunity" van stapel gestuur. In 1969 word die "Office of Child Development" gestig met die doel om beide "Head Start" sowel as die "Children's Bureau" te administreer en op te tree as pleitbesorger vir alle kindersorgprogramme van die federale regering. Die "Office of

Child Development" is dus nou die belangrikste liggaam, i.p.v. die "Children's Bureau", om op te tree as beskermmer van kinders.

Die "Bureau of the Exchange of Information among Child-Helping Organizations" van 1915, ook 'n uitvloeisel van die Wit Huis Konferensie van 1909, is gedurende 1920 gereorganiseer en is sedert 1921 bekend as die "Child Welfare League of America". Die "Child Welfare League" is eintlik 'n federasie van geakkrediteerde kindersorgverenigings. Die aktiwiteite van die "League" sluit ondermeer die bepaling van standarde vir diens in o.a. vir pleegsorg en aannemings, en leiding aan staatsdepartemente sowel as plaaslike owerhede oor die implementering, verbetering, of lewering van kindersorgdienste.

Die Wit Huis Konferensies wat in 1909 begin is, word nog elke tien jaar gehou en bied die geleentheid aan alle nasionale organisasies wat die kind as hulle taak sien, om saam te kom, vas te stel waar hulle staan, en ooreen te kom oor watter nuwe dienste gebied behoort te word of waar bestaande dienste uitgebrei en verbeter kan word.

In Maart 1968 was daar 240 000 kinders in pleegsorg waarvan ongeveer 2 500 (of 1%) in "groep" pleegsorghuise was. 'n Opname gemaak in 1965 wat ook Puerto Rico en die Virgin Eilande ingesluit het, het bevind dat daar 155 905 kinders in inrigtings verkeer, en van hierdie totaal was ongeveer 75% deur die personeel van die inrigtings as emosioneel versteurd beskryf. Dit is duidelik dat daar in die afgelope 25 jaar meer klem gelê is op pleegsorg as inrigtingsorg.

Tendense in kindersorg wat, volgens Fanshel, 'n direkte invloed ook op Amerikaanse pleegsorgpraktyk sal hê is o.a. :-

An increasingly strong commitment is being made to support the family as the base in which child welfare needs are met. Thus day care and improved income maintenance are being looked to as the first line of defence for families threatened with disability and break-up.

There are signs of movement away from heavy reliance on foster family care to increased use of small group homes for children who need such care.

There is a less hostile view of the experience of other countries, such as Israel, Austria, and the Soviet Union, where institutional group care of children is more favourably regarded and infant care at the place of work of the mother is available to working mothers." [15]

Hoewel slegs 1% van die pleegkinders tans in "groep" pleeghuise is, is dit te verstaan hoekom hierdie tipe pleegsorg in die afgelope dekade ontwikkel het. 'n Opname van die "Child Welfare League of America" in 1969 het aan die lig gebring dat organisasies wat pleegsorg doen die volgende drie faktore, in dié volgorde, beskou as die vernaamste oorsaak van die leemtes in die pleegsorgdiens - - gebrek aan geskikte pleeghuise, gebrek aan personeel, en gebrek aan fondse. Groep pleeghuise bied sommige van die voordele van 'n gesinslewe sowel as die van 'n klein inrigting.

Wat betref die kontak met natuurlike ouers, maak die meeste organisasies feitlik uitsluitlik staat op die gevallewerk metode. Groepwerk met eie ouers en die gebruik van groepkeuring word slegs deur 'n beperkte aantal organisasies toegepas. [16]

Samevatting

Die periode voor 1910 het in Suid-Afrika 'n stadige ontwikkeling van kinderwetgewing gesien. Die algemeenste besteding van kinders was om hulle by geskikte persone in te boek.

Gedurende die neëntiende eeu en aan die begin van die twintigste eeu word verskeie kinderhuise opgerig, meestal deur kerklike organisasies. Die algemene houding van die gemeenskap teenoor sorgbehoewende kinders en hulle ouers word weerspieël in die wetgewing van die tyd. Ouers het feitlik alle regte en ook verantwoordelikhede ten opsigte van hulle kinders verbeur wanneer die kinders sorgbehoewend bevind was. Ouers het onder andere nie die reg gehad om kontak met hulle kinders te hê nie. Kinders wat in kinderhuise versorg was kon jare daar woon sonder om veel kontak met die buitewêreld te hê aangesien hulle meestal ook in die inrigtings skoolgegaan het.

Na 1910 word die fragmentariese wetgewing met betrekking tot kinderbeskerming eerstens in 1911 konsolideer deur middel van die "Gevangenissen en Verbetergestichten Wet" wat veral die posisie ten opsigte van die misdadige kind bepaal. Die eerste nasionale wet oor die sorgbehoewende kind, die "Wet ter Beskerming van Kinderen", 1913, volg kort daarna. Tussen 1913 en 1937 word daar verskeie wysigings en toevoegings aangebring, o.a. die Wet op Aannemings van 1923. In 1937 kry Suid-Afrika die eerste omvattende Kinderwet, Wet No. 31 van 1937. Hoewel daar reeds wetlike voorsiening bestaan vir die plasing van kinders in pleegsorg en ook 'n staatstoelae beskikbaar is vir die versorging van kinders op hierdie manier, bly pleegsorg 'n bestedingsmetode wat selde toegepas word. Hoewel die kinderwetgewing van Suid-Afrika soortgelyke wetgewing in Engeland navolg, is dit interessant dat dit so lank duur voordat Suid-Afrikaanse welsynsorganisasies vertrou in pleegsorg ontwikkel. In Engeland en die Verenigde State van Amerika word pleegsorg teen die einde van die neëntiende eeu, op groot skaal toegepas. Gedurende die twintigste eeu word die dienste

in beide hierdie lande steeds uitgebrei en verbeter. In Engeland en die Verenigde State word feitlik net soveel kinders in pleegsorg versorg as in inrigtings.

Selfs in 1951 word in Suid-Afrika slegs 12% van die totale aantal kinders wat sorgbehoewend bevind word, in pleegsorg geplaas. In daardie jaar word 'n nasionale konferensie gehou oor inrigtingsversorging en word kommer uitgespreek dat kinders dalk te gou en te maklik na kinderinrigtings verwys word.

In 1973 reël die Nasionale Welsynsraad 'n Nasionale Konferensie oor Pleegsorg in Pretoria. Die feit dat hierdie konferensie met 44 aanbevelings aan die Nasionale Welsynsraad afsluit, wys sonder twyfel dat daar nog baie leemtes in pleegsorgpraktyk aangevoel word.

Die gesinsorg- en kindersorgorganisasies het gedurende die afgelope twintig jaar van vakkundige opgeleide personeel gebruik gemaak en kon op die manier hulle dienste verbeter. Die Departement van Volkswelsyn en Pensioene het, deur onderafdelings onderskeidelik vir Gesinslewe en Kindersorg in die Departement te stig, bewys dat die versorging van kinders en die bevordering van gesinslewe ook hulle ernstige aandag geniet.

Wanneer 'n gemeenskap vrae stel oor die gehalte van 'n diens, vrae soos wat tydens die konferensie oor pleegsorg in 1973 gestel was, is dit duidelik dat daar nog beide aan beleid en aan die toepassing van die beleid gewerk kan word. Dit gaan nie net daarom of pleegsorg goed gedoen word nie, maar hoe dit nog kan verbeter. Ter Horst se uitspraak is ter sake :

De conclusie zou dus kunnen zijn dat men eerst de maatschappij moet veranderen en dat dan de Kinderbescherming en de inrichtingen vanzelf mee gaan. Deze conclusie is eenzijdig; aan de inrichtingen kan best worden begonnen, al was het alleen maar omdat kinderen niet zo erg lang kunnen wachten. [17]

HOOFSTUK TWEE

DIE ONDERSOEK

DIE ONDERSOEK

A. Die Doel van die Onderzoek

Met hierdie ondersoek is daarna gestreef om :-

- (i) 'n duideliker beeld te kry van een van die uiters belangrike komponente in die pleegsorgsituasie nl. die pleegouers. 'n Beskrywing word gegee van 100 pleegouers wat in Kaapstad deur die drie gesinsorgorganisasies, wat onder blankes werkzaam is, gebruik word
- (ii) te probeer bepaal tot hoe 'n mate die pleegouers wat in die praktyk aangetref word voldoen aan die norme wat reeds deur bestaande maatskaplike werk kennis daargestel is
- (iii) van pleegouers self vas te stel tot hoe 'n mate hulle leiding en ondersteuning ontvang van die welsynsorganisasie en sy vakkundige personeel wat volgens die bepalinge van die Kinderwet (Wet 33 van 1960) toesig hou oor die plasing
- (iv) met inagneming van die feite wat die ondersoek na vore bring, aanbevelings te maak wat kan bydra tot die verbetering van pleegsorgpraktyk in Suid Afrika.

B. Die Omvang van die Onderzoek

Weens praktiese oorwegings, o.a. die feit dat die ondersoeker, gedurende die studietydperk, 'n voltydse betrekking beklee het, word die ondersoek beperk tot pleeggesinne woonagtig te Kaapstad.

Die drie gesinsorgorganisasies wat aktief gemoeid is met pleegsorg onder die blanke bevolkingsgroep in Kaapstad, t.w. die Afrikaanse Christelike Vrouevereniging, die Christelike

Maatskaplike Raad en die Vereniging vir Kinderbeskerming, is betrek by die ondersoek. Hierdie drie verenigings het goedgegunstiglik ingewillig om die name en adresse van al die pleegouers wat in April - Mei 1972 onder hulle toesig was, aan die ondersoeker beskikbaar te stel.

'n Totaal van 252 pleegouers is van die drie verenigings ontvang, ingedeel soos in Tabel 2 aangedui.

Tabel 2

PLEEGOUERS VOLGENS WELSYNSORGANISASIES INGEDEEL
APRIL - MEI 1972

Die Afrikaanse Christelike Vrouevereniging	35
Christelike Maatskaplike Raad	112
Vereniging vir Kinderbeskerming	105
<hr/> Totaal	<hr/> 252

C. Die Vraelys

'n Skedule met 68 items, wat bestaan het uit beide ope vrae sowel as gekodifiseerde vrae, is opgestel. Die skedule het 'n aantal items ingesluit wat George (1970) en Wolins (1963) onderskeidelik ook in hulle ondersoeke gebruik het. (Vir die volledige vraelys sien Bylae B.)

Die inligting wat volgens die skedule ingesamel is, het betrekking op persoonlike besonderhede van beide ouers bv. ouderdom, onderwyskwalifikasies, werkgeskiedenis, gesinsgrootte, kontak met gesinslede e.d.m. Inligting is ook verkry ten opsigte van pleegouers se evaluering van hulle rol met betrekking tot die pleegkind en sy eie ouers.

Pleegouers se mening oor die rolvervulling van die maatskaplike werker is ingewin. Die pleegouers se behoefte aan erkenning, leiding, en onderskraging van die kant van die toesighoudende organisasie word ook bepaal. Verder is pleegouers se mening omtrent die toereikendheid van die pleegtoelaag

asook die gewensdheid van 'n addisionele vergoeding aan pleegouers vir die diens wat hulle lewer getoets.

D. Proefstudie

Voordat tot die insameling van die ondersoekmateriaal oorgegaan is, is die bruikbaarheid van die vraelys d.m.v. 'n proefstudie uitgetoets. Die proefstudie het uit 5 pleeggesinne bestaan, by wyse van loting uit die totaal van 252 pleeggesinne getrek.

Die toetsstudie het geen probleme uitgewys met die insameling volgens die vraelys nie en ook op geen moontlike probleme gedui wanneer die stadium van verwerking van die gegewens bereik sou word nie. 'n Interessante ontdekking tydens die proef ondersoek was dat een pleeggesin in werklikheid geen pleeggesin was nie. Dit het geblyk dat dié gesin, verwant aan die vader van die pleegkinders, met hom ooreengekom het om die kommisaris van kindersorg en die maatskaplike werkster te mislei. Tydens die kinderhofverrigtinge het die pleegouers hulleself bereid verklaar om die pleegkinders te versorg. Die kinders is egter onmiddellik na afloop van die verrigtinge terug na hulle vader. Die maatskaplike werksters van die organisasie aan wie toesig opgedra was het by geleentheid op afspraak by die pleeghuis besoek afgelê waar die pleegmoeder dan altyd kon rapporteer oor die versorging van die kinders. Die maatskaplike werkster het nooit die kinders self gesien of onderhoude met hulle gevoer nie. Die pleegvader het ten tye van die ondersoek met die ware toedrag van sake voor die dag gekom. Sy rede vir die bedrog was dat hy glo kinders hoort by hulle ouers en hy was oortuig van sy broer se vermoë om die kinders te versorg. Die gesinne betrek by die proefstudie is nie by die steekproef van 100 pleeggesinne ingesluit nie.

E. Die Steekproef

Soos reeds gesê is besluit om met 'n steekproef van 100 pleeggesinne te werk, 40% van die totale getal blanke pleeggesinne. Ten einde die drie welsynsorganisasies pro rata verteenwoordig te hê is elke organisasie se lys van pleegouers alfabeties gerangskik en die tweede en vierde naam uit elke eenheid van 5 name is getrek. In die steekproef was die organisasies se pleeggesinne dus as volg verteenwoordig :

Tabel 3

PLEEGOUERS PRO RATA VOLGENS WELSYNSORGANISIES IN STEEKPROEF

Afrikaanse Christelike Vrouevereniging	14
Christelike Maatskaplike Raad	44
Vereniging vir Kinderbeskerming	42
<hr/>	<hr/>
Totaal	100

F. Vervanging in die Steekproef

Min probleme is ondervind met die veldwerk en die onderhoude in die ondersoek. Nege van die pleeggesinne het van adres verander van die datum waarop die welsynsorganisasies die adresse aan die ondersoeker beskikbaar gestel het tot die datum waarop 'n onderhoud met die betrokke gesinne gereël is. Al nege die gesinne is wel by hulle nuwe adresse opgespoor.

Twaalf gesinne, oorspronklik deel van die steekproef, moes vervang word. Die pleeggesinne, wat hierdie twaalf gesinne moes vervang is op toevallige wyse geselekteer, en die pro rata verteenwoordiging van die welsynsorganisasies het onveranderd gebly. Die redes hiervoor was as volg :-

1 gesin het weggetrek en was onopspoorbaar

1 gesin het uit Kaapstad getrek en kon nie besoek word nie

5 pleeggesinne het teen die tyd dat die ondersoek

plaasgevind het vir 'n paar maande reeds nie meer 'n pleegkind in hulle sorg gehad nie

5 pleeggesinne het nie reageer op versoeke om 'n onderhoud nie of het geweier om deel te hê aan die ondersoek

Geen reaksie

Drie van die gesinne wat uiteindelik nie ingesluit is nie, het glad nie reageer op die eerste versoek om 'n onderhoud nie. Na die tweede versoek het hulle te kenne gegee dat hulle nie betrek wil word by so 'n ondersoek nie. Nie een van die drie pleeggesinne het die versoek van die ondersoeker met die toesighoudende maatskaplike werker bespreek nie. Die ondersoeker het vasgestel dat die plasing by al drie die pleeggesinne aan 'n wisselende mate van spanning onderhewig was.

Die vierde gesin het selfs nie op die tweede versoek om 'n afspraak reageer nie en hoewel in albei briewe tentatiewe afsprake gereël is, was die pleegouers by albei geleenthede nie tuis nie. Die toesighoudende maatskaplike werker was nuut by die organisasie in diens en het self toe nog net telefoniese kontak met die gesin gehad. Daar is besluit dat, aangesien die aanduidinge sterk was dat die gesin 'n onderhoud sou weier, sy weglating uit die steekproef geregverdig kon word.

Die vyfde gesin wat nie reageer het op 'n versoek om 'n afspraak nie het wel weke later met die ondersoeker in verbinding getree. Die gesin was vir 'n lang periode in Durban, net vir kort tydjie terug in Kaapstad en sou weer na Durban vertrek. Daar is besluit om ook dié gesin te vervang, aangesien dit onseker was wanneer hulle weer na Kaapstad sou terugkeer.

G. Materiaalinsameling

1. Bronne van Inligting

Die materiaal wat in die ondersoek ingesamel is, is as volg verkry :

- a) Onderhoude met hoofde en praktykleiers in diens van die betrokke drie welsynsorganisasies
- b) onderhoude met maatskaplike werkers in diens van die drie welsynsorganisasies wat toesig-dienste lewer t.o.v. pleeggesinne
- c) onderhoude, aan die hand van 'n vraelys, met 100 pleeggesinne.

2. Onderhoude met Pleegouers

Die drie organisasies wat betrek was by die ondersoek het onderneem om indien die pleegouers wat genader word wel by die organisasie verdere navraag sou doen, die pleeggesinne onder hulle toesig in te lig oor die ondersoek.

Alle onderhoude met pleegouers is per brief gereël. (Vir volledige inhoud van die brief sien Bylae A.) In die brief is o.a. verduidelik dat die ondersoeker besig is met 'n navorsingsprojek oor pleegouers, waarvoor die samewerking van die toesighoudende welsynsorganisasies verkry is. 'n Onderneming is gegee dat geen vrae wat verleentheid kan skep, gevra sal word nie. Die brief is afgesluit met die versoek dat pleegouers vry moet voel om die maatskaplike werkster wat hulle gereeld besoek het, te raadpleeg indien hulle twyfel het oor die gevraagde onderhoud.

Dit het selde gebeur dat pleegouers hulle nie die voorgestelde afspraak laat welgeval het nie. Wanneer dit wel voorgekom het, was dit om 'n aanvaarbare rede: bv. 'n ander afspraak, die onvermydelike afwesigheid van die pleegvader, ens. Slegs in enkele gevalle het pleegouers wel die toesighoudende

maatskaplike werkster geraadpleeg oor die voorgestelde onderhoud.

Aangesien die ondersoeker daarop aangedring het om met die pleegvader en pleegmoeder gesamentlik die onderhoud te voer, moes al die onderhoude in die aand en oor naweke gevoer word. Pleegouers was besonder tegemoetkomend en behulpsaam. Een pleegouerpaar het bv. aangedring daarop om hulle afspraak na te kom hoewel die pleegmoeder in 'n hospitaal verkeer het vir mediese behandeling. Hierdie onderhoud is op 'n Saterdagmiddag in 'n private kamer in 'n Provinsiale hospitaal gevoer.

Die onderhoude met die pleegouers het van 1½ tot 2½ uur geduur, afhangende van die wyse waarop pleegouers self deelgeneem het.

3. Ondersoekers

Ten einde die ondersoek binne 'n redelike tydsbestek af te handel, is die hulp van twee ervare maatskaplike werkers, albei met aansienlike ervaring van pleegsorgtoesig, gebruik. Hierdie twee persone het 30 van die 100 ondersoeke voltooi.

Voordat die ondersoek begin is, is die vraelys deeglik met albei maatskaplike werkers bespreek om te verseker dat gegewens op 'n uniforme wyse ingesamel en gedokumenteer sou word. Verskeie individuele onderhoude is met albei helpers gevoer soos die ondersoek gevorder het.

Die ondersoek is in die tydperk September 1972 tot Februarie 1973 uitgevoer.

4. Reaksie van Pleegouers op Onderzoek

Die pleegouers het met entoesiasme reageer op die geleentheid om hulle mening te lug oor verskillende aspekte van hulle rol as pleegouers. Dit het opgeval dat baie pleegouers 'n wesenlike behoefte daaraan gehad het om oor die pleegsorgsituasie met iemand te praat wat hulle verwag het daar belang

in sou stel.

By enkele pleegouers het die ondersoek wel 'n mate van verwarring geskep. So het drie pleegmoeders na afloop van die onderhoud weer die ondersoeker geskakel om vas te stel wanneer nog 'n pleegkind by hulle geplaas sou word. Hierdie verwarring dui egter op die beperkte begrip van die betrokke pleegmoeders.

Sommige pleegouers het wel die pleegkind ingelig oor die voorgenome besoek van die ondersoeker. In enkele gevalle het dit tydens die ondersoek geblyk dat die besoek van die ondersoeker as 'n dreigement aan die pleegkind voorgehou is. Dit was dan ook duidelik in sulke gevalle dat heelwat spanning teenwoordig was in die betrokke plasings.

Die onderhoud met die pleegouers is nie in teenwoordigheid van pleegkinders of eie kinders gevoer nie, behalwe enkele gevalle waar volwasse eie kinders wel teenwoordig was en daar nie rede was om hulle teenwoordigheid as ongewens te beskou nie.

HOOFSTUK DRIE

WERWING VAN PLEEGOUERS

WERWING VAN PLEEGOUERS

Die gebrek aan geskikte pleegouers is 'n onderwerp wat gedurig bespreking geniet by die maatskaplike werkers van gesin- en kindersorgorganisasies. Tog word in Suid-Afrika nie veel aandag aan beplande werwingsveldtogte vir pleegouers bestee nie.

Al drie die organisasies wat by hierdie ondersoek betrek is, het 'n gebrek aan 'n beplande, volgehoue werwingsprogram, nieteenstaande die feit dat een organisasie geen pleegouers op 'n waglys gehad het nie en die twee ander organisasies slegs 4 of 5 gekeurde pleegouers op so 'n lys gehad het. Wanneer keuringskriteria later in hierdie werk bespreek word, sal dit blyk dat selfs gekeurde pleegouers dikwels ook nog veel te wense laat.

By die betrokke organisasies verloop die pleegplasing in die praktyk soos volg : Die maatskaplike werker besluit, na oorlegpleging met die supervisor, dat 'n kind wat sorgbehoewend verklaar is of ten opsigte van wie reeds kinderhofverrigtinge geopen is, eerder in pleegsorg as in inrigtingsorg geplaas moet word. Die faktore wat so 'n besluit beïnvloed is velerlei. Dikwels egter word pleegsorg as substituutsorg gekies nie soseer omdat dit beter in die kind se besondere behoeftes sal voorsien nie, maar omdat daar geen geskikte inrigtingsorg naby sy ouerhuis beskikbaar is nie. Liewer as om die kind verder te ontwrig deur hom uit die dorp of stad waar hy woon te verwyder en so ook moontlike kontak met sy eie ouers te verminder, word pleegsorg liewer geprobeer.

Te dikwels nog gebeur dit dat daar eers op hierdie stadium begin word om pleegouers te soek. Die maatskaplike werker

begin nou navraag doen by haar kollegas, by pleegouers, by ander gesinsorgorganisasies, sowel as by predikante, in 'n poging om 'n heenkome vir die pleegkind te vind. Dit is 'n proses wat nie net beperk is tot Kaapstad nie maar sluit dikwels die hele Wes-Kaapland in.

Met hierdie sporadiese werwingsmetodes is dit vanselfsprekend dat daar van selektering van pleegouers volgens vooraf gestelde kriteria feitlik geen sprake is nie, omdat die maatskaplike werker onder soveel druk verkeer -- die Kommissaris van Kindersorg en die Kanalisasiebeampte van die departement van Volkswelsyn en Pensioene verwag dat die plasing van die kind binne redelik tyd gefinaliseer moet word. Onder hierdie omstandighede is dit dan ook nie moontlik om pleegouers te kies volgens die pleegkind se besondere emosionele en maatskaplike behoeftes nie.

A. Metodes van Werwing soos toegepas deur die Organisasies
in die Onderzoek

Die algemeenste en feitlik die enigste werwingsmetode wat deur die welsynsorganisasies in die ondersoek aangedui is, was die toespraak van groepe mense -- soms groepe mans en vroue, maar meestal groepe vroue. In geen enkele geval het die groep in die gehoor bymekaar gekom op uitnodiging van of as gevolg van die inisiatief van die welsynsorganisasie nie. Dit was altyd reeds bestaande groepe, bv. diakens en hulle vroue, lede van die Vrouehulpdiens, of groepe vrywilligers van ander welsynsorganisasies wat 'n uitnodiging aan die maatskaplike werker gerig het om met hulle oor welsynswerk te kom praat. Die maatskaplike werkers wat sulke groepe toegespraak het, het erken dat hulle soms voor groepe optree waarvan nie een

enkele lid as 'n potensiele pleegouer beskou kon word nie. Die spreekster en die onderwerp is gekies omdat dit moontlik 'n interessante praatjie vir die lede sou wees.

Nie een van die organisasies het gedurende die periode Januarie 1971 tot Junie 1973 'n enkele artikel of advertensie in die plaaslike nuusblaaie of tydskrifte gepubliseer nie. Nie een van die organisasies het enige gebruik in dié tyd gemaak van die radio as werwingsmedium nie, hoewel een organisasie enkele jare gelede twee praatjies, een oor die Afrikaanse sender en een oor die Engelse sender, uitgesaai het. Die betrokke praatjies het nie alleen die probleme van pleegsorg beklemtoon nie, maar veral ook die bevrediging wat pleegouers daaruit kan put. Geen syfers was ten tye van die ondersoek beskikbaar oor die sukses van die radiopraatjies as werwingsmedia nie maar min geskikte pleegouers is na bewering op die wyse gewerf.

'n Ontleding van die faktore wat pleegouers se belangstelling in pleegsorg tot so 'n mate geprikkel het dat hulle besluit het om pleegouers te word (vraag 20 van die vraelys), bring die gegewens aan die lig wat in Tabel 4 vervat word.

Dit kan aanvaar word dat die meerderheid pleegouers, afgesien van wat hulle ook as die finale oorreding aandui, persone is wat om 'n verskeidenheid van redes simpatiek gestaan het teenoor kinders en in die algemeen sorgbehoewende kinders in die besonder. Toe 'n kind wat sorg nodig gehad het onder hulle aandag gekom het of deur een of ander medium onder hulle aandag gebring is, het dit hulle genoegsaam gestimuleer om hulle tot aksie te laat oorgaan.

Gedagtig daaraan dat die organisasies in die ondersoek die toespraak van groepe ongeselekteerde vrywilligers as die enigste

metode van werwing noem wat hulle deurentyd toepas was dit opvallend dat geeneen van die pleegouers aangedui het dat hulle belangstelling in en oorweging van pleegsorg, op dié wyse gewek is nie.

TABEL 4

GETAL PLEEGOUERS INGEDEEL VOLGENS BEWEEGREDES
WAAROM HULLE PLEEGOUERSKAP AANVAAR HET

Pleegouers het die pleegkind geken (of was verwant) en het aansoek gedoen om die betrokke kind in pleegsorg te neem	40
'n Maatskaplike werkster het pleegouers oorreed om pleegsorg te probeer (in 5 gevalle het pleegouers die organisasie genader met aanneming as motief	19
Pleegouer/s was altyd lief vir kinders en besorg oor verwaarloosde kinders, en nader W.O. om 'n pleegkind	15
Ander pleegouers se invloed	9
Artikels in koerante en tydskrifte	6
Praatjies oor die radio	2
'n Predikant oorreed pleegouers	1
Ander redes	8
Totaal	100

Die feit dat 40% van die pleegruers aansoek om 'n spesifieke kind gedoen het en dat dié kind toe ook in hulle sorg geplaas is, laat dadelik die vraag ontstaan tot hoe 'n mate keuring in sulke gevalle deur welsynsorganisasies toegepas word. Die plasings van kinders by verwante val almal in hierdie kategorie.

Van die 9 pleegouers wat deur ander pleegouers gewerf is, dui 5 op 'n besondere negatiewe praktyk in pleegsorg. Hierdie pleegouers is gewerf deurdat die vorige pleegouers van die

betrokke kinders die pleegkinders verwerp (en in sommige gevalle ook mishandel) het. Die vorige pleegouers het uiteindelik dan self die huidige pleegouers genader om die kind in hulle sorg te neem om so 'n einde te maak aan 'n situasie wat die eerste pleegouers nie langer kon verduur nie. Soms egter het die huidige pleegouers self aangebied om liewer die sorg van die kind oor te neem omdat hulle dit nie langer kon verdra om die kind onder sulke omstandighede te laat nie. Dit val vreemd op dat, waar die pleegkind klaarblyklik in die eerste pleeghuis net so sorgbehoewend was of selfs meer so as voor die eerste plasing, die toesighoudende organisasie ook die tweede stel pleegouers weer met die minimum van keuring aanvaar het. In al 5 gevalle onder bespreking het die huidige pleegouers te kenne gegee dat hulle en die vorige pleegouers ooreengekom dat die kind by die tweede pleegouerpaar sal woon en dat die betrokke welsynsorganisasie eers daarna van die verandering in kennis gestel is!

As in gedagte gehou word dat welsynsorganisasies dikwels eers pleegouers begin soek wanneer hulle die kind wat pleegsorg benodig, reeds onder aandag het, kan 'n mens makliker verstaan hoe dit gebeur dat pleegouers soms hulleself werf en keur.

B. Sukcesvolle Werwingsmetodes soos toegepas in Engeland
en die V.S.A.

Gesinsorgorganisasies behoort vir hulself volledige werwingsprogramme te formuleer wat gebaseer is op die behoefte wat hulle aan pleegouers het. Werwingstegnieke is gespesialiseerd en dit is nie wenslik dat elke maatskaplike werker wat pleegsorgplasings onderneem of toesigdienste lewer maar op 'n probeer-en-tref metode pleegouers sal werf nie. Dit is

noodsaaklik dat gesinsorgorganisasies 'n afdeling sal hê wat verantwoordelik sal wees vir volgehoue publisiteit ten opsigte van pleegsorg en die doelgerigte werwing van pleegouers.

In die literatuur word verskeie beplande grootskaalse werwingsveldtogte wat met sukses toegepas is, volledig beskryf. So 'n veldtog is bv. in 1949 in die stad New York van stapel gestuur deur middel van 'n oproep aan die lesers van dagblaaie. [18] Die versoek het 'n groot aantal mense gestimuleer om navraag te doen. Elke keer wat 'n verdere oproep in die koerante, of oor die radio of televisie gedoen is, het 'n nuwe vlag aansoeke van potensiële pleegouers gevolg.

Die organiseerders het wel gou vasgestel dat slegs ongeveer 1½% van die aansoekers geskikte pleegouer materiaal was. Desnieteenstaande, aangesien ongeveer 9 000 gesinne aansoek gedoen het oor 'n periode van drie jaar, het 1½% gekeurde pleegouers van hierdie getal 'n aansienlike bydrae gemaak om die tekort aan pleegouers in New York aan te vul.

'n Veldtog wat in Lancashire, Engeland, in 1966 van stapel gestuur is, is 'n voorbeeld van hoe beplanners met verbeelding die saak aangepak het. [19] Die plaaslike owerheid het naamlik eerstens vasgestel dat hulle selfs sonder enige publisiteit gewoonlik die meeste aansoeke van potensiële pleegouers ontvang gedurende die herfsmaande van September, Oktober en November. Hierdie periode is dus gekies as die tyd vir die veldtog. Tweedens is die pleegouers wat reeds gebruik is, geraadpleeg oor die tipe advertensie wat hulle dink die grootste indruk op mense sal maak. Die pleegouers het o.a. daarop gewys dat die vrees dat die pleegkinders na 'n kort tydjie weer verwyder sal word 'n remmende invloed het op mense se gewilligheid om die

diens te onderneem. Aan hierdie aspek is heelwat aandag verleen in die artikels wat voorberei is vir plasing in die koerante.

Kort artikels oor pleegsorg is weekliks in die plaaslike koerante gepubliseer. 'n Nuusberig oor pleegsorg en oor die veldtog is via 'n streeknuusprogram uitgesaai. Plakkate is voorsien aan alle biblioteke en klinieke in die gebied, terwyl alle predikante in die area per brief gevra is om behulpzaam te wees.

Spesiale bladwysers is laat druk en aan biblioteke beskikbaar gestel, terwyl 'n brosjure opgestel is waarin die algemeenste vrae oor pleegsorg beantwoord word. Dit is onder meer aan biblioteke en klinieke, maar veral ook aan pleegouers, beskikbaar gestel met die versoek dat hulle dit aan mense wat moontlik in pleegsorg sal belangstel, sal oorhandig. Die veldtog is opgevolg deur advertensies in die plaaslike koerante sowel as aandkoerante met 'n wye verspreiding. Die totale koste van die veldtog het £300 beloop en die totale getal pleegoueraansoeke gedurende die drie maande was 39 waarvan 20 gekeur is.

Die "Jewish Child Care Association" New York, het ook 'n volgehoue publisiteitsprogram vir die werwing van pleegouers. Hierdie program sluit in artikels oor pleegsorg, onderhoude oor die radio en televisie, sowel as artikels in godsdienstige publikasies. Verder word 'n bladjie onder die titel "Our Children" vyf keer per jaar uitgegee en word gestuur aan elke pleegouer van die "Jewish Child Care Association", aan alle personeel en komiteelede en aan belangstellende vrywilligers sowel as private welsynsorganisasies. Die doel van die blad is :

. . . to interpret the services of the agency and to reflect the dignity, regard, and respect that the agency accords each of its component parts, including foster parents. [20]

Dit is interessant dat Mary Boretz, 'n kampvegter vir die gebruik van pleegsorg eerder as inrigtingsorg vir Joodse sorgbehoewende kinders, in 1922 reeds 'n bladje "Homefinder", publiseer het wat daarop gemik was om meer Joodse pleegouers te werf vir die "Hebrew Sheltering Guardian Society Home Bureau" in New York. [21]

'n Besonder interessante werwingsveldtog is gedurende Oktober 1962 tot September 1963 in Philadelphia, Delaware, en Montgomery, V.S.A. van stapel gestuur. [22] Die "Health and Welfare Council" wat die drie gebiede bedien het, het onderneem om 'n program van werwing en opvoeding van pleegouers te ondersteun terwyl die 15 gesinsorg- en kindersorgorganisasies wat in die area aktief was, almal saamgewerk het in die beplanning van die veldtog. Hulle sou die gewerfde aansoekers volgens 'n bepaalde basis deel.

Die veldtog was bekend as die "Foster Home Educational Program". Die program was so beplan dat die FHEP 'n sentrale kantoor en 'n eie telefoonnommer gehad het. Persone wat gereageer het op die inligting van die massa-publisiteitsmedia -- nuusblaaie, televisie en die radio -- en navraag gedoen het by die FHEP-kantoor, is volgens die standarde van die 15 verskillende organisasies beoordeel en verwys na dié organisasie waar daardie besondere applikant die beste sou inpas.

Dit dien hier daarop gewys te word dat, voor die aanvang van die veldtog, 'n volledige beskrywing gemaak is van elk van die 15 deelnemende organisasies met betrekking tot die vereistes gestel aan pleegouers, verwagtings van pleegouers,

vergoeding aan pleegouers, sowel as die organisasie se metodes van keuring van pleegouers. Wanneer FHEP vasgestel het dat 'n aansoeker wel gekwalifiseer het volgens die algemene vereistes wat die organisasie gestel het, is die betrokke organisasie gevra om met die aansoeker in aanraking te kom en voort te gaan met sy eie keuringsprosedure.

Die inhoud van die materiaal wat in die koerante gebruik is, was gebaseer op die behoefte aan meer pleegouers. Toesprake oor die radio en onderhoude op televisie het nie alleen die behoefte aan meer pleegouers beklemtoon nie, maar ook die bevrediging wat pleegouers daaruit haal, sowel as die probleme wat hulle kan verwag. Van die evaluasie van die veldtog en die metodes wat gebruik is, is gerapporteer :

Our greatest response, interestingly enough, was to the simple expression of need. [23]

Die organiseerders van die grootskaalse veldtogte wat genoem is, stem oor die volgende punte saam, nl. dat publisiteit :

- a) veel daartoe bydra om die publiek bewus te maak van pleegsorg en die behoefte aan hierdie diens aan kinders
- b) daartoe bydra om aan pleegouers die erkenning te gee wat hulle verdien vir die taak wat hulle verrig
- c) 'n sekere aantal pleegouers stimuleer om voort te gaan as pleegouers
- d) nuwe pleegouers wat andersins waarskynlik nie betrek sou word nie, werf.

Daar dien op gelet te word dat die spreekwoord "nothing succeeds like success" ook waar is in pleegsorg. 'n Publisiteits-

veldtog in Devon, Engeland het 140 aansoeke opgelewer, van wie 25 gekeur is as pleegouers. Dieselfde veldtog het egter geen nuwe aansoeke opgelewer in areas waarin daar nie reeds pleegouers aanwesig was nie. 'n Soortgelyke veldtog in gebiede waarin daar min pleegouers was, het ook 'n baie klein reaksie uitgelok. [24]

C. Bepanning van Werwingsveldtogte

Werwingsveldtogte het die risiko dat 'n groot aantal aansoekers gewerf kan word wat nie aan die organisasies se behoeftes beantwoord nie. Dit kan die organisasie se aansien in die gemeenskap skade berokken indien potensiële pleegouers op groot skaal van die hand gewys word, of indien hulle 'n baie lang tyd op 'n waglys gehou moet word alvorens 'n pleegkind by hulle geplaas kan word. Dit is daarom belangrik dat welsynsorganisasies vir hulleself moet vasstel watter ouderdom kind hulle meestal in pleegsorg plaas en watter geslag, indien daar sulke tendense is, en dan seker moontlik hulle werwingsveldtogte aan die hand van die behoeftes van hierdie tipe kind beplan.

Welsynsorganisasies moet in gedagte hou, wanneer hulle werwingsveldtogte beplan, dat, hoe goed sulke programme ook al mag wees, daar allerlei faktore is wat mense se reaksie op sulke veldtogte beïnvloed. Fanshell beweer :

The modern urban middle-class family has been characteristically described as a compound nuclear group enclosed in a tight circle. [25]

George se mening is :

Evidence shows that people whose personal and family needs do not make fostering a satisfying proposition will not perceive or respond to advertisements for foster care. [26]

'n Ander faktor wat ook 'n invloed sal hê op hoeveel pleegouers selfs met die allerbeste veldtog gewerf kan word, is die feit dat baie gesinne, veral in stedelike gebiede, beperkte huisvesting het. Meer en meer gesinne woon in woonstelle of in twee- of drie-slaapkamer huise met huisvesting vir slegs 'n redelike klein gesin.

Die steeds stygende lewensduurte en die relatief klein pleegtoelae maak dit finansieel baie moeilik vir gesinne om 'n pleegkind te versorg sonder om hulle eie gesin te kort te doen. Ouers gaan nie maklik vrywilliglik 'n moeilike taak aanpak wat boonop finansieel nadelig vir hulle eie kinders kan wees nie.

Soos geblyk het uit die werwingsveldtogte wat aangehaal is, is sommige organisasies onder die indruk dat indien mense net bewus gemaak kan word van die behoefte wat sorgbehoewende kinders aan pleegsorg het, hulle wel hulle dienste geredelik sal aanbied. Die motiewe van pleegouers word in die volgende hoofstuk bespreek, maar op hierdie besondere veronderstelling is die volgende uitspraak oortuigend en word deur verskeie ander ondersoekers gesteun :

No amount of publicity will convince people with no personal or cultural unfulfilled need to foster. [27]

Om wel die gesinne te bereik wat om een of ander rede bereid is om pleegouers te word moet daar doelgerig en op beplande wyse na hulle gesoek word. Gesinsorg- en kindersorgorganisasies is dit verskuldig aan die kinders wat 'n behoefte aan pleegouers het om met veel meer oorleg, doelgerigtheid en entoesiasme na geskikte pleegouers te soek.

Volgens die welsynsorganisasies se huidige werwingsmetodes word nie genoeg geskikte pleegouers gewerf nie. Nuwe metodes

behoort minstens ondersoek en uitgetoets te word. Sommige metodes wat in ander lande toegepas word mag in Suid-Afrika vreemd opval en is selfs in terme van die Kinderwet (Wet 33 van 1960) nie toelaatbaar nie. In Engeland bestaan bv. 'n vereniging van gesinne wat pleegsorg en aanneming oorweeg of reeds pleeg- of aangenome kinders in hulle sorg het. Die vereniging is bekend as "Parent to Parent Information Bureau" en beywer hulle daarvoor om pleeghuise en ouers vir kinders wat beskikbaar is vir aanneming te werf. Kinders word in die vereniging se nuusbrief ge-adverteer en volledige beskrywings van die kind se voorkoms, gesins-omstandighede, enige fisiese belemmering en verstandelike vermoëns word volledig en objektief gestel met dikwels ook nog 'n foto van die betrokke kind. Die vereniging behaal heelwat sukses met die werwing van aannemende ouers of pleegouers vir kinders wat weens hulle ouderdom, kleur, of behoeftes nie andersins maklik deur maatskaplike werkers geplaas kon word nie.

Wanneer publisiteit die nuusmedia soos dagblaaie, tydskrifte en die radio betrek -- en dat dit noodsaaklik is indien geskikte pleegouers gewerf wil word, is bewys deur verskeie oorsese werwingsveldtogte -- dan moet die betrokke welsynsorganisasies daaraan dink om 'n sentrale werwingskantoor te hê waarvandaan die veldtog ge-organiseer en gekontroleer kan word. Dit is onrealisties om te verwag dat dagblaaie, asook die radio (en binnekort televisie), versoeke om publisiteit oor dieselde onderwerp van 'n verskeidenheid van organisasies sal oorweeg en toestaan.

Min organisasies, selfs die wat nasionaal of provinsiaal ge-organiseer is, beskik oor die personeel of die fondse om alleen 'n volgehoue veldtog uit te voer. Sulke veldtogte is tydrowend en vereis deeglike beplanning, en vaardige voor-

bereiding en aanbieding. Met deeglike beplanning, maar boweal met die wil om saam te werk, behoort dit welsynsorganisasies nie moeilik te vāl om werwingsveldtogte te ontwerp wat in almal se behoeftes sal voorsien nie. Die mening van die maatskaplike werkers van al drie die organisasies wat in hierdie ondersoek saamgewerk het, was dat hulle graag met hulle kollegas sou saamspan in so 'n veldtog. Indien organisasies kan saamwerk in so 'n poging, is die moontlikheid sterk dat dit baie beter beplan sal kan word as wanneer slegs een organisasie dit sou doen. Die hele opset moet per slot van rekening dan deur verskeie organisasies goedgekeur en aanvaar word.

HOOFSTUK VIER

KEURING VAN PLEEGOUERS

KEURING VAN PLEEGOUERS

Dit is nie maklik om goeie ouers vir 'n mens se eie kinders te wees nie en aansienlik moeiliker om 'n goeie ouer vir 'n ander mens se kinders te wees. Om iemand anders se kind te aanvaar en op te voed, geduld te behou met gedragsafwykings wat die pleegkind mag openbaar en steeds geneentheid te bewys aan 'n kind wat geen positiewe reaksie hierop kan of wil toon nie, is 'n veeleisende toets van pleegouers se emosionele sekuriteit.

Om goeie pleegouers te kies uit die aantal pleeggesinne wat hulle vir diens aanmeld, is die taak van welsynsorganisasies. Die ideaal is dat alle goeie pleeghuise aanvaar sal word en alle swak pleeghuise afgekeur sal word. Dit is egter meer realisties om te vertrou dat so min goeie pleeghuise as moontlik deur die vingers sal glip en dat so min swak huise as moontlik aanvaar sal word. Welins verwys na 'n "irreducible minimum level of acceptability" [28] en huise wat hieronder gradeer, behoort nie aanvaar te word nie, hoe akuut die behoefte aan pleeghuise ook al mag wees. Te oordeel aan die pleeghuise wat in die praktyk aangetref word, is hierdie minimum vereistes soms onrusbarend laag by gesinsorgorganisasies.

Uit die vorige hoofstuk, waarin aandag gegee is aan die wyse waarop organisasies pleegouers werf, is dit duidelik dat die werwing en keuring van pleegouers dikwels feitlik gelyktydig geskied omdat dit so dikwels met 'n krisissituasie gepaard gaan. Hutchinson beweer ; "Homefinding always means getting to know some one quickly". [29] Indien werwing van pleegouers op 'n deurdagte en georganiseerde wyse aangepak word, sal dit nie die geval wees nie. Totdat omvattende, verbeeldingryke werwing egter 'n aanvaarde werkwyse word, sal die keuring van

pleegouers nie tot sy reg kom nie omdat die vraag na pleeghuise die aanbod ver oorskry.

Van pleegouers word verwag om kinders te versorg wat reeds 'n ernstige emosionele versteuring beleef het, nl. die verwydering van hulle eie ouers. Die pleeggesin moet aan die kind 'n plaasvervangende gesinslewe bied gedurende die tyd wat sy ouers nie in staat is om hom te versorg nie. Vir hierdie taak word pleegouers met heel besondere eienskappe gesoek!

. . . sound, well-integrated families capable of offering a child a stable experience in family and community living ; with the capacity to love and to accept a child not their own ; able to share responsibility for the child with the agency and the (child's) own family ; and able to accept the agency's ultimate responsibility for the child's welfare during the placement. [30]

Die feit dat maatskaplike werkers nog steeds pleegsorg as 'n tydelike maatreël beskou, is waarskynlik die grootste rede waarom daar van pleegouers gebruik gemaak word wat nie kan voldoen aan die vereistes wat aan pleegouers gestel word nie. Te veel pleegouers word nog in die praktyk aangetref wat nie emosioneel, sosiaal, of finansieel toegerus is om 'n betekenisvolle bydrae te lewer tot die verwesenliking van die basiese doelstellings van pleegsorg nie, t.w. :

- (i) die versorging van die sorgbehoewende kind deur die voorsiening van ervarings wat bevorderlik is vir sy normale groei en persoonlikheidsontwikkeling
- (ii) die beskerming van die sorgbehoewende kind deur die voorkoming van enige verdere fisiese of emosionele beskadiging en
- (iii) die behandeling van die sorgbehoewende kind

deur die bekamping van bepaalde probleme wat belemmerend op sy gesonde selfverwesenliking kan inwerk. [31]

Pleegsorg skep situasies wat hoë eise aan die pleeggesinne stel. Die sukses van pleegsorg hang dan ook grootliks af van die mate waarin gesinsorgorganisasies daarin slaag om pleegouers te werf en te keur wat die beste sou kan funksioneer onder moeilike omstandighede en onder druk. Dit is baie belangrik dat welsynsorganisasies basiese norme sal hê waarvolgens pleegouers gekeur word. Dat die keuring van pleegouers 'n faset van pleegsorg is wat nie oorhaastig gedoen kan word en enigsins afgeskeep kan word nie, is alte duidelik. Dinnage en Kellmer Pringle laat hulle oor hierdie deel van pleegsorg onomwonde as volg uit :

The availability and quality of foster homes, social workers' ability to make accurate selection of good foster homes, and the way in which foster parents approach and understand their jobs, is crucial to the emotional development and happiness of hundreds of thousands of children. [32]

Sekerlik is daar in Suid-Afrika nog nie honderde duisende kinders in pleegsorg nie, maar die duisende wat wel vir korter of langer periodes pleegsorg ervaar, is belangrik genoeg om op behoorlike diens aanspraak te maak.

A. Keuringsprosedure

1. Die Eerste Onderhoud

Dit is feitlik standaard dat dit die pleegmoeder is wat die eerste kontak met 'n welsynsorganisasie maak met die oog op verkryging van 'n pleegkind. Haar sleutelposisie in die pleegsorgsituasie word dus ten tye van die aansoek bevestig. Hoewel pleegvaders ook in pleegsorg mag belangstel, is dit uiters selde

dat die pleegvader reeds tydens die aansoek 'n aktiewe rol speel.

Die eerste onderhoud word gewoonlik in die kantoor van die welsynsorganisasies gevoer. Tydens die eerste onderhoud op kantoor word identifiserende besonderhede soos naam, adres, inkomste, huwelikstaat, aantal en ouderdomme van eie kinders ens. verkry. Die voordele verbonde aan 'n eerste onderhoud op kantoor is dat potensiële aansoekers wat om ooglopende redes nie geskik is om pleegsorg te onderneem nie (o.a. as gevolg van gebrek aan 'n voldoende inkomste of aan behoorlike behuising, of as gevolg van te hoë ouderdom) reeds dadelik van die hand gewys kan word.

Hierdie eerste onderhoud gee die maatskaplike werker die geleentheid om die pleegmoeder, of in uitsonderlike gevalle die pleegouers, 'n geheelbeeld te probeer gee van wat pleegsorg werklik behels. Die pleegmoeder en die maatskaplike werker is albei reeds besig met 'n tentatiewe evaluasie -- die pleegmoeder van die situasie waarin sy haarself en haar gesin wil plaas, die maatskaplike werker van die potensiaal van die persoon om 'n suksesvolle pleegouer te wees. Tydens hierdie kantoor-onderhoud behoort die pleegouer ook voorberei te word op die tuisbesoek wat sal volg en die feit dat daar waarskynlik verskeie verdere onderhoude met die gesin as geheel en met ouers afsonderlik gevoer sal word. Dit is belangrik dat die pleegouers sal weet dat meer as een onderhoud of huisbesoek nie beteken dat daar iets verkeerd is nie, maar dat die teenoorgestelde eerder waar is.

Die eerste onderhoud is belangrik, want die basis van die werksverhouding wat uiteindelik tussen pleegmoeder en maatskaplike werker sal bestaan, word reeds hier neergelê. Die

maatskaplike werker het hier die geleentheid om deur die manier waarop hy inligting aan die pleegouer oordra ook die pleegmoeder te oortuig van die maatskaplike werker se opregte besorgdheid vir die welsyn van die kind sowel as sy gewilligheid om die pleegouer volle ondersteuning te gee met 'n veeleisende taak wat sy in samewerking met die maatskaplike werker gaan onderneem.

Dit is moontlik dat maatskaplike werkers tydens die bespreking van die taak wat pleegouers wil onderneem te negatief is. Die beeld van pleegsorg wat aan pleegouers voorgehou word, word dikwels as so gekompliseerd en so frustrerend geskilder dat persone wat moontlik in pleegsorg sou belangstel, afgeskrik sal word. Hutchinson se mening oor sulke optrede is :

Merely to present obstacles and realities can be injurious if at the same time no accrediting of the foster mother's personality is there. [33]

Hierdie neiging van maatskaplike werkers om die negatiewe aspekte te oorbeklemtoon, spruit waarskynlik uit die gevoel dat, indien pleegouers nog kans sien om 'n kind te versorg na die negatiewe kant van pleegsorg gestel is, die plasing 'n redelike kans het om te slaag.

Dit is veral die geval wanneer maatskaplike werkers pleegouers keur vir die versorging van kinders met 'n fisiese belemmering of 'n emosionele stoornis. Een van die pleeggesinne wat 'n serebraalverlamde dogtertjie in hulle sorg het, het die mening gelug dat die maatskaplike werker 'n oordrewe beeld van die kind se fisiese belemmering geskilder het. Die pleegmoeder het die kind des nieteenstaande by die skool waar sy versorg is gaan besoek en "ek het gedink dat die maatskaplike werker die kind se probleme baie oordryf het. Noudat ek die

kind reeds so lank versorg, dink ek nog meer so."

2. Tentatiewe Keuring

Die tentatiewe keuring van die applikante geskied meestal na die eerste onderhoud. Gewoonlik kan die teenwoordigheid van enige een van die kriteria wat die organisasie as onwenslik beskou daartoe lei dat 'n applikant van die hand gewys word. Soos reeds genoem, geskied hierdie tentatiewe of eerste keuring aan die hand van inligting oor ouderdom, behuising, die gesinsamestelling, inkomste ens. Organisasies maak dikwels gebruik van tegnieke om pleegouers wat klaarblyklik nie gemotiveerd is vir pleegsorg nie sover te kry dat die pleegouers self hulle aansoek terugtrek. Wolins beskryf hierdie proses baie duidelik :

A screen is a process by which the agency arrives at a decision to continue with the applicant or to reject him. A self-screen is a process by which the applicant arrives at a decision to continue with the agency or to withdraw. [34]

As die applikante egter nie enige negatiewe faktore tydens die tentatiewe of eerste keuring openbaar nie, word hulle aangemoedig om formeel aansoek te doen om pleegsorg.

3. Die Aansoekvorm

Slegs een van die drie organisasies het ten tye van die ondersoek 'n aansoekvorm in gebruik gehad, wat deur pleegouers voltooi moet word na die eerste onderhoud. Die aansoekvorm sluit besonderhede in oor kerkverband, huistaal, vorige huwelik, volledige besonderhede oor inkomste e.d.m.

Die aansoekvorm kom grootliks ooreen met die aansoekvorm wat deur die "Child Welfare League of America" opgestel is, hoewel l.g. 'n paar addisionele sake, o.a. besonderhede oor kinders in die gesin en ander persone wat in die pleeghuis woon, bevat.

Een van die organisasies het 'n omvattende vraelys opgestel wat deur die maatskaplike werker self tydens die eerste huis-besoek voltooi moet word. Die vraelys was nog nie finaal afgerond en in gebruik tydens die ondersoek nie, maar behoort daartoe by te dra dat minder ervare maatskaplike werkers vollediger besonderhede insamel as wat tans die geval is.

4. Tuisonderhoude met Gesinslede

Indien die gesin na die tentatiewe keuring as potensiële pleeggesin oorweeg word, word voortgegaan met die finale keuringsproses. Dit sluit verskeie onderhoude met beide pleegouers en die ander gesinslede in. Die voornemende pleegouers word alleen en saam gesien en daar mag ook onderhoude gevoer word met persone wat as verwysings genoem is, o.a. die predikant, die diaken, of die skoolhoof.

Tydens hierdie finale keuring is dit die plig van die maatskaplike werker om deeglik in te gaan op faktore soos die posisie wat die gesin in die gemeenskap bekleed, die huweliks-verhouding, die gesinsverhouding, algemene aanpassing van die gesinslede, en die motiewe wat die pleegouers beweeg het om pleegsorg te oorweeg. Uiteindelik moet hy dan die eise wat die aanvaarding en versorging van 'n vreemde kind aan die pleegouers sal stel en hoe dit die gesin en veral ook die kinders van die gesin kan beïnvloed, behoorlik bestudeer. Wanneer die maatskaplike werker tot die beste van sy vaardigheid en kennis vasgestel het wat die vermoë van die applikante is om 'n kind te versorg onder die moeilike omstandighede wat dikwels met pleegsorg gepaard gaan, dan (en eers dan) neem die vereniging die besluit om die pleegouers te aanvaar of af te wys.

Hoe vergelyk die pleegouers wat reeds gekeur is en deur welsynsorganisasies as pleegouers gebruik word met die norme

wat in die literatuur en deur verskeie studies daargestel is?

B. Kriteria vir Keuring

1. Ouderdom van Pleegouers

Ouderdom word in die literatuur genoem as een van die faktore wat reeds gedurende die eerste onderhoud of die tentatiewe keuring sal bepaal of die applikant gekeur moet word al dan nie. George vind in sy ondersoek dat pleegmoeders onder 40 jaar meer suksesvol was as die bo 40 jaar, hoewel hy erken dat die verskil in sukses nie juis beduidend was nie. Die klein getal pleegmoeders onder 25 jaar in sy ondersoek blyk ook minder suksesvol te wees as dié in die ouderdomsgroep 25 - 34 jaar. Hy het ook oortuigende bewys in sy studie gevind dat pleegvaders onder 40 jaar oud meer suksesvol is as pleegvaders ouer as 40 jaar. [35] Trasler vind dat die pleegmoeders in die ouderdomsgroep 40 - 45 jaar die suksesvolste was terwyl pleegmoeders onder 40 jaar minder suksesvol was. [36]

In Tabel 5 word 'n ontleding gemaak van die ouderdom van pleegouers wat tans pleegkinders in hulle sorg het.

TABEL 5

OUDERDOM VAN PLEEGOUERS TEN TYE VAN DIE ONDERSOEK

Ouderdom	Pleegvaders		Pleegmoeders	
	Getal	Persentasie	Getal	Persentasie
25 jaar en onder	0		3	3.0
26 - 30 jaar	5	6.2	10	10.2
31 - 35 jaar	8	9.9	12	12.2
36 - 40 jaar	18	22.2	13	13.3
41 - 45 jaar	11	13.6	12	12.2
46 - 50 jaar	13	16.0	13	13.3
51 - 55 jaar	11	13.6	11	11.2
56 - 60 jaar	7	8.6	8	8.2
61 - 65 jaar	5	6.2	9	9.2
65 - 70 jaar	3	3.7	5	5.1
71 en oor			2	2.1
Totaal	81	100.00	98	100.00

Dit blyk uit Tabel 5 dat :

- (a) Daar was geen pleegvaders in die ouderdomsgroep 25 jaar en jonger nie of die groep bo 70 jaar nie. Die grootste enkele groep pleegvaders nl. 18 (22.2%) het voorgekom in die ouderdomsgroep 36 - 40 jaar, terwyl die tweede grootste groep nl. 13 (16%) in die ouderdomsgroep 46 - 50 jaar voorgekom het. Dit is interessant dat van Bochove in haar studie gevind het dat presies 50% van die pleegvaders 50 jaar en jonger was terwyl 50% in die groep 51 jaar en ouer geval het. [37] Dit is duidelik dat die pleegvaders in die huidige ondersoek aansienlik jonger was. Volgens die syfers in Tabel 5 blyk dit dat 42 (51%) van die pleegvaders jonger as 45 jaar was, terwyl 39 (49%) van die pleegvaders 46 jaar en ouer was. Ook in die ouderdomsgroep 60 jaar en ouer was daar 'n groot verskil tussen die twee opnames. Van Bochove het 21% van die pleegvaders in hierdie ouderdomsgroep gevind, terwyl die huidige opname slegs 9% van die pleegvaders in die ouderdomsgroep aangedui het.

Hierdie verskil in ouderdomsverspreiding kan aan die feit verklaar word dat die persentasie verwante plasings, wat dikwels groot-ouers insluit, in van Bochove se ondersoek ook hoër was. Die feit dat die huidige ondersoek 'n kleiner persentasie verwante plasings en ook jonger pleegvaders ingesluit het, mag dui op 'n geringe verbetering van die pleegsorgpraktyk.

- (b) Pleegmoeders is wel verteenwoordig in die ouderdomsgroep 25 jaar en jonger sowel as in die ouderdomsgroep 70 jaar en ouer, hoewel slegs 'n klein

persentasie betrokke was. 3% pleegmoeders was 25 jaar en jonger en 2.1% was 71 jaar oud en ouer. 16% van die pleegmoeders was ouer as 60 jaar terwyl 50% van die pleegmoeders in die ouderdomsgroep 31 - 50 jaar geval het. Van Bochove het gevind dat 45% van die pleegmoeders 51 jaar en ouer was terwyl in hierdie ondersoek 35% van die pleegmoeders 51 jaar en ouer was. Die rede waarom daar so 'n groot persentasie pleegouers in die ouderdomsgroep 50 jaar en ouer was, is in die eerste plek toe te skryf aan die feit dat maatskaplike werkers geneig is om waar moontlik die kinders by verwante te plaas. Groot-ouers is dikwels die persone wat genader word en ook inwillig omdat hulle voel dat hulle 'n spesiale verantwoordelikheid het ten opsigte van 'n sorg-behoewende kleinkind.

Daarby moet in gedagte gehou word dat mense op daardie ouderdom se gesinne dikwels reeds volwasse is en die huis verlaat het. Dit is moontlik dat meer mense uit hierdie ouderdomsgroep spontaan na welsyns-organisasies sal gaan om hulle dienste aan te bied as pleegouers. Dit is ook hierdie groep wat dikwels deur welsynsorganisasies genader word om pleegkinders te neem. Veral opvallend is dat 'n aansienlike getal van die ouer groep pleegouers in behuisingskemas woon waar beide die gemeenskap en welsynsorganisasies wat daar aktief is sulke potensiele pleegouers makliker kan identifiseer en motiveer om pleegouers te word.

Juis vanweë die gebrek aan georganiseerde werwingsveldtogte is dit duidelik waarom welsynsorganisasies nog so dikwels hulle

toevlug moet neem tot hoogsbejaarde groot-ouers of ander bejaarde persone wat nie volgens pleegsorgstandaarde geskik is om pleegkinders te versorg nie.

Die besware teen bejaarde pleegouers sluit o.m. die volgende in :-

- (i) Dat pleegouers van meer gevorderde leeftyd (m.a.w. 50 jaar en ouer) dit fisies moeilik kan vind om 'n jong kind na behore te versorg. As verder in gedagte gehou word dat pleegplasings soms baie lank duur, is die moontlikheid daar dat die pleegouers werklik te oud sal word om 'n adolessent of tienerjarige te begryp en van hulp te wees. Maatskaplike werkers werksaam by die verenigings betrek in die ondersoek, het genoem dat hulle pleegouers se ouderdom keur volgens hoe oud die pleegouers sal wees wanneer die pleegkind 'n adolessent is.
- (ii) Wanneer daar so 'n groot verskil is in ouderdom tussen die natuurlike ouers en die pleegouers, sien die kind die pleegouers dikwels as groot-ouers eerder as substituu-ouers.
- (iii) Bejaarde pleegouers is meer geneig om gesondheidsrisiko's te wees wat daartoe kan lei dat die pleegkind 'n oorplasing moet beleef.
- (iv) Bejaarde pleegouers het dikwels nie 'n belangstelling in die opvoedkundige ontwikkeling van die pleegkinders nie. Hulleself en hulle eie kinders het dikwels nie 'n gemiddelde opvoed-

kundige peil bereik nie en hulle is nie onder die indruk van die noodsaaklikheid van sulke kwalifikasies vir die veel jonger geslag nie.

- (v) Bejaarde pleegouers se kinders is gewoonlik reeds volwasse en uit die huis, wat meebring dat die pleegkind die ervaring van saamleef met ander kinders, soos in 'n normale gesin, moet mis.
- (vi) Dit is nie maklik vir pleegouers wat self onder ander omstandighede opgegroeï het, en meestal 'n meer landelike agtergrond gehad het, om aan jong kinders wat in 'n moderne stad opgroei leiding te gee nie. Pleegouers in hierdie groep is dus geneig om óf baie streng te wees en die kinders feitlik in isolasie te laat opgroei óf hulle is te toegewend in hulle dissiplinering en bederf die pleegkinders heeltemaal.
- (vii) Die pleegouers wat so bejaard is, het dikwels nie genoeg insig in en kennis van die probleme van 'n kind wat weg van sy eie ouers opgroei nie. Hulle is dikwels baie tevrede met die "soet en stil kind" wat in der waarheid besig is om hom te onttrek van die mense om hom.
- (viii) Pleegouers in hierdie ouderdomsgroep is dikwels ook lede van 'n laer sosio-ekonomiese groep. Hulle is deel van 'n ouer geslag wat nie soveel geleenthede vir opvoedkundige ontwikkeling gehad het nie en verkeer as gevolg van dié agterstand ook in 'n laer inkomste groep. Dienste soos dié van kinderleidingsklinieke en maatskaplike

werkers, lê buite hulle ervaringsveld en dit is nie waarskynlik dat hulle professionele raad sal soek met probleme nie. Hierdie groep pleegouers se hantering van probleemgedrag is dikwels eenvoudig en drasties - - 'n "ordentlike pak slaai".

Dit is miskien belangrik om daarop te let, aangesien hy aangehaal word as synde ten gunste van ouer pleegouers, [38] dat Trasler dit baie duidelik stel dat dit geld vir die groep pleegouers 40 - 45 jaar oud, wat volgens Suid-Afrikaanse standaarde nie as oud beskou kan word nie. Hy verwys o.a. na die feit dat die twee pleegmoeders in sy monster, wat ouer as 65 jaar was, albei onsuksesvolle pleegmoeders was. [39]

Pleegouers in die ouderdomsgroep 40 - 45 jaar het reeds hulle eie gesin opgevoed. Die kinders is dikwels al uit die skool of minstens ouer as die pleegkind wat geplaas word. Hulle is dus ervare ouers en het selfvertroue sover dit hulle rol as ouers betref. Daarby kom die verdere voordeel dat die maatskaplike werker kan evalueer hoe suksesvol hulle as ouers was. Dit is onwaarskynlik dat kinderlose ouers op daardie ouderdom aanvaar sal word as pleegouers.

Teen die jeugdige pleegouers is daar ook verskeie besware.

- (i) Gebrek aan ervaring in kinderopvoeding maak jong pleegouers onseker van hulle rol. Dit lei tot probleme wanneer ouer kinders by die pleegouers geplaas word. Dit is veral die pleegmoeders in die ouderdomsgroep 25 jaar en jonger wat probleme ondervind met die dissiplinering van 'n pleegkind.

-
- (ii) Jong pleegouers se huwelike is soms nog nie stabiel nie en deur 'n pleegkind in so 'n gesin te plaas word die situasie vererger. Dit is verbasend dat welsynsorganisasies selfs tienderjarige verwante pleegkinders plaas by pasgetroude paartjies waar albei eglede baie jeugdig is. In hierdie ondersoek het al hierdie soort plasings problematies geblyk te wees.
- (iii) Jong pleegouers is geneig om 'n pleegsorgplasing te omskep in 'n aannemingsituasie. Selfs waar daar nie werklik tot aanneming oorgegaan kan word nie, is hulle geneig om die maatskaplike werker sowel as die natuurlike ouer te weer uit die verhouding. Hulle erken die verskil tussen pleegsorg en aanneming op intellektuele vlak maar misken die verskil op emosionele vlak.
- (iv) Jong pleegouers het dikwels 'n kind van hulle eie of glad nie kinders nie. Hulle neem 'n pleegkind omdat hulle 'n maat vir hulle eie kind wil hê, of omdat hulle nog kinders wil hê, of 'n eerste kind wil hê om te versorg. Hierdie motiewe kan nie summier as ongesond beskou word nie, maar daar moet vasgestel word of die pleegouers ook die behoeftes van die pleegkind sal begryp en erken.
- (v) Omdat jong pleegouers nog nie veel ervaring van kinderopvoeding het nie, vind hulle dit moeilik om die probleme van pleegsorg te begryp. Natuurlike ouers se teenwoordigheid is vir hulle dikwels 'n groter bedreiging as vir ouer pleegouers.

2. Inkomste

Wanneer pleeggesinne gekeur word, word die inkomste van die gesinne ook in gedagte gehou. Die maatskaplike werkers wat verantwoordelik was vir keuring by al drie die organisasies, was oortuig dat gesinne wat in finansiële nood verkeer nie as pleegouers gekeur moet word nie. Daar was egter by nie een van die organisasies 'n bepaalde inkomste-eenheid waarónder gesinne nie aanvaar word nie. Die algemene houding was dat pleeggesinne volgens hulle individuele lewenspeil be-oordeel word en solank pleeggesinne hulle aanvaarde lewensstandaard gerieflik kan handhaaf word hulle inkomste as voldoende beskou. Dat hierdie kriterium nie altyd bevredigend is nie, word duidelik wanneer die inkomste-verspreiding van die pleegouers soos bepaal was tydens die ondersoek (Tabel 6), be-oordeel word.

TABEL 6

PERSENTUELE INDELING VAN PLEEGOUERS VOLGENS INKOMSTE

Inkomste per maand	Persent
*R50 en minder	10.0
R51 - R100	8.0
R101 - R150	8.0
R151 - R200	5.0
R201 - R250	16.0
R251 - R300	10.0
R301 - R350	16.0
R351 - R400	9.0
R401 - R450	5.0
R451 - R500	4.0
R501 - R600	4.0
R600 - R700	2.0
R701 en meer	2.0
Inkomste onbekend	1.0
Totaal	100.0

*Een pleegmoeder in hierdie groep het geen eie inkomste gehad nie en het geleef van die pleegtoelae betaal ten opsigte van vier pleegkinders en die losies geld van twee van haar eie kinders wat nog by haar ingewoon het.

Een pleegvader ingesluit in die groep het geen inkomste gehad ten tye van die ondersoek nie. Hy het pas sy betrekking neergelê na 29 jaar diens as 'n spoorwegwabouer en was besig met 'n oorsese korrespondensiekursus in binnehuise-versiering. Die pleeggesin, bestaande uit die vader, moeder en 'n pleegkind van 10 jaar, het geleef op die pleegtoelae en die pensioenbydraes wat deur die S.A.Spoorweë aan die pleegvader uitbetaal was.

Een pleegvader het geweier om sy inkomste te verstrek en dit was onmiddellik duidelik dat die pleegvader se geheimhouding van die grootte van sy inkomste 'n bron van wrywing tussen die pleegouers was.

Hoewel maatskaplike werkers te kenne gegee het dat hulle nie pleegouers keur wat uitsluitlik van staatstoelaes afhanklik is of wie se inkomste sodanig is dat hulle vir een of ander vorm van bestaansbeveiliging kwalifiseer nie, was daar tog 'n hele aantal gesinne waar die inkomste uitsluitlik uit staatstoelaes bestaan het.

Agt van die pleeghuise met 'n inkomste van R50 en minder was in ontvangs van staatstoelaes, meestal 'n ouderdomspensioen. Dit was duidelik dat waar 'n pleegkind en 'n volwassene op 'n totale inkomste van R70 per maand (ouderdomspensioen R41 per maand plus pleegouertoelae R29 per maand) moet leef, die kind waarskynlik broodsgebrek sal ly. (Beide ouderdomspensioene en pleegtoelae is op 1 Oktober 1973 en veer op 1 Mei 1974 verhoog onderskeidelik R6 en R5 t.o.v. ouderdomspensioene en R3,50 en R3 t.o.v. pleegtoelae).

30% van die pleeggesinne het 'n totale inkomste van R200 en minder gehad. In hierdie groep was gesinne waar daar nog natuurlike kinders was wat deur die pleegouers onderhou moes word.

51% van die pleegouers se inkomste was tussen R200 en R400 per maand, terwyl 17% 'n inkomste van R401 en meer per maand gehad het.

Hoewel inkomste alleen nie die deurslag kan gee by die keuring van pleegouers nie, is dit belangrik om in gedagte te hou dat dit uit die ondersoek geblyk het dat pleegouers van skoolgaande pleegkinders almal saamstem dat die toelaag onvoldoende is, ongeag van die individuele gesinne se persoonlike finansiële posisie. In die lig hiervan is dit heeltemaal onrealisties om pleegkinders te plaas by gesinne wie se inkomste reeds ontoereikend vir hulle eie behoeftes is.

Van Bochove beweer soos volg :

Aangesien pleegsorg in die oorgrote meerderheid gevalle tydelik behocrt te wees, behoort die ekonomiese peil van die eie ouers in gedagte gehou te word en die hoop dat die kind weer in hulle sorg geplaas kan word, is 'n belangrike oorweging. 'n Te groot verskil in inkomste tussen eie ouers en pleegouers is dus nie sonder meer wenslik nie. [40]

Hierdie bewering kan nie aanvaar word nie. Gebrekkige finansiële middele en die nadele daarvan vir die gesinslewe is dikwels een van die redes waarom die kinders uiteindelik verwyder moes word. Die terapeutiese waarde wat daarin kan steek om 'n kind uit een huis (wat minstens sy ouerhuis was) te verwyder en in 'n volgende te plaas waar die lewensmiddele ook ontbreek om die kind te help tot verwesenliking van sy volle potensiaal, is hoogs twyfelagtig. Die beginsel kan nie aanvaar word as geldend vir pleegsorg nie terwyl kinderhuise steeds probeer om hulle fisiese en materiële standaarde, tesame met die geleenthede vir opvoedkundige en emosionele ontwikkeling van die sorgbehoewende kind, te verbeter en te verhoog.

Die waarde van milieu-terapie is net so geldig vir 'n pleegkind as vir 'n inrigtingskind, en kan alleen daartoe bydra om die kind se selfvertroue en gevoel van eie-waarde te verhoog.

Die inkomste van pleegouers behoort sodanig te wees dat daar geredelik aanvaar kan word dat 'n pleegkind die volle voordeel van die pleegtoelaag sal trek. Met die huidige finansiële berekening van pleegtoelae is dit nie realisties om te dink dat 'n pleeggesin 'n deel van die pleegtoelae as inkomste of vergoeding kan gebruik nie. Inteendeel, soos in die bespreking van die finansiële implikasies in Hoofstuk 5 blyk, moet die meeste pleegouers selfs 'n finansiële bydrae maak om die pleegkind na behore te kan versorg.

Die neiging van welsynsorganisasies om nie hulle gewone keuringskriteria toe te pas wanneer hulle plasings by familiebetrekkinge reël nie, is ook met betrekking tot inkomste baie duidelik. Welsynsorganisasies behoort oor dié gebruik deeglik na te dink.

3. Opvoedkundige Kwalifikasies

Die opvoedkundige kwalifikasies van pleegouers is nagegaan omdat dit 'n direkte invloed het op die finansiële omstandighede van die gesin. Ouers wat self 'n goeie opvoedkundige peil bereik het, slaag meestal daarin om vir hulle kinders, en dit sou pleegkinders insluit, 'n verrykte omgewing te skep wat intellektueel prikkelend is en die kind se ontwikkeling op opvoedkundige vlak aanmoedig.

TABEL 7
OPVOEDKUNDIGE KWALIFIKASIES VAN PLEEGOUERS

Kwalifikasies	Pleegvaders		Pleegmoeders	
	Getal	Persentasie	Getal	Persentasie
St. 5 en minder	6	7.4	9	9.2
St. 6	18	22.3	31	31.6
St. 7	12	14.8	21	21.4
St. 8	33	40.8	23	23.5
St. 9	1	1.1	2	2.0
St. 10	6	7.4	8	8.2
Graad of Diploma	5	6.2	4	4.1
Totaal	81	100.0	98	100.0

Pleegvaders

Dit blyk dat 7.4% van die pleegvaders st. 5 of minder opskool behaal het. In die groep is daar een pleegvader met slegs st. 2 (die pleegvader was 31 jaar oud ten tye van die ondersoek), een pleegvader het slegs st. 4, en die ander st. 5. Die grootste enkele groep (nl. 40.8%) is dié wat st. 8 het. Die tweede grootste groep (22.3%) het st. 6.

Slegs 6.2% van die pleegvaders het 'n graad of diploma aan 'n universiteit of opleidingskollege verwerf.

Van die totale groep pleegvaders, het 13.6% vakopleiding van een of ander aard geniet en hierby is o.a. ingesluit ambagsopleiding, opleiding as polisieman of verpleger, opleiding vir 'n ingenieursdiploma, en opleiding as kleurkunstenaar.

Van die groep pleegvaders wat st. 6 of minder het, was 66% ouer as 45 jaar.

Pleegmoeders

Dit blyk dat 40% van die pleegmoeders st. 6 en minder as

onderwyskwalifikasie verwerf het. Die grootste groep nl. 31.6% het st. 6 behaal, met 23.5% wat st. 8 behaal het as die tweede grootste groep. 4.1% pleegmoeders het 'n graad of diploma van 'n kollege of universiteit behaal. 75% van die pleegmoeders met st. 6 en minder was in die ouderdomsgroep 45 jaar en ouer.

Uit die bevindings blyk dus :

- (i) Die pleegouers in die groep het almal 'n mate van skoolopleiding gehad. (Van Bochove het in haar ondersoek gevind dat 8.77% van die pleegvaders en 2.22% van die pleegmoeders geen opleiding gehad het nie. [41])
- (ii) Die grootste persentasie van die pleegouers met lae onderwyskwalifikasies (standerd 6 of minder) is ouer as 45 jaar, naamlik 66% pleegvaders en 75% van die pleegmoeders.
- (iii) Pleegvaders se onderwyskwalifikasies is beter as dié van pleegmoeders. 29.7% pleegvaders het st. 6 en minder teenoor 40.8% pleegmoeders. 55.6% pleegvaders het st. 7 tot st. 8 verwerf teenoor 44.9% pleegmoeders. Die verskil in getalle vir pleegmoeders en pleegvaders wat opleiding na st. 8 geniet het, is gering.

'n Ontleding van die opvoedkundige kwalifikasies van 142 kinders van die pleegouers wat reeds hulle skoolloopbaan voltooi het, verskyn in Tabel 8.

Gesinsorgorganisasies behoort noulettende aandag te gee aan pleeghuise waar die pleegmoeder voltyds werk. In twee van die pleeghuise waar die pleegmoeder gewerk het, het die pleegouers baie probleme ondervind met die dissiplinering van die pleegkind. Een van die klagtes was dat die pleegkind middag na skool rond gekuier het i.p.v. om huis toe te kom. Die pleegkind was in albei gevalle 'n suster van die pleegmoeder. In een van die huise was glad nie kinders nie en in die ander pleeghuis was twee jong voorskoolse kinders wat bedags in 'n bewaarskool versorg was. In laasgenoemde geval het dit tydens die ondersoek duidelik geblyk dat die pleegmoeder buitenshuis begin werk het weens 'n skuldgevoel teenoor haar man daar hy nou gedeeltelik die finansiële verantwoordelikheid vir haar suster ook moes dra.

Die feit dat die pleegkind na 'n leë huis moet terugkom en alleen daar bly tot laat in die middag wanneer beide pleegouers moeg en moontlik gespanne tuis kom, is beslis nie die huislike atmosfeer wat vir 'n sorgbehoewende kind as substituutsorg aangebied moet word nie.

Pleegmoeders behoort alleen na deeglike oorleg tussen pleegouers en die welsynsorganisasie toegelaat te word om buitenshuis te werk.

Stabiliteit van Pleegvaders se Werksgeskiedenis

Fanshell het bevind dat pleegvaders oor die algemeen baie stabiele werkers is en hy laat hom ook baie gunstig uit oor hulle werksgeskiedenis. [42] Die stabiliteit van die broodwinner se werksgeskiedenis beïnvloed die ekonomiese sekuriteit van die gesin en aandag is dus ook gegee aan die pleegvaders in hierdie ondersoek, se werksgeskiedenis.

TABEL 9

PERSENTASIE VERSPREIDING VAN PLEEGVADERS VOLGENS
STABILITEIT VAN HULLE WERKSPATROON

Jare Diens	Huidige Betrekking	Enige Betrekking
Minder as 1 jaar	4½	0%
1 - 5 jaar	25%	10%
6 - 10 jaar	20%	15%
11 - 15 jaar	21%	37%
16 - 20 jaar	7%	13%
21 - 25 jaar	7%	10%
26 - 30 jaar	6%	8%
Meer as 30	6%	7%
Werkloos of Pensioenaris	4%	0%
Totaal	100%	100%

Gedagtig aan die feit dat die pleegvaders oor die algemeen nie jonk was nie, is dit opvallend dat 29% van die pleegvaders minder as 5 jaar in hulle huidige betrekking was. Dit moet waarskynlik gesien word teen die agtergrond van ekonomiese opbloei in die land (veral oor die afgelope aantal jare) en die groot werkseleenthede wat daar vir die meeste werkers bestaan. 26% van die pleegvaders het 16 jaar of langer diens in hulle huidige betrekking gehad.

Wanneer gekyk word na die langste periode wat pleegvaders in enige betrekking (huidige sowel as vorige betrekkinge deurgebring het) blyk dit dat 37% van 11 na 15 jaar 'n betrekking bekleed het, terwyl 25% nie langer as 10 jaar in 'n betrekking gebly het nie en nog 25% het 21 jaar en langer 'n betrekking bekleed.

Pleegvaders in hierdie ondersoek se werkstabiliteit is nie so hoog soos wat deur Fanshell beskryf is nie, maar gee des nie teenstaande 'n geheelindruk van stabiliteit.

5. Eie Kinders in Pleeggesinne

Dit word algemeen aangeneem dat ervaring van die opvoed van kinders 'n noodsaaklike vereiste vir pleegouers is. Dit is daarom interessant om aan die hand van Tabel 10 te let op die ervaring wat pleegouers verkry het deur hulle eie gesinne op te voed.

TABEL 10

PERSENTASIE VERSPREIDING VAN PLEEGOUERS VOLGENS
AANTAL KINDERS

Aantal Kinders	Pleeggesinne
Geen	7
1 kind	19
2 kinders	25
3 kinders	19
4 kinders	10
5 kinders	8
6 kinders	4
7 kinders	3
8 kinders	2
9 kinders	1
10 kinders	2
Totaal	100

(i) Kinderlose Egpare

Van die pleeggesinne het 7% geen kinders van hulle eie gehad nie. Die maatskaplike werkers werksaam by die drie organisasies wat betrek was in die ondersoek het sterk twyfel gehad oor die gebruik van kinderlose pare as pleegouers en die klein persentasie kinderlose pleegouers kan aan dié houding van maatskaplike werkers te wyte wees. Baie maatskaplike werkers se mening was dat kinderlose pare 'n kind van hulle eie begeer en sulke pleegouers vind dit moeilik om die tydelikheid van pleegsorg en die teenwoordigheid van natuurlike ouers te aanvaar. Kinderlose pare het geen ervaring van kinderopvoeding nie en stel dikwels unrealistiese eise aan die kind, veral met betrekking tot die emosionele interaksie wat hulle verwag.

Die pleegkind is uit die aard van die saak ook die eerste kind wat hulle versorg en dit is moeilik om te evalueer hoe die huweliksverhouding ge-affekteer sal word deur die spanning wat die nuwe situasie kan skep.

Fanshell, wat 24% kinderlose egpare in sy opname gevind het, sê :

This is a surprisingly large proportion since prior experience in the care of children would seem a natural prerequisite for foster parenthood. [43]

Trasler se bevinding is :

Where foster parents have had no children of their own the tendency of their relationship to be disturbed by the placement of a foster child is greater because he is also the first child. [44]

Die 7 kinderlose egpare in die huidige ondersoek se huweliksduur het gewissel van 3 tot 16 jaar. Drie van die egpare was almal ouer as 40 jaar (2 pleegvaders was ouer as 50 jaar) en aan hulle is kinders jonger as drie jaar in pleegsorg gegee. Kontak met al drie die kinders se ouers is beperk en die kinders sal moontlik later vir aanneming beskikbaar wees.

Een van die pleegouerpere is reeds besig met aannemingsprosedure vir beide pleegkinders in hulle sorg. Hierdie pleegouers sal onderskeidelik 60 en 67 jaar oud wees wanneer die oudste pleegkind 15 jaar oud is. Een van die ander pleegouerpere het 'n pleegkind van 'n paar maande oud ontvang. Die pleegouers was ten tye van die plasing reeds bo die aanvaarde ouderdomsperk vir aanneming en sou weens hulle intellektuele onvermoë en beperkte inkomste nooit as aannemende ouers oorweeg word nie. Die kind was na 5 jaar nog steeds in hulle sorg hoewel hy 'n kandidaat vir aanneming is. Dit is heel moontlik dat hierdie kind in hierdie ontoereikende huis as enigste kind

sal moet opgroei en selfs die stimulerings en kontak met ander kinders sal moet ontbeer.

Welsynsorganisasies gaan oënskynlik van die standpunt uit dat kinderlose egpare as pleegouers gebruik word slegs vir die kinders wie se eie ouers nie 'n betekenisvolle rol in hulle lewe speel nie, en wat daarom moontlik vir aanneming beskikbaar sal wees. Dit kan ernstig bevraagteken word waarom jonger en meer geskikte pleegouers nie vir sulke kinders geworf word nie, juis gedagtig aan moontlike aanneming op 'n later stadium.

George het gevind dat plasings by kinderlose pare meer suksesvol is as dié by gesinne met eie kinders. [45] Dit is net moontlik dat die betrokke maatskaplike werkers ook twyfel oor kinderlose pare se vermoë as pleegouers gehad het en sulke pleegouers dan versigtiger gekeur en beter bygestaan het as in die geval van meer "ervare" ouers.

(ii) Pleegouers met Aangenome Kinders

By 9% van die pleeggesinne was aangenome kinders aanwesig. Ses gesinne het een of twee aangenome kinders gehad terwyl drie gesinne beide aangenome kinders en eie kinders gehad het. Nie een van die pleegouers het te kenne gegee dat hulle bewus was daarvan dat die tydelike verblyf van die pleegkinders die gevoel van sekuriteit van die aangenome kinders kan versteur nie. Dit was duidelik dat die pleegouers ook nie ingestel was op die moontlikheid dat die pleegkind hulp nodig gehad het om te begryp hoekom die ander kind aangeneem was en hy nie. As die pleegkind min of geen kontak met sy eie ouers het, kan hy hierdie verskil in situasie beleef as verwerping deur die pleegouers.

(iii) Ander Kinders in Pleeggesin

Sommige gesinne in die opname het baie eie kinders gehad. 28% van die gesinne het 4 of meer kinders gehad. Nogtans is die pleegouers se gesinne kleiner as die gesinne waaruit die pleegouers self kom, soos blyk uit Tabel 11. Dit is dus moontlik dat pleegouers pleegkinders versorg in 'n poging om die gesinsgrootte wat hulle as bevredigend beskou, te bereik.

Die maatskaplike werkers by al drie welsynsorganisasies het sterk daaroor gevoel dat 'n pleegkind, indien voorskools, liefs die jongste kind in 'n pleeghuis moet wees. Hierdie mening, asook die feit dat baie pleegouers se eie kinders reeds volwasse en uit die huis was, het daartoe bygedra dat die pleegkinders wel in 65 pleeghuise die jongste kind in die gesin was.

In 37 gesinne was die pleegkind binne 5 jaar van die eie kind se ouderdom. Trasler vind dat die teenwoordigheid van eie kinders in 'n pleeghuis net betekenisvol is as die kinders in ouderdom nagenoeg aan die pleegkind is om soms speelmaats te wees en om sommige belangstellings asook houdings t.o.v. ouers te deel. [46]

In 13 gesinne was die pleegkind binne 1 jaar van die eie kind se ouderdom en in 6 gesinne was die pleegkind en eie kind presies ewe oud en van dieselfde geslag. Dit is belangrik dat, hoewel slegs 'n klein persentasie van die plasings dus in dié groep geval het, die betrokke pleegouers oor 3 van die 6 plasings getuig dat die plasing problematies was. Die eie kind en pleegkind was jaloers op mekaar en die pleegouers het dit moeilik gevind om die pleegkind te onderskraag en te help sonder dat hulle eie kind skade ly. Trasler voel dat hierdie risiko veral voorkom by pleegouers wat sterk gemotiveer was om 'n

speelmaat vir hulle eie kind te vind. Die tipiese vereiste van pleegouers in sulke gevalle is dat die pleegkind net so oud en van dieselfde geslag as die eie kind moet wees. Trasler het gevind dat 87% van die plasings waar eie en pleegkinders ewe oud en van dieselfde geslag was, misluk het.[47]

6. Grootte van Gesinne waarin Pleegouers grootgeword het

Die teorie dat pleegouers persone is wat, deur pleegkinders te versorg, hulle eie gesinne probeer aanvul tot die grootte wat hulle as wenslik beskou en bevredigend vind, word grootliks ondersteun deur die gesinsgrootte van die pleegouers in hierdie opname.

TABEL 11

AANTAL KINDERS IN GESIN WAARIN PLEEGOUERS
GROOTGEWORD HET

Kindertal	Pleegvaders	Per-sentasie	Pleegmoeders	Per-sentasie
1	3	3.7	2	2.0
2	6	7.4	9	9.2
3	13	16.1	16	16.3
4	15	18.6	11	11.2
5	6	7.4	6	6.1
6	15	18.6	9	9.2
7	5	6.2	12	12.3
8	6	7.4	3	3.1
9	1	1.1	5	5.1
10	6	7.4	9	9.2
11	2	2.5	2	2.0
12	2	2.5	4	4.1
13	1	1.1	5	5.1
14	-		-	
15	-		1	1.0
16	-		2	2.1
17	-		1	1.0
*onbekend	-		1	1.0
Totaal	81	100	98	100

*Een pleegmoeder het geen inligting oor haar gesinsagtergrond gehad nie behalwe dat sy in 'n kinderinrigting grootgeword het.

Van die pleegouers, het 27% uit huise met 3 of minder kinders gekom, terwyl 28% van die pleegvaders en 46% van die pleegmoeders uit gesinne met tussen 7 en 17 kinders gekom het. Ongeveer drie kwart van die pleegouers (72% pleegvaders en 72% pleegmoeders) het in gesinne met 4 of meer kinders grootgeword. Hierdie gegewens herbevestig dus die bevinding van Fanshel nl.:

The impression of many practitioners that foster families originate from large family units would seem confirmed by the study group reported here. [48]

Nie alleen is die grootste persentasie pleegouers afkomstig uit groot gesinne nie, maar 27% van die pleegmoeders en 22% van die pleegvaders was die oudste kinders in die gesin. Oudste kinders in groot gesinne moet dikwels 'n deel van die ouerlike pligte oorneem ten opsigte van die jonger kinders, en ontwikkel van jongsaf 'n verantwoordelikeheidsgevoel ten opsigte van die versorging van kinders.

7. Een-Ouer Pleeghuise

'n Vyfde (21%) van die pleeghuise was een-ouerhuise. In 19% van die huise was net 'n pleegmoeder aanwesig, en in 2% van die huise net 'n pleegvader. 6% van die pleeghuise het een-ouer huise geword sedert die plasing van die kind. Die pleegplasing was in laasgenoemde geval byna almal langtermynplasing en ten tye van die oorlye van die pleegouer het die plasing reeds tussen 8 en 17 jaar geduur.

Trasler [49] en George [50] slaag nie daarin om statisties oortuigende bewys te vind vir of teen die sukses van een-ouer plasing nie. Wat belangrik is om in gedagte te hou, is dat pleegkinders dikwels uit huise kom waar die vaderfiguur, met tussenposes gewissel het -- 'n situasie wat feitlik seker vir

die kind moes verwarrend gewees het. Dit is belangrik vir die normale en bevredigende ontwikkeling van kinders dat daar 'n betekenisvolle vaderfiguur sowel as 'n moederfiguur teenwoordig moet wees in die gesin waarin hulle opgroei. Kinders wat verwerping deur hulle eie vaders ervaar het of wie se identifikasie met 'n vaderfiguur baie onvolledig is, behoort nie in 'n pleeghuis sonder 'n vader geplaas te word nie.

Die een-ouer pleeghuise in die ondersoek het die verdere nadeel gehad dat 'n groot aantal (64%) van die een-ouer pleeggesinne baie geïsoleerd van die gemeenskap geleef het, nie deelgeneem het aan enige ge-organiseerde ontspanning buitenshuis nie, en nie sosiaal verkeer het met ander volledige gesinne nie. Hierdie pleegkinders se geleenthede om ander vaders hulle rol te sien vertolk was dus beperk.

In drie van die een-ouer gesinne was die pleegmoeder voltyds buite haar huis in diens gewees. Die verantwoordelikheid om 'n voltydse betrekking te beklee en nog voldoende liefde, geduld en aandag aan die pleegkind te gee was waarskynlik 'n onrealistiese las wat op sulke pleegmoeders geplaas was.

In die verslag van die "National Children's Bureau" omtrent buite-egtelikheid word o.a. klem gelê op hoe belangrik dit vir kinders is om in volledige gesinne op te groei. Die verslag wys daarop dat dogters wat in huise sonder 'n vader opgroei omdat hy permanent afwesig is van die huis of omdat hy oorlede is, 'n groter risiko loop om buite-egtelik swanger te raak. [51]

Die gebruik van een-ouer pleeggesinne moet baie noukeurig beoordeel word alvorens sulke plasings gedoen word.

8. Pleegouers se Evaluasie van eie Kinderjare

Dit is belangrik dat maatskaplike werkers, wanneer hulle die motiewe van pleegouers oorweeg, sal vasstel hoe die pleegouers hulle kinderjare ervaar het. Pleegouers wat self aan verwydering van hulle ouers blootgestel was, mag groot meegevoel hê met sorgbehoewende kinders, maar die emosionele letsels wat hulle eie ervarings hulle aangedoen het maak hulle dikwels ongeskik as pleegouers. In die keuringsproses van die pleegouers moet vasgestel word tot hoe 'n mate 'n pleegouer sy of haar ongelukkige kinderjare of gebrek aan moederliefde of swak identifikasie met 'n vaderfiguur verwerk het.

TABEL 12

HOE PLEEGOUERS HULLE KINDERJARE ONTHOU

Aard	Pleegvaders		Pleegmoeders	
	Getal	%	Getal	%
Ongelukkig	13	16.06	15	15.30
Redelik gelukkig	44	54.32	46	46.95
Baie gelukkig	21	25.92	37	37.75
Geen mening	3	3.70	-	-
Totaal	81	100	98	100

Van die pleegvaders was 11% gedurende hulle kinderdae in pleegsorg of inrigtingsorg. Die ooreenkomstige persentasie van pleegmoeders was 13.

Alle pleegvaders wat in substituutsorg was, het dit as 'n baie ongelukkige periode onthou. Twee pleegmoeders wat in pleegsorg was, gee te kenne dat hulle baie gelukkig was. Dit is opvallend dat al die pleegouers wat in inrigtings was, hulle kinderdae as baie ongelukkig onthou en dat hulle feitlik sonder uitsondering verbitter is oor die feit dat hulle van hulle broers en susters verwyder was en vervreem geraak het.

Ander faktore wat pleegouers genoem het wat hulle kinderdae ongelukkig gemaak het, was alkoholisme van hulle vader, teenwoordigheid van 'n stiefmoeder of stiefvader en die onstabiele huwelik van ouers gepaard met periodieke afwesigheid van een of ander ouer. Een pleegmoeder was die oudste en buite-egtelike kind van haar moeder. Sy beskryf haar kinderjare aan die ondersoeker as "aaklig -- ek moes altyd so hard werk en het geweet ek was 'n optel-kind". (Die pleegmoeder het ten tye van die ondersoek drie pleegkinders gehad waarvan twee buite-egtelike kinders was. Enkele maande na die ondersoek het die toesighoudende maatskaplike werker aan die ondersoeker gemeld dat die pleegplasing besig was om te misluk.)

By 'n aantal pleegouers wat hulle kinderjare as "redelik gelukkig" beskryf het, word melding gemaak van faktore wat verhoed het dat hulle as kinders gelukkig was. Verskeie pleegouers noem die feit dat hulle vaders vir lang tye afwesig was weens aktiewe diens gedurende die tweede Wêreldoorlog, terwyl sommige verwys het na die feit dat hulle ouers geskei was, met die gevolglike verminderde kontak met die een ouer, gewoonlik die vader.

9. Pleegmoeders se Deelname aan Verenigings

Dit het reeds geblyk dat 19% van die pleegmoeders buite hulle huise gewerk het. Dit is interessant om vas te stel tot hoe 'n mate pleegmoeders deel geneem het aan die gemeenskapsaktiwiteite in hulle omgewing.

TABEL 13

PLEEGMOEDERS SE LIDMAATSKAP VAN VERENIGINGS

Aantal Verenigings	Aantal Pleegmoeders	Persentasie
Geen	67	68.4
1	25	25.5
2	4	4.1
3	2	2.0
Totaal	98	100.0

Uit Tabel 13 blyk dat 68.36% van die pleegmoeders aan geen verenigings behoort het nie. Van die 25% pleegmoeders wat wel aan 'n vereniging behoort het, het ongeveer drie-kwart aan 'n kerklike vereniging (soos bv. Vroue-hulpdiens, Vroue-sendingband en die "Catholic Women's League" behoort. Die ander kwart het sportklubs, padvinders, 'n welsynsorganisasie ens. onder hulle belangstellings getel.

Die 6 pleegmoeders wat aan twee tot drie organisasies behoort het, het kerklike verenigings sowel as die V.L.V., Seniorsklubs en 'n vrouewerkklas onder hulle belangstellings genoem.

Pleegmoeders se belangstelling in verenigings was dus uiters beperk. As in gedagte gehou word hoe laag die opvoedkundige kwalifikasies van baie pleegmoeders was, is dit moontlik dat hulle waarskynlik ten volle bevredig word deur die rol van huisvrou en pleegmoeder binne hulle beperkte siening van hierdie rol. Fanshel het in sy ondersoek gevind dat 33% van die pleegmoeders aan twee of meer verenigings behoort het, 'n aansienlike hoër persentasie as wat die ondersoek onder bespreking opgelewer het. Fanshell sê oor sy gegewens :

Comparison of these data with those of other studies suggests that these foster mothers maintained fewer organizational affiliations than is generally true of members of working class groups. [52]

9. Vryetydsbesteding

Die ondersoeker wou probeer vasstel tot hoe 'n mate die pleeggesin die pleegkind sou kan beïnvloed tot konstruktiewe en verrykende gebruik van sy vryetyd.

1. Stokperdjies

Uit die ondersoek het geblyk dat 28% van die pleeggesinne geen stokperdjies of konstruktiewe vryetydsbesteding gehad het nie. Hulle het selfs nie algemene aktiwiteite soos lees of "luister na die radio" genoem nie. Een van hierdie pleegmoeders het te kenne gegee dat sy en die pleegkind (tans 5 jaar oud) reeds om 4.00 nm. hulle aandete nuttig en sodra haar man tuis kom en hy ook klaar geëet het, gaan die gesin slaap. Hierdie eienaardige gewoonte het ontstaan toe die pleegkind as baba in die pleeghuis geplaas was en die kind elke vier uur gevoed moes word!

'n Verdere 25% van die pleegouers het lees, tuinmaak, radio luister (beide pleegouers), naaldwerk, brei, koekbak en kook (pleegmoeders) as stokperdjies genoem. Dit was nie moontlik om te bepaal tot hoe 'n mate hierdie aktiwiteite werklik as stokperdjies bedryf word nie.

Ongeveer die helfte van die pleeggesinne het gesê dat die onderskeie lede van die pleeg-

gesin stokperdjies gehad het waarin hulle belanggestel het en waaruit hulle bevrediging geput het. Dit het ingesluit: fotografie, skaak, plate speel, verskillende musiek-instrumente bespeel (bv. orrel, klavier en gitaar) modelbote bou, e.d.m. In hierdie groep is ook 'n aantal persone wat die be-oefening van sport as 'n vryetydsbesteding aandui, insluitende tafeltennis, werppyltjies, golf, krieket, swem, biljart en perdry. Van die pleegvaders is 7 entoesiastiese "doen-dit-self" werkers in en om die huis en hulle het sonder uitsondering verbeteringe of toevoegings, d.m.v. messel, pleister, verf, beteëling of houtwerk wat hulle aan die huis aangebring het, aan die ondersoeker gewys.

Visvang of toeskouers wees by stampmotorresies, krieket, voetbal of sokker word deur 14% van die pleegvaders as hulle geliefkoosde vryetydsbesteding aangedui.

Vryetydsbesteding wat sekerlik aandag van die maatskaplike werkers verdien veral aangesien dit 'n invloed op die pleeggesin se finansiële posisie kan hê, is perdewedrenne. Een pleegvader en een pleegmoeder (nie in dieselfde gesin nie) het te kenne gegee dat wedrenne hulle geliefkoosde vryetydsbesteding is, terwyl een pleegvader, vroeër 'n jokkie en ten tye van die ondersoek 'n pensioenaris, te kenne gegee het dat hy geen vorm van vryetydsbesteding het nie, maar graag sou dobbel as hy dit kon bekostig!

Meer pleegvaders as pleegmoeders het stokperdjies

gehad wat hulle gereeld be-oefen het en wat hulle geniet het. Pleegmoeders se tyd was dikwels uitsluitlik deur huishoudelike verpligtinge gevul.

2. Vryetydsbesteding Saans en Naweke

Die meerderheid pleeggesinne het weeksaande tuis deur gebring en in 'n aantal gevalle het pleegouers gemeld dat hulle toesig hou oor en hulp verleen met die tuiswerk van eie kinders en die pleegkinders.

Die vryetydsbesteding van die pleeggesinne gedurende naweke toon ook groot verskille.

- (a) Van die pleeggesinne het 15% nooit op 'n uitstappie of op besoek gegaan nie en het geen deel aan enige kommersiële vermaak gehad nie. Hulle was volgens die pleegouers "maar altyd hier by die huis rond". Die pleegmoeders in hierdie groep was altyd besig met huishoudelike take.
- (b) 18% het ook nie deel geneem aan enige georganiseerde of kommersiële vermaak nie, maar het tog soms by familie of vriende gekuier. Die pleeggesinne was soms deur familie (gewoonlik getroude kinders van die pleegouers) vir 'n motorrit of uitstappies geneem. Die gesinne se sosiale kontak na buite was baie beperk. Vier van die gesinne se enigste kontak na buite het bestaan uit kerklike aktiwiteite, soos kerkdienste of bidure, of hulle het by ander kerklede se huise gaan "getuig".
- (c) 36% van die pleeggesinne het gereeld vriende en

familie gedurende naweke besoek, vir uitstappies (meestal na die see) gegaan, en ook besoeke tuis van familie en vriende ontvang. Enkele van hierdie pleegouers wat tienderjarige kinders en/of pleegkinders gehad het, het gemeld dat hulle dikwels jong mense gedurende naweke aan huis ontvang het.

- (d) 31% van die pleeggesinne het deelgeneem aan georganiseerde of kommersiële vermaak benewens aktiwiteite soos uitstappies en besoeke ontvang en aflê. Die pleeggesin en die pleegkinders het bioskoopvertonings, stampmotorresies ens. bygewoon. In sommige gevalle het die kinders en pleegkinders aan ysskaats, swem, of aan ander sport deel geneem.

Kampeur is deur 5% van die gesinne as 'n gewilde naweek-aktiwiteit genoem. Een gesin het 'n woonwa besit, twee gesinne het bote besit en 'n vierde gesin het 'n klein vakansie-plaas binne maklike bereik van Kaapstad gehad.

Min pleegvaders het vorms van vryetydsbesteding gehad waarby hulle hul pleegkinders aktief betrek het. Enkele pleegvaders het wel genoem dat hulle hul pleegseuns saam geneem het wanneer hulle gaan visvang. Een pleegvader wat sy eie boot besit het en wie se twee pleegseuns reeds 17 en 18 jaar oud was, het genoem dat die twee seuns hartstogtelik lief was vir die see en dat hulle drie baie tyd gedurende naweke op die see deurgebring het.

10. Die Huweliksverhouding

Dit is belangrik dat pleegouers 'n stabiele en bevredigende huweliksverhouding sal hê. Die pleegkind behoort nie bloot-gestel te word aan die spanning wat huwelikskonflik in 'n gesin skep nie. Wanneer die huweliksverhouding beoordeel word, moet o.a. aandag gegee word aan faktore soos of man en vrou oor belangrike sake saamstem. Hierdie sake sluit in vriende, godsdiens, familie, en finansiële reëlins van die gesin. Die maatskaplike werkster moet let daarop of daar blyke van bedagsaamheid, hoflikheid en geneentheid tussen die egpaar is, of hulle klagtes oor-en-van mekaar het, of hulle enige gemeenskaplike belangstellings het en veral of die pleegouers self hulle huwelik as gelukkig beskou.

11. Die Ouer-Kind Verhouding

Vroeër is daarna verwys dat dit belangrik is dat pleegouers ervaring moet hê van die rol van ouers-wees. Tydens keuring moet vasgestel word wat die gehalte van die verhouding tussen die pleegouers en hulle eie kinders is of was. Sulke faktore soos die pleegouers se vermoë om dissipline te handhaaf, hulle verwagtings van hulle eie kinders, die wyse waarop hulle hul kinders straf, die soort gedrag waarvoor straf toegedien word, en die indruk wat die kinders self maak, sal almal bydra om die maatskaplike werker 'n beeld te gee van die ouer-kind verhouding wat bestaan. Hiervolgens sal bepaal kan word of die pleegouers die soort ouerlike sorg kan verleen waaraan 'n pleegkind behoefte het.

12. Motiewe van Pleegouers

Maatskaplike werkers vind dit dikwels moeilik om die motiewe wat pleegouers self aangee te evalueer en by die werk-

like onderliggende motiewe vir die besluit om pleegouers te word, te kom. Motiewe van pleegouers kan alleen uitgelig en ge-identifiseer word wanneer 'n mens die pleegouers goed ken. Om hierdie rede is dit so noodsaaklik dat maatskaplike werkers verskeie deeglike indringende onderhoude met pleegouers sal voer om hulle so goed as moontlik te probeer ken en verstaan om so te kan besluit watter tipe kind deur die betrokke pleeggesin suksesvol versorg sal kan word.

Pleegouers mag waarskynlik daarin slaag om een pleegkind uiters suksesvol te versorg, maar dan so ge-afekteer word deur 'n besondere probleem van 'n ander pleegkind dat hulle optrede en gedrag drasties verander word. Maatskaplike werkers moet in gedagte hou dat, waar dit gaan om 'n evaluering van menslike gedrag en voorspellings oor menslike reaksie, hulle nie met vasgestelde en onwrikbare kriteria werk nie. Hulle kan slegs in die lig van die kennis waaroor hulle op daardie oomblik beskik, probeer evalueer. Towle sê dan ook tereg :

Our present knowledge and our means of understanding do not permit infallible prediction of human responses in prospective experiences. When we overrate the efficiency of our tools, we are most prone to misuse them, and short cuts to understanding represent one form of misuse. [53]

Dit is verbasend hoe min maatskaplike werkers in hulle onderhoude met pleegouers inligting inwin oor faktore soos ervarings in die kinderjare en die effek daarvan op die persoonlikheidssamestelling van die pleegouers, huweliks-verhouding van pleegouers, ouer - kind verhouding e.d.m. Verslae dui gewoonlik slegs besonderhede oor fisiese en omgewingsfaktore aan -- waarskynlik omdat inligting oor inkomste, beroep, opvoedkundige kwalifikasies ens. soveel makliker is om te verkry as inligting oor die emosionele en

sielkundige aspekte van die pleegouerhuis. Kline sê oor hierdie leemte in verslae :

Our job is to learn how to gather information within the limits of their [foster parents] feelings and ours, and how to evaluate accurately what we get.[54]

George kla ook dat maatskaplike werkers se verslae nie die tipe inligting oor pleegouers se verlede en hede bevat wat daartoe sal bydra dat pleegouers se toekomstige optrede beter begryp en verstaan sal kan word nie. Dit is in die verband ook interessant om daar op te let dat George in sy ondersoek vind dat opgeleide en onopgeleide maatskaplike werkers se evaluering van pleegouers nie eintlik van mekaar verskil het nie. George wyt dit aan gebrekkige voorbereiding van studente in hierdie aspek van die werk.[55]

'n Ander skrywer sê oor dieselfde onderwerp :

But is not guidance given to new entrants into the profession often very varied, unconnected and even confusing? Does not the new officer often begin to construct his own practice and standards by studying failure, often his own failure?[56]

Towle gee 'n samevatting van wat keuring van die betrokke maatskaplike werker verg.

A social worker in homefinding will need to use all he has learned of human behaviour in his professional training and all that he has of self-knowledge to attain further understanding and insight. Knowledge and understanding of the needs and strivings of the individual, and of the purposes served by defences and adaptations, will be essential not only in order to help a given applicant make himself known, but also for the evaluation of the applicants potentialities to render the service, that is, to perform the work which he wants or thinks he wants to undertake. [57]

As die gevolgtrekking juis is, dat geen vorm van publisiteit

mense wat nie onvervulde persoonlike behoeftes het nie sal oorreed om pleegouers te word nie, is dit belangrik om vas te stel watter onvervulde behoeftes mense motiveer om pleegouers te word.

In die literatuur word heelwat aandag gegee aan die onvervulde persoonlike behoeftes wat pleegouers motiveer om pleegouers te word. [58] Die behoeftes beskryf in die literatuur en aangepas by die motiewe van pleegouers soos geblyk het in die huidige ondersoek, word vervolgens opgesom.

(a) Behoefte aan nog 'n Kind

Applikante het behoefte aan nog 'n kind maar kan nie nog 'n kind hê nie of is nie bereid om nog 'n kind te hê nie, en oorweeg pleegsorg as alternatief vir aanneming. Soos uit die ondersoek geblyk het, kom pleegouers dikwels self uit groot gesinne en het hulle vir hulleself 'n groot gesin as die ideaal daargestel. Daar mag verskeie aanvaarbare redes wees waarom hulle nie op natuurlike wyse hierdie gesinsgrootte gehandhaaf het nie, bv. 'n gebrek aan 'n toereikende gesinsinkomste wat 'n groot gesin sou kan onderhou, die feit dat verdere swangerskappe die moeder se gesondheid kan benadeel, ens. Sake wat ondersoek behoort te word is bv. waarom pleegouers nie aanneming oorweeg het nie. Weereens mag daar goeie redes wees waarom aanneming nie moontlik is nie, bv. omdat die pleegouers al bo die ouderdomsgrens is of omdat hulle reeds meer kinders het as wat toegelaat word vir keuring as aannemingsouers. Pleegouers wat egter nie bereid is om aanneming te oorweeg nie moet gehelp word om te begryp waarom hulle liever die onsekerheid van 'n pleegsorgplasing wil aandurf eerder as die relatiewe sekuriteit van

'n aanneming. Dit mag wees dat hulle nog ambivalente gevoelens het ten opsigte van die versorging van iemand anders se kind en veiliger voel met 'n kind wat hulle kan teruggee.

Dit is veral belangrik dat die behoefte wat kinderlose pare het aan 'n kind deeglik ge-evalueer word. Met jonger kinderlose pare moet vasgestel word of die pleegouers die pleegkind net as "kuur" wil gebruik om hulle kinderloosheid te bowe te kom en of hulle nog steeds liefdevolle sorg aan 'n pleegkind sal kan gee indien hulle kinders van hulle eie het. In hierdie ondersoek was twee pleeggesinne waar pleegmoeders hulle eerste kind gehad nadat hulle 'n pleegkind vir ongeveer 'n jaar versorg het. Beide plasings was nog baie suksesvol ten tye van die ondersoek.

(b) Identifikasie met Ongelukkige of Sorgbehoewende Kinders.

Pleegouers wat self gedurende hulle kinderdae ongelukkig was, het dikwels die begeerte om vir 'n kind wat deur dieselfde ramp bedreig word, gelukkige kinderjare te voorsien. Josselyn sê hieroor :

In such instances, it is not the motivation which should be questioned but rather the capacity of the individual to carry it through. People who have lived through real emotional deprivation in their childhood frequently are unable to give warmly because they have not built up an emotional reserve Thus, even though they wish to give, they are actually incapable of giving. [59]

Dit is moontlik dat pleegouers wat self ongelukkige kinderjare gehad het, wel die ongelukkigheid verwerk het met behulp van 'n baie goeie verhouding met substituantouers of meer dikwels deur 'n besonder gelukkige huweliksverhouding en deur ouerskap. Van die pleegouerpare in die ondersoek gee 15% "besorgdheid

oor verwaarloosde kinders" aan as die rede waarom hulle pleegsorg kies.

(c) 'n Maat vir 'n Eie Kind

Indien die pleegmoeder 'n sterk drang het om nog 'n kind te hê omdat sy veel dat sy oor die liefde beskik om nog 'n kind te versorg, kan pleegsorg 'n verrykende ervaring vir haar sowel as vir haar eie kind en die pleegkind wees.

Sou die pleegouers se motief werklik net wees om 'n speelmaat vir hulle eie kind te kry, sal dit vir hulle baie moeilik wees om probleemsituasies wat tussen die twee kinders mag ontstaan objektief te beoordeel. Sulke ouers sal dit moeilik vind om geduld te hê met gedrag van die pleegkind wat die geluk en sekuriteit van hulle eie kind mag bedreig. Daar is reeds vroeër in die hoofstuk daarop gewys dat ouers wat aandring op pleegkinders van dieselfde ouderdom en geslag as die eie kind waarskynlik ouers is wat sterk gemotiveer is om 'n maat vir 'n eie kind te soek.

(d) Herbeleef van 'n Gelukkige Verhouding

Sommige van die pleegmoeders leef hulleself volkome uit in hulle rol as moeders. Wanneer hulle eie gesin begin opgroei en onafhanklik word, soek hulle na ander kinders met wie hulle die gelukkige moeder - kind verhouding kan voortsit. Die pleegmoeders in hierdie geval is meestal warm, liefdevolle en ontspanne moeders. Van die mees geslaagde pleegsorgplasinge was in hierdie groep.

(e) Vervanging van 'n Gestorwe Kind

Hierdie motief kom waarskynlik meer dikwels in aanneming as in pleegsorg voor. Dit sou waagsaam wees om 'n pleegkind te plaas terwyl die ouers nog treur oor die kind wat gesterf het, maar sulke pleegouers behoort nie sonder oorweging van die hand gewys te word nie. As hulle gehelp kan word om hulle droefheid oor hulle eie kind te verwerk en om die pleegkind as 'n individu in eie reg te sien, met sy eie persoonlikheid, gebreke en ook potensiaal, kan die pleegouers hom as 'n aanvaarbare voorwerp vir hulle ouerlike liefde sien, sonder om hom as plaasvervanger van die eie kind te behandel. In die ondersoek was een pleeggesin wat die eerste pleegkind geneem het nadat hulle aangenome baba gesterf het. Hulle het een kind van hulle eie. Die pleegouers versorg tans vyf pleegkinders uit een gesin.

(f) Die Pleegouers se Liefde vir Kinders

Dit was die mees algemene motief wat pleegouers genoem het. Hoe hierdie liefde vir kinders in die pleegsorgsituasie gemanifesteer sal word, is van belang. Sal die pleegouers die kind toelaat om binne die emosionele raamwerk wat hulle vir hom skep tot sy volle potensiaal te ontwikkel, of dwing hulle liefde hulle om die kind te probeer vorm na 'n beeld wat hulle geskep het en wat glad nie rekening hou met die kind se vermoëns of persoonlikheid nie? So 'n plasing kan vernietigende eise aan 'n pleegkind stel.

(g) Die Wens na 'n Inkomste of Addisionele Inkomste

Hierdie besondere motief word met groot agterdog deur maatskaplike werkers bejeën en deur baie min pleegouers erken.

Met die ontoereikende pleegtoelae wat betaal word, is dit natuurlik onrealisties om te dink dat die versorging van 'n pleegkind wel 'n bydrae tot die gesinsinkomste kan maak. Om egter alle pleegmoeders af te keur wat te kenne gee dat hulle pleegsorg wil onderneem om die gesinsinkomste aan te vul is onredelik. Pleegouers is net so geregtig daarop om te verwag dat die diens wat hulle lewer finansiële vergoeding vir hulle sal inhou soos mense in enige ander beroep. Maatskaplike werkers, psigiaters, en die personeel van kinderinrigtings verwag trouens om betaal te word.

Die maatskaplike werkers wat keuring van pleegouers onderneem moet vasstel waarom 'n pleegmoeder juis die versorging van 'n kind kies as die wyse waarop sy 'n bydrae tot die gesinsinkomste kan maak. Dat daar minder veeleisende en beter betaalde betrekkings is, is nie aan te twyfel nie. Dit mag wel moontlik wees dat die pleegmoeder voel dat die versorging van 'n jong kind in haar eie huis vir haar meer emosionele bevrediging en meer tyd vir haar belangstellings sal gee as 'n buitenshuise werk. Dit is die maatskaplike werker se verantwoordelikheid om vas te stel of die pleegmoeder se onbewustelike motiewe tot voordeel of tot nadeel van die pleegkind sal wees, maar die pleegmoeder se gestelde motief, nl. om 'n addisionele bron van inkomste te hê, behoort nie sonder ondersoek tot die afwys van die pleegouer te lei.

Dit is belangrik dat maatskaplike werkers in gedagte sal hou dat kennis van die motiewe van pleegouers nie verkeerde besluite sal uitskakel nie, maar dat dit feitlik onmoontlik is om die regte besluite te neem indien daar 'n totale gebrek aan inligting en kennis aangaande pleegouers is. Dit gaan nie

daarom om 'n stel "regte" of "verkeerde" motiewe op te stel en elke potensiële pleegouer daaraan te meet nie. Veel eerder dat kennis gedra moet word van die motiewe en dat die positiewe elemente daarin tot voordeel van pleegouers en pleegkind uitgebou moet word. Daar is steeds die moontlikheid dat pleegouers se motiewe op hulle onkunde gebaseer is. As hulle hulp kry om werklik hulle motivering te verstaan, kan hulle moontlik gehelp word tot 'n konstruktiewe wysiging van die motiewe.

Pleegouers, net soos alle ander mense, is nie sonder tekortkominge nie. Dit is egter noodsaaklik dat die maatskaplike werker sal kennis dra van waar die pleegouer se beperking of tekortkoming lê en hoe dit die pleegkind kan beïnvloed. Die pleegouer moet gehelp word om die probleem te verwerk, of die pleegouer en pleegkind moet so onderskraag word dat die kind nie skade sal ly weens die tekortkoming van die pleegouers nie.

Die evaluasie van motiewe moet op die volgende oorwegings gebaseer word :

- a) Wat is die bewuste motiewe van pleegouers?
- b) Watter ander basiese redes is verskuil agter, of word aangedui deur, die bewuste motiewe?
- c) Watter vorm sal die uitlewing van die bewuste en verskuilde motiewe na verwaging aanneem in die werklike lewenssituasie van die pleeggesin en pleegkind?
- d) Wat ook al die motiewe is, kan dit aangewend word om 'n konstruktiewe lewenservaring vir die kind en pleegouers te skep? [60]

C. Die Gebruik van die Groep Metode in Voorlopige Keuring

Nie een van die organisasies in die ondersoek maak gebruik van groepkeuring van pleegouers nie. Dit is veral te wyte aan die sporadiese wyse waarop pleegouers gesoek word. Die gebruik om groepe potensiële aannemende ouers vir voorlopige keuring byeen te bring, word reeds by sommige organisasies toegepas. Hierdie metode kan met sukses ook in die keuring van pleegouers toegepas word. Dit sal vir welsynsorganisasies nie alleen 'n besparing van tyd te weegbring nie, maar dit hou ook ander belangriker voordele in. Pleegouers word op hierdie manier baie beter voorberei om die samewerking met die welsynsorganisasie te aanvaar en dit bied potensiële pleegouers 'n makliker manier om hulleself te onttrek.

In groepkeuring is dit makliker vir die organisasie om te verseker dat 'n ervare maatskaplike werker die leiding van die groep sal neem. Dat so 'n leier ervaring van groepwerk moet hê, is gewens maar dit is belangriker dat hy 'n deeglike kennis van pleegsorg sal hê.

Deur aan te dring daarop dat pleegmoeders en pleegvaders die groepe bywoon, word die belangrikheid van die pleegvader se rol dadelik beklemtoon.

Gedurende die groepbespreking kan inligting aan pleegouers gegee word oor elke aspek van pleegsorg: die pleegouers se rol, die organisasie se funksie t.o.v. die plasing, die finansiële reëlings, die kinders se eie ouers, die moontlike terugplasing van pleegkinders by hulle eie ouers, ens. Twee of drie sulke groepbesprekings behoort pleegouers deeglik voor te berei op wat hulle kan verwag van pleegsorg en wat van hulle verwag sal word. Pleegouers wat nie kans sien om voort te gaan met hulle

aansoek nie, sal hulle onttrek van die groep.

Individuele besoeke aan huise van die pleegouers word nie uitgeskakel deur die groepkeuring nie. Aangesien die voorlopige keuring tydens die groepbespreking gedoen word, sal dit meebring dat slegs dié pleegouers wat werklik potensiaal het om as pleegouers gekeur te word, die tyd en aandag van die maatskaplike werker op individuele basis sal verg.

As welsynsorganisasies op georganiseerde wyse pleegouers werf wat daartoe kan lei dat hulle 'n groter aantal potensiele pleegouers moet keur, behoort hulle die groepmetode van keuring toe te pas en verder te ontwikkel.

HOOFSTUK VYF

FINANSIËLE IMPLIKASIES WAT PLEEGSORG

VIR DIE PLEEGGESIN INHOU

FINANSIËLE IMPLIKASIES WAT PLEEGSORG
VIR DIE PLEEGGESIN INHOU

Pleegsorg is 'n vrywillige gemeenskapsdiens wat ten opsigte van sorgbehoewende kinders gelewer word. Dit is onmoontlik om 'n finansiële teëprestasie te bereken wat pleegouers na behore sal vergoed vir die liefde, die geduld, die arbeid, vertroosting en belangstelling wat aan 'n pleegkind gewy word. Nog minder kan 'n vergoeding in terme van geld bereken word vir die teleurstelling, frustrasies en hartseer wat dieselfde pleegkind en sy natuurlike ouers vir die pleegouers kan veroorsaak.

Die enigste geldelike vergoeding wat aan pleegouers betaal word, is die pleegtoelae wat deur die Departement van Volks-welsyn en Pensioene voorsien word. Hierdie toelaag is veronderstel om die onderhoudskoste van die kind te dek.

Die Wet ter Bescherming van Kinderen (1913) het reeds voorsiening gemaak vir 'n bedrag van £3 per maand aan persone wat kinders wat volgens die bepalings van hierdie wet by hulle geplaas is, versorg het.

Die bedrag van die pleegtoelae is gedurende die jare aangepas om te probeer tred hou met die stygende lewensduurte. Vanaf 1 Oktober 1972 is die toelae verhoog van R24-00 tot R29-00. Na verloop van 'n jaar word die pleegtoelae vanaf 1 Oktober 1973 met 'n verdere R3,50 per maand verhoog tot R33,50 per maand en vanaf 1 Mei 1974 is die toelaag weereens met 'n verdere R3 per maand verhoog en beloop tans R36,50.

A. Pleegouers se Mening t.o.v. die Ontvangs van Pleegtoelae

Maatskaplike werkers is daarvan oortuig dat die pleegtoelaag ontoereikend is en dat dit een van die faktore is wat die aanbod van pleeggesinne negatief beïnvloed. Gedagtig daaraan dat lede van die publiek dikwels sê "baie pleegouers doen seker die werk terwille van die geld" is ondersoek ingestel na pleegouers se menings oor die pleegtoelae. Die bevindinge word in Tabel 14 vervat.

TABEL 14

PLEEGOUERS SE MENINGS t.o.v. DIE ONTVANGS
VAN PLEEGTOELAE

	Pleegvaders		Pleegmoeders	
	Aantal	%	Aantal	%
(a) Pleegouers behoort geen vergoeding te ontvang nie	5	6.17	5	5.11
(b) Pleegtoelae behoort die onderhoud en alle koste i.v.m. die pleegkind te dek	54	66.67	68	69.39
(c) Pleegtoelae behoort nie slegs die onderhoud van pleegkind te dek nie maar moet ook vergoeding insluit vir die diens wat die pleegouers lewer	18	22.22	21	21.43
(d) Pleegtoelae behoort nie slegs die onderhoud van die pleegkind te dek nie maar moet ook vergoeding insluit vir die pleegouer om die kind te help	0	0	1	1.0
(e) Geen mening	4	4.94	3	3.07
Totaal	81	100.00	98	100.00

a) Pleegouers ten gunste van Vergoeding wat net die Onderhoud
van Pleegkind dek

Die grootste aantal pleegouers, 66% pleegvaders en 69% pleegmoeders, was ten gunste daarvan dat 'n pleegtoelaag betaal sal word wat die onderhoud en alle koste i.v.m. die versorging van die pleegkind sal dek. Die pleegouers in hierdie groep het gedink dat pleegouers nie vir die werk of diens vergoeding behoort te ontvang nie. Die versorging van die kind word as 'n liefdesdiens gesien, maar die pleegouers wil darem minstens vir die onderhoud van die kind vergoed word.

Hoewel 'n aantal pleegouers in hierdie kategorie oortuig was dat die pleegtoelaag te min is om in al die materiële behoeftes van die pleegkind te voorsien, was hulle glad nie ten gunste daarvan dat pleegouers vir hulle dienste vergoed moet word nie.

b) Pleegouers ten gunste van Vergoeding vir hulle Dienste

Bykans ewe veel pleegvaders (22%) en pleegmoeders (21%) was ten gunste daarvan dat pleegouers wel vergoeding moet ontvang vir die dienste wat hulle lewer ten opsigte van die kind se versorging. Vergoeding behoort betaal te word bykomend tot die pleegtoelaag wat in die kind se materiële behoeftes moet voorsien.

Een van die pleegvaders het sy mening o.a. gemotiveer deur te sê dat as die gesin 'n loseerder sou huisves hulle dubbeld die bedrag van die pleegtoelae per maand sou kan verhaal aan losiesgelde. Verder sou die gesin geen verpligting hê ten opsigte van die loseerder sover dit klere, mediese versorging,

of sakgeld betref nie. Verskeie pleegmoeders wys daarop dat indien hulle nie die versorging van die pleegkind onderneem het nie hulle 'n betrekking buite hulle huis sou kon aanvaar en dus 'n bydrae kon maak tot die gesinsinkomste. Een van die pleegmoeders het te kenne gegee dat sy wel 'n goed betaalde betrekking beklee het voordat sy die pleegkind begin versorg het.

c) Pleegouers se houding t.o.v. Vergoeding vir Spesiale Vaardighede in Versorging van Pleegkind

Slegs een pleegmoeder voel dat pleegouers vergoed behoort te word vir spesiale vaardighede en kennis waaroor hulle mag beskik om die pleegkinders te help. Veral pleegkinders wat emosioneel versteurd is, sal sulke pleegouers dringend nodig hê. Hierdie spesifieke pleegmoeder is juis 'n persoon wat vir so 'n finansiële erkenning van vaardigheid sou kwalifiseer. Haar finansiële posisie is gesond en die ondersoeker het nooit die indruk gehad dat die motief vir haar sienswyse finansiële voordeel was nie. Dit gaan by haar veeleer om erkenning van die taak wat met groot sukses vervul word.

d) Pleegouers wat nie ten gunste van enige Vergoeding is nie

In die ondersoek was daar 5 pleeggesinne wat nie ten gunste daarvan was dat pleegouers enige toelaag ontvang nie - - selfs nie om die onderhoud van die pleegkind te dek nie. Ten spyte van die gestelde mening was 3 van hierdie gesinne wel in ontvangs van 'n toelaag, een gesin waarvan te kenne gegee het dat die toelaag ontoereikend is.

Hierdie siening mag toe te skryf wees aan die feit dat die betrokke pleegouers graag die pleegkind wil aanneem, en nie

gelukkig voel om die pleegouerrol te vervul nie. Die pleegtoelaag is vir hulle miskien die simbool van die onsekerheid van hulle posisie ten opsigte van die pleegkind.

Pleegouers se verklaarde begeerte om nie 'n pleegtoelae te aanvaar nie, ten spyte daarvan dat hulle eie finansiële posisie hulle forseer om dit te doen, mag ook te wyte wees aan onwilligheid van die pleegouers om die welsynsorganisasie se rol te erken in die pleegplasing. Sonder die pleegtoelaag sou dit vir hulle waarskynlik makliker wees om ook die welsynsorganisasie se plek in en verantwoordelikheid ten opsigte van die pleegplasing te ignoreer.

Vir Wolins [61] is dit tekenend van die verwarring wat daar by beide maatskaplike werksters en pleegouers bestaan oor die pleegouerrol, nl. dat pleegouers hulleself eintlik sien as die kind se ouers, en tog verwag hulle om vergoeding te ontvang vir die versorging van die kind.

Pleegouers self is sensitief oor die ontvangs van die pleegtoelae, waarskynlik omdat die pleegtoelae op dieselfde wyse uitbetaal word as ander staatstoelaes, t.w. onderhoudstoelaes, gesinstoelaes en ongeskiktheidstoelaes, waaraan daar in sommige gemeenskappe 'n mate van stigma verbonde is.

Pleegouers wat nog nooit self van welsynsorganisasies hulp moes aanvaar nie, is nie gretig om deur ontvangs van 'n pleegtoelaag nou in daardie kategorie te beland nie. George [62] vind dat 'n groot aantal familiebetrekkings, wat verwante wese as pleegkinders versorg, liever die toelae wat per pos aan voogde gestuur word, ontvang as om die groter pleegtoelae te neem wat gepaard gaan met gereelde toesig van 'n maatskaplike werker.

B. Betaling van 'n Honorarium (of "Service Fee") aan Pleegouers

Verskeie programme is al in die V.S.A. aangepak om te bepaal hoe die betaal van 'n honorarium (of "service fee", soos dit bekend is) aan pleegouers die pleegsorgplasings affekteer. [63] Die betaling van 'n honorarium aan die pleegouers is nie primêr beskou as 'n metode om meer pleegouers te werf nie, maar eerder as 'n manier om meer erkenning te gee vir die diens wat pleegouers onderneem het. Nie alleen help die honorarium om die werklike koste van die onderhoud van die pleegkind te bestry nie, maar dit beklemtoon ook die waarde wat die pleegouers se dienste vir die gemeenskap het.

In die pleeghuise wat Jaffee en Kline beskryf, is die pleegmoeders spesiaal opgelei deur die betrokke welsynsorganisasie vir hulle taak en is dan verder deeglik ondersteun beide deur individuele gevallewerkdienste sowel as groepbesprekings. Die betaling van 'n honorarium aan pleegouers sowel as 'n behoorlike pleegtoelaag dra daartoe by dat pleegouers die pleegkind net so kan versorg soos hulle eie kinders sonder om hulle eie gesin op materiële vlak te kort te doen. Kline beweer :

Most of the families, while not primarily attracted by the service fee (\$100 per month), would be unable to absorb the foster child's needs at the same level as those of their own children, in the absence of the service fee. [64]

Die personeel van welsynsorganisasies kan die betaling van 'n honorarium ook positief aanwend in die verstewiging van hulle werksverhouding met pleegouers. Die honorarium kan 'n baie beslissende rol speel om sekerheid en helderheid te bring oor die wedersydse verwagtings van pleegouers en welsynsorganisasies.

Die betaling van sodanige honorarium kan bydra om pleegouers in 'n duidelike rol as werknemers van die welsynsorganisasies en kollegas van die maatskaplike werkers te plaas. Dit sal 'n einde maak aan die huidige toestand waar pleegouers dikwels voel hulle doen die welsynsorganisasies 'n guns deur 'n pleegkind te versorg, terwyl die optrede van welsynsorganisasies soms die gevoel laat ontstaan dat 'n guns aan pleegouers bewys word.

Van Bochove [65] is ook ten gunste van die betaling van gelde aan pleegouers. Sy is van mening dat pleegouers net soos inrigtingspersoneel, finansiële erkenning behoort te geniet vir hulle dienslewering bo en behalwe die pleegtoelaag vir regstreekse koste en opvoeding van die pleegkind.

A.W. Shyne, direkteur van navorsing van die "Child Welfare League of America", dui aan dat die maatskaplike werkers wat betrokke was by twee programme waar gelde aan pleegouers betaal is oortuig was :

... that a service fee paid to foster parents would be valuable in highlighting their service to the agency and the community, in increasing their selfesteem, and in recruiting and retaining better quality foster homes. [66]

De Bruyn [67] is ook van mening dat nie van pleegouers verwag moet word om bo en behalwe die reeds waardevolle dienste wat hulle aan pleegkinders lewer ook nog finansiële opofferings te maak nie.

C. Pleegouers se Ervarings i.v.m. Toekenning van Pleegouertoelae

Van die pleegouerpere in die ondersoek was 91 reeds in ontvangs van 'n pleegtoelae, 7 het aansoek gedoen om 'n pleeg-

toelaag maar het dit ten tye van die ondersoek nog nie ontvang nie, en 2 het geweier om 'n pleegtoelaag te ontvang. Laasgenoemde twee pleegouerpere was vasberade om hulle onderskeie pleegkinders aan te neem alhoewel die natuurlike ouers in albei gevalle geweier het om afstand van die kind te doen.

Van die 91 pleegouerpere wat wel 'n toelae ontvang, het 2 gesê dat hulle aanvanklik nie om 'n toelaag wou aansoek doen nie. Die toesighoudende maatskaplike werker het egter daarop aangedring dat hulle wel moet aansoek doen om die toelaag en voorgestel dat hulle die geld vir die pleegkind in 'n spaarrekening belê. Dit is dan ook wat die pleegouers gedoen het. Enkele ander pleegouers het ook te kenne gegee dat hulle die volle pleegtoelaag of deel van die toelaag vir die pleegkind in 'n spaarrekening belê het.

Dit is 'n algemene ervaring van pleegouers dat hulle soms 'n geruime tyd moet wag vir die eerste uitbetaling van die pleegtoelae. Dit is welsynsorganisasies se plig om toe te sien dat pleegouers aansoek doen om die pleegtoelae sodra die pleegkind by hulle geplaas word deur die kinderhof. Soms kom gevalle voor waar pleegouers 'n kind as gevolg van 'n private reëling vir 'n geruime tyd versorg - - dikwels sonder medewete van 'n welsynsorganisasie. Die meeste van hierdie gevalle kom voor by familieplasings. Een so 'n geval waaroor inligting ingesamel is, het bv. vier pleegkinders (broers en susters) vir ses jaar lank versorg voordat aansoek gedoen is om 'n pleegtoelaag. Die pleegmoeder, 'n tante van die pleegkinders, het verduidelik dat sy aanvanklik bang was dat die welsynsorganisasie nie sou toelaat dat die kinders in haar sorg bly nie. Finansiële druk en gerugsteun deur die wete dat sy reeds ses jaar lank die kinders suksesvol versorg het, het

haar uiteindelik genoeg vertrouwe gegee om aansoek te doen om 'n pleegtoelaag.

Tydens die opname is geprobeer om inligting te verkry oor die tydsduur na die aansoek om die toelaag gedoen is tot die eerste betaling daarvan. Die bevindinge word in Tabel 15 vervat.

TABEL 15

PERIODE WAT PLEEGOUERS GEWAG HET VIR
EERSTE BETALING VAN PLEEGOUERTOELAE

Tydperk in maande	Aantal Pleegouers
Onthou nie	3
2	25
3	33
4	8
5	6
6	14
Meer as 6	7
Totaal	100

By sommige van die 91 pleegouers in ontvangs van pleegtoelae, is meer as een pleegplasing betrokke, en die addisionele 9 plasings en die onderskeie wagperiodes is dus ook in berekening gebring.

In die geval van 37% van die plasings by die 91 pleegouers wat reeds toelaes ontvang, is die eerste betaling na 4 maande of langer ontvang. Waar pleegouers 'n wagtyd van 6 maande of langer rapporteer, wys hulle die vertraging aan besondere omstandighede. Van die faktore wat die uitbetaling van die toelae vertraag, is bv. die feit dat die pleegkind se geboorte nie geregistreer was nie en die registrasie eers afgehandel moes word alvorens die pleegtoelaag toegeken kon word. Dikwels is dit aan onnodige administratiewe foute te wyte. Dit kom in

die praktyk voor dat die toesighoudende organisasie onnodig tyd verspil met die indien van 'n aansoek om pleegtoelae. Dit mag wees dat, weens onkunde, die betrokke maatskaplike werker onder die indruk verkeer dat die pleegouer die aansoek by die Departement van Volkswelsyn en Pensioene doen, terwyl die pleegouer verwag dat die maatskaplike werker die aansoek sal finaliseer.

Dit is die plig van die toesighoudende organisasie om daarop te let dat aansoeke om pleegtoeleas stiptelik afgehandel word.

D. Hoe Welsynsorganisasies in die Materiële Behoeftes
van die Pleegkind Tydens en Onmiddellik na
Plasing voorsien

Pleegkinders is in die meeste gevalle baie swak toegerus met klere wanneer hulle uit hulle ouers se sorg verwyder moet word. Feitlik sonder uitsondering het die pleegouers in hierdie ondersoek te kenne gegee dat die pleegkinders aan hulle gegee is met slegs een verskoning klere in hulle besit.

Gevalle is vermeld waar pleegkinders deur maatskaplike werksters by pleegouers besorg is toegedraai in 'n kombers of 'n mansjas, of geklee in broekies van gordynstof. Verskeie pleegmoeders vertel hoe babas deur welsynsorganisasies in hulle sorg geplaas is sonder enige babakos of melk - - selfs sonder 'n bababottel en luiers.

Nieteenstaande die feit dat pleegouers, feitlik sonder uitsondering, onmiddellik na hulle die pleegkind ontvang het koste moet aangaan vir noodsaaklike klere en toerusting vir die pleegkind, gebeur dit selde dat die betrokke welsyns-

organisasie die pleegouers finansiële steun gee.

Slegs 7 van die pleegouers in die ondersoek erken dat hulle hulp van die welsynsorganisasie ontvang het. Hierdie hulp het gewissel van 'n voorskot van R15 op die toelaag wat uitbetaal sou word tot 'n bedrag van R150 vir skoolklere wat aan 'n pleegouerpaar betaal is by wie vier skoolgaande kinders geplaas is.

Maatskaplike werkers en welsynsorganisasies behoort na te dink oor die eise wat deur hierdie optredes aan pleegouers gestel word. Pleegouers wat gedurende die werwings- en keuringsprosesse gelei was om te verwag dat hulle te alle tye kon reken op die samewerking en ondersteuning van beide maatskaplike werker en welsynsorganisasie, mag met die eerste plasing al begin wonder oor die aard van die beloofde ondersteuning.

Dit is sonder twyfel 'n leemte in pleegsorgpraktyk dat welsynsorganisasies en hulle vakkundige personeel dit sonder meer aanvaar dat pleegouers nie alleen die veeleisende taak onderneem om die pleegkind te versorg nie maar dat hulle ook bereid moet wees om 'n aansienlike finansiële belegging in die kind te maak.

Dit is moontlik vir gesinsorg- en kindersorgorganisasies om beter materiële reëlins te maak ten opsigte van die plasing van die pleegkinders. Die finansiële implikasies van 'n verbeterde diens kan vir die welsynsorganisasies aansienlik wees. Al hierdie organisasies het gewoonlik toegang tot 'n groot aantal vrywilligers en dit behoort nie onmoontlik te wees om 'n groep vrywilligers te motiveer om nooduitrustings vir pleegplasings in stand te hou nie.

Afgesien van die finansiële las wat dit op 'n pleegouer plaas om skielik 'n pleegkind volledig uit te rus (terwyl die toelaag eers oor 'n paar maande uitbetaal sal word) het dit 'n uiters negatiewe effek op die pleegkind wat op so 'n wyse sy plek in die vreemde pleeghuis moet inneem. Dit ondermyn die kind se gevoel van eie-waarde. Bowendien, as die pleegouers, wat dikwels vir die kind totale en dreigende vreemdelinge is, moet rondspartel om hom van die noodsaaklikste klere te voorsien, verhoog dit dikwels die aggressie wat die kind teenoor sy eie ouers ervaar.

Selfs al sou die kind tydens die plasing te jonk wees om te begryp is dit tog belangrik om te onthou dat hy waarskynlik, wanneer hy ouer is, graag sal wil hoor van die tyd toe hy by die pleegouers gekom het. Die geskiedenis sal vir die kind minder aanvaarbaar wees as dit sulke neerhalende feite inhou soos bv. dat hy sonder klere of speelgoed of selfs sonder 'n bababottel by die pleegouers aangekom het. [68] Vir die ouer kind wat in pleegsorg geplaas word, sal dit baie kwetsend wees indien hy so onversorgd en onvoorsienend geplaas word, veral as daar ander skoolgaande kinders in die pleeghuis is. Die andersheid van sy situasie en die onvermoë van sy ouers om vir hom te sorg word hiermee verder beklemtoon. Welsynsorganisasies moet toesien dat alle pleegkinders geplaas word met voldoende klere en toiletbenodighede, alles netjies gepak in 'n ordentlike tas -- laasgenoemde kan maar deel wees van die standaard toerusting van die pleegsorgkantoor.

1. Die Pleegtoelaag

Die meeste pleegouers wil 'n pleegtoelaag ontvang wat die volle onderhoud van die pleegkind sal dek. Daar kan heelwat

meningsverskil wees oor watter bedrag op enige gegewe tydstop voldoende is vir die onderhoud van 'n kind. Die koste sal ook tot 'n groot mate beïnvloed word deur die lewensstandaard wat die gesin handhaaf waarin die kind versorg word.

Van die pleegouers beweer 55% dat die pleegtoelae nie voldoende is om in al die pleegkind se behoeftes te voorsien nie. Hierdie groep bestaan oorwegend uit pleegouers van skoolgaande pleegkinders. Die pleegouers wys daarop dat tienerjariges in hulle puberteitsjare so vinnig groei dat hulle feitlik elke ses maande 'n nuwe uitrusting klere moet ontvang. Daarby moet in gedagte gehou word dat kinders op hierdie ouderdom baie bewus is van modeneigings. Hoewel dit nie veronderstel word dat pleegkinders aangemoedig moet word om die modes slaafs na te volg nie, is dit belangrik om te onthou dat dit vir 'n tienerjarige van groot belang is om nie anders te lyk as die res van sy ouderdomsgroep nie. Vir 'n tienerjarige pleegkind is dit van die uiterste belang dat hy net soos die ander kinders sal lyk daar hy reeds so bewus is van sy "andersheid" omdat hy nie by sy eie ouers woon nie.

Van die pleegouers beskou 43% die pleegtoelaag as voldoende om in die pleegkindse behoeftes te voorsien. Die meeste van hierdie pleegouers het voorskoolse kinders in hulle sorg. Selfs hierdie pleegouers kwalifiseer hulle positiewe antwoord deur te sê dat die toelaag vir "die huidige" of "solank die kind nog nie skoolgaan nie" voldoende is.

Die 2 pleegouerpere wat weier om aansoek te doen vir 'n toelaag, het nie kans gesien om 'n mening te lug oor die toereikendheid al dan nie van die pleegtoelaag nie.

2. Mediese en Tandheelkundige Koste

Die mediese versorging beskikbaar vir pleegkinders is onbevredigend. Kinders wat in pleegsorg geplaas word, is dikwels in 'n toestand van fisiese verwaarloosing en dit is nie ongewoon dat pleegouers, onmiddellik na die kind geplaas is, mediese sorg vir die kind moet verkry nie.

Pleegkinders is aangewys op openbare gesondheidsdienste, bv. die dienste van die distriksgeneesheer en die buite-pasiënte afdelings van Provinsiale hospitale. Die voorsiening vir die mediese versorging van pleegkinders is een van die aspekte van pleegsorg wat baie kritiek van pleegouers uitlok.

Die dienste van distriksgeneesheer is om praktiese oorewegings vir die pleegouers heeltemaal onaanvaarbaar. Pleegouers gee te kenne dat hulle nie altyd bevredigende diens van distriksgeneesheer ontvang nie en dat dit veral saans en oor naweke feitlik noodsaaklik is om van die dienste van hulle huisdokter gebruik te maak.

Pleegouers wat gewoonlik 'n algemene praktisyn inroep wanneer enige lid van hulle eie gesin ongesteld is, weier om 'n uitsondering te maak wanneer die pleegkind siek is. Hulle voel dat hulle moeilik aan die pleegkind sal kan verduidelik waarom hy nie dieselfde mediese behandeling kan kry as hulle eie kinders nie.

Enkele pleegouers het kinders met ernstige fisiese gebreke in hulle sorg. Een pleegseuntjie, reeds 6 jaar by dieselfde gesin in pleegsorg, het 'n ernstige kwaal, waarvan die prognose in die lig van bestaande mediese kennis baie swak is. Die kind moet nog steeds luiers dra en gereeld die Rooikruis-

oorlogsgedenkhospitaal vir Kinders besoek. Die pleegmoeder het die verantwoordelikheid om die kind gereeld na die hospitaal te neem. Die hospitaalbesoeke is nie alleen uiters tydrowend nie, maar beide pleegmoeder en kind het vervoerkoste om by die hospitaal te kom. Vir hierdie kind word o.a. 'n spesiale materiaal voorgeskryf as voering vir die luiers ten einde die kind se vel te beskerm. Aangesien die materiaal so duur is, word dit nie deur die apteke van Provinsiale Hospitale voorsien nie, en die pleegmoeder moet dit uit die pleegtoelaag aankoop.

Sommige pleegouers noem ook die feit dat pleegkinders soms oor lang periodes psigiatriese dienste moet ontvang. Weereens is dit die ongerief en die vervoerkoste wat die pleegmoeders ontstig. Dit is verbasend om te sien watter opofferings aan tyd en geld pleegouers hulle dikwels laat welgeval tot voordeel van die pleegkind.

Tandheelkundige dienste vir die pleegkind word in die meeste gevalle ook by die gesin se tandarts verkry. Dit is een van die dienste waarvoor welsynsorganisasies werklik groter verantwoordelikheid moet neem. Die toesighoudende maatskaplike werker moet as deel van haar totale diens aan die pleegkind toesien dat hy gereeld tandheelkundige sorg geniet. [69] In hoogs uitsonderlik gevalle help die welsynsorganisasies met die betaling van rekenings vir mediese en tandheelkundige kostes wanneer pleegouers nie die koste kan bybring nie.

'n Bykomende toelaag van R4 per maand word deur die Departement van Volkswelsyn en Pensioene betaal ten opsigte van 'n kind met liggaamlike, verstandelike, of geestesgebreke. Dat die 'n uiters onrealistiese berekening is vir die addisionele koste wat so 'n gestremde kind se versorging meebring, ly geen twyfel

nie. Pleegouers in hierdie ondersoek het dit as 'n ernstige leemte beskou dat pleegkinders nie deur die bestaande mediese fondse aanvaar word as 'n volwaardige lid van die pleeggesin nie.

3. Ander Koste Verbonde aan Pleegsorg .

As dit die pleegouers werklik erns is om die pleegkind te help om te groei en te ontwikkel, is dit verstaanbaar dat hulle enige talente wat die kind mag hê tot sy volle potensiaal sal wil ontwikkel.

Soms word 'n kleuter in pleegsorg geplaas wat die stimulerings en sosialisering wat 'n goeie kleuterskool bied, dringend nodig het. Hierdie diens is egter baie selde tot die pleegkind se beskikking omdat die pleegouers nie die gelde (R25 tot R30 per kwartaal in 1973) kan bekostig nie.

Enkele pleegouers het vertel dat die pleegkind klavier of orrel of gitaarlesse ontvang. Twee van die pleegdogters neem ballet en 'n paar van die kinders neem judo. Die koste van hierdie lesse word deur die pleegouers gedek. Die betrokke welsynsorganisasies maak geen bydrae tot hierdie koste nie.

Enkele gesinne noem die feit dat hulle dit veral moeilik vind om as 'n gesin vakansie te hou. Die pleegtoelae maak geen voorsiening vir sulke addisionele koste nie, en pleegouers moet in die meeste gevalle maar die beste van die saak maak. Welsynsorganisasies behoort voortdurend vertoë tot die Departement van Volkswelsyn en Pensioene te rig wat die departement sal oorreed om sy verantwoordelikheid ten opsigte van kinders in pleegsorg op 'n betekenisvolle wyse na te kom.

Hoewel die Staat deur die betaling van die pleegtoelaag

bydra tot die onderhoud van die kind (weliswaar nie voldoende nie) behoort daar ook voorsiening gemaak te word vir klere (veral skoolklere), mediese dienste, sakgeld en ander spesiale behoeftes wat die kind mag hê. Hierdie fondse behoort deur die Staat voorsien te word.

In Engeland wissel die pleegtoelae wat deur "Local Authority" kantore betaal word volgens geografiese ligging.

Die basis waarvolgens pleegtoelae daar bereken word is egter baie meer bevredigend as hier te lande,

(i) Die toelaag word bereken om voorsiening te maak vir die onderhoude, sakgeld en klere van die pleegkind

(ii) Die toelaag word verhoog soos die kind ouer word.

Daar bestaan vier ouderdomsgroepe nl. 0 tot 4 jaar, 5 tot 10 jaar, 11 tot 14 jaar en 15 tot 18 jaar. In April 1974 het die "Local Authority" kantore in London en onmiddellike omgewing bv. pleegtoelae betaal wat gewissel het van £5 per week vir die kinders onder 5 jaar oud tot £8.30p per week vir die groep bo 15 jaar. Ten opsigte van kinders met spesiale behoeftes, en dit sluit nie alleen kinders wat fisies gestrem is in nie maar ook kinders wat bv. enuretias is, word 'n spesiale toelae betaal wat selfs tot £15 per week kan bedra. Ten opsigte van verstandelike vertraagde kinders word 'n spesiale kleretoelaag betaal omdat sulke kinders dikwels nalatig is met die sorg van hulle klere.

Verder is daar 'n spesifieke toelaag beskikbaar wat uitbetaal word wanneer 'n pleegkind van die primêre skool tot die Hoërskool bevorder word, en ook wanneer die pleegkind die ouderdom van 18 jaar bereik of wanneer hy begin werk.

'n Bekende welsynsorganisasie "National Children's Homes" beskik nie alleen oor 52 kinderhuise in Brittanje nie maar

hou ook toesig oor 'n groot aantal kinders in pleegsorg. Hierdie vereniging betaal een maal per jaar 'n bedrag van £10 per week vir 'n periode van 2 weke plus die koste van 'n treinkartjie ten opsigte van elke pleegkind onder hulle toesig wat saam met sy pleegouers wil gaan vakansie hou. Dieselfde vereniging betaal ook Kersfeestoelaes aan pleegouers en dek die koste indien 'n pleegkind 'n "play group" of kleuterskool bywoon.

Beter finansiële voorsiening sal sonder twyfel bydra om goeie pleegouers te werf wat met die huidige finansiële reëlins nie kans sien vir pleegsorg nie. 'n Pleegouer wat onder een van die sterk gesubsidieerde programme in Seattle, V.S.A. werk, waarna vroeër reeds verwys is, het getuig :

Fifty percent of the kids in institutions may not have had to go if foster parents had the intensive back up you get here. The quality of the program and the way it is run draw people who have wanted to do this, but wouldn't with the kinds of services available . . . It costs less in the long run. You don't have to hassle with financial stress; this removes financial pressure and you can deal with real problems. [70]

Uit ervaring in die praktyk en uit bevindinge van hierdie ondersoek weet ons dat pleegouers wat ouer kinders (d.w.s. skoolgaande kinders en veral tienderjariges) versorg, dit alleen met groot finansiële bedraes uit hulle eie sak kan doen. Welsynsorganisasies kan dus nie eise stel insake die materiële versorging van die pleegkind nie en moet tevrede wees solank daar in die mees basiese behoeftes van die kind voorsien word.

Die moontlikheid om die pleegtoelae aan te pas by die ouderdom van die kind behoort ondersoek te word. Dit lyk 'n logiese verdeling dat daar minstens drie verskillende ouderdomsgroepe sal wees: voorskoolse kinders, kinders tussen 6 tot 13 jaar, en tussen 13 tot 18 jaar.

George [71] wys daarop dat maatskaplike werkers nie meer so bang is dat realistiese finansiële vergoeding aan pleegouers ongewenste applikante na die diens sal trek nie. Maatskaplike werkers glo hulle is bekwaam genoeg om sulke persone tydens die keuringsproses uit te skakel. Pleegtoelae was in Engeland altyd hoër as die bystand wat aan natuurlike gesinne vir die onderhoud van hulle kinders betaal is. Volgens George kan hiervan afgelei word dat daar altyd 'n geringe element van profyt in die pleegtoelae was of dat pleegtoelae ruim bereken was. Sy persoonlike mening is dat die bystand aan natuurlike gesinne onrealisties laag is eerder as dat pleegtoelae te hoog is. Dieselfde omstandighede geld ook in Suid-Afrika. [72]

In Suid-Afrika word 'n vasgestelde toelaag aan alle blanke pleegouers betaal afgesien daarvan of hulle in stede of op die platteland woon. In Engeland bestaan egter die reëling dat wyd wisselende pleegtoelae betaal word afhangende van die geografiese gebied waar pleegouers woon.

Dat maatskaplike werksters in Engeland ook sterk voel oor die ontoereikende pleegtoelae wat kwalik vir basiese onderhoud voorsiening maak, word o.a. beklemtoon deur menings van 'n maatskaplike werkster soos gelug in 'n brief aan 'n vaktydskrif. Die betrokke maatskaplike werkster wys daarop dat 'n verhoging van die pleegtoelae van 2% vanaf 1 April 1973 in sommige gevalle beteken het dat die toelae met 7 pennies per week verhoog is -- heeltemal onrealisties gereken teen die styging in lewenskoste. [73] Met die oog op 'n latere hoofstuk waarin die deelname van pleegouers aan beleidsvorming bespreek sal word is dit interessant dat die brief waarna verwys word pertinent vra tot hoe 'n mate pleegouers geraadpleeg word wanneer pleegtoelae hersien word.

Welsynsorganisasies het 'n groot verantwoordelikheid ten opsigte van die dienste wat gelewer of nagelaat word. Die kroniese gebrek aan fondse maak dit feitlik onmoontlik vir die welsynsorganisasies om self 'n verbeterde diens aan sorgbehoewende kinders te finansier. Welsynsorganisasies moet voortgaan om die behoeftes van die sorgbehoewende kind gedurig onder die aandag van die Departement van Volkswelsyn en Pensioene te bring, met praktiese voorstelle van waar en hoe die dienste verbeter kan word. Die breë publiek sowel as die owerheid moet opgevoed word om dienste wat aan kinders (alle kinders, maar veral sorgbehoewende kinders) gelewer word as 'n belegging in die land se toekoms te sien. Op welsynsgebied, in terme van rande en sente, moet die prioriteite reggestel word.

Die Departement van Volkswelsyn en Pensioene is die staatsdepartement met die tweede grootste begroting. Die totale uitgawes het vir die boekjaar 1972/73 R 183 468 000,00 beloop. Die persentasie van die totale uitgawe wat aan kindersorgdienste bestee was (onderhoudstoelae, gesinstoelae, pleegtoelae en hoofdelike toelae aan kinderinrigtings en versorgingsoorde) was 9.06%. Aan ander toelae en pensioene (oorlogspensioene en gratifikasies, siviele pensioene, bydraes tot pensioen- en voorsorgfondse, oudstryders- ouderdoms- blindpensioene, en ongeskiktheidstoelaes) is 84.25% van die totale begroting bestee.

As die welsynsorganisasies en die owerhede 'n verbeelding-ryke, deeglik-gemotiveerde beleid vir die versorging van sorgbehoewende kinders kan opstel en uitvoer -- 'n kindersorgbeleid wat daarop gemik is om te voorkom dat die sorgbehoewende kind van vandag die ontoereikende ouer van môre is -- sal met 'n aanspraak gemaak kan (en moet) word op 'n veel groter

persentasie van die Departement van Volkswelsyn en Pensioene
se begroting.

HOOFSTUK SES

ROLVERVULLING VAN PLEEGOUERS

ROLVERVULLING VAN PLEEGOUERS

Die eise van pleegsorg het oor die afgelope paar dekades meer ingewikkeld geword en om hedendaags 'n pleegouer te wees is om 'n komplekse rol te vervul. Die pleegouer moet saamwerk met die maatskaplike werker, die pleegkind, die eie ouers en dikwels ook nog etlike ander persone in die gemeenskap waarin hy woon. Daar bestaan ook geen duidelik-omlynde rolvoorskrifte in dié verband nie, sodat die bydraes wat elkeen maak, asook die interaksiepatrone tussen hulle, gedurig kan wissel of tot onverwagte situasies kan lei.

Die pleegouers neem die plek van eie ouers sonder gepaardgaande ouerlike magte. Hulle moet bereid wees om die pleegkind liefderyk te versorg, maar hulle mag nie besitlik wees nie aangesien die verhouding met die pleegkind slegs tydelik is, of veronderstel is om tydelik te wees. Van pleegouers word verwag om die kontak tussen die kind en sy eie ouers te bevorder sodat hy uiteindelik na sy ouers terug kan keer. Dinnage en Kellmer Pringle se mening hieroor is :

Since in many cases the foster parents will practise a much higher standard of child care and will also be more stable and mature than the child's parents, this is demanding a great deal in terms of tolerance, compassion and unselfishness. In cases where the real parents are feckless, unreliable or generally inadequate, the foster parents are faced with a task which would tax the skill and understanding of a highly trained and experienced caseworker, let alone someone who is (and should be) emotionally involved, rather than skilled in professionalism. [74]

Nie alleen moet die pleegouers die natuurlike ouers aanvaar nie, maar daar is ook die pleegkind vir wie hulle 'n plaasvervangende tuiste moet skep. Selfs op sy beste is die pleegkind :

... insecure, bewildered, resentful; at worst, emotionally seriously immature or disturbed, and educationally, if not also intellectually, backward. [75]

Pleegkinders wat met verwerping en verwaarlosing kennis gemaak het, is agterdogtig en dikwels teleurgesteld in volwassenes. Pleegouers gee gevolglik dikwels liefde en beskerming aan sulke kinders sonder om veel van die kind terug te ontvang.

Pleegouers het selde 'n model vir die rol wat hulle moet vervul. Die rol van ouers is nie alleen welbekend nie (almal het ondervinding van die ouerrol, óf as ouers óf omdat hulle self ouers gehad het) maar dit is ook 'n hooggewaardeerde rol in die samelewing. As ouers hulle kind met liefde versorg en beskerm, kan hulle weer op hulle beurt liefde en respek van die kind verwag. Ouers maak gewoonlik gewilliglik 'n langtermyn belegging van liefde en opoffering in die kind terwille van die bevrediging wat hulleself uit die ouer - kind verhouding put.

Die pleegouerrol daarenteen is onseker. Die pleegouer het nie dieselfde regte en verpligtinge teenoor die pleegkind wat 'n eie ouer teenoor sy kind het nie. Die pleegouers deel ouerlike pligte met die natuurlike ouer en met die welsyns-organisasie. Hulle kan nooit die paar ouerlike funksies wat aan hulle toevertrou word, nl. liefdevolle versorging en beskerming van die kind, in 'n werklike langtermyn belegging omskep nie. Die tydsfaktor van hulle belegging is te dikwels onseker. Pleegouers bly gedeeltelike ouers met beperkte verantwoordelikhede.

Pleegouers moet ook met die maatskaplike werker 'n aanvaarbare werksverhouding handhaaf. Die feit dat welsyns-

organisasies nog nie duidelikheid het oor die rol wat pleegouers ten opsigte van die organisasie vervul nie, werk inhiberend op hierdie werksverhouding. In die praktyk word pleegouers na gelang die omstandighede as werknemers, kollegas, of kliënte behandel. Daarby kom die element van "toesig" -- beklemtoon deur die terminologie van die Kinderwet. Later sal weer verwys word na hoe pleegouers die toesighoudende funksie van maatskaplike werkers ontken. Die gebruik van die term "begeleidende maatskaplike werker", soos in Nederland gebesig, in plaas van "toesighoudende maatskaplike werker", sou waarskynlik ook veel daartoe bydra om die verhouding tussen maatskaplike werker en pleegouer gemakliker te maak vir albei partye.

4. Hoe Pleegouers hulle Rol Sien

In die ondersoek was pleegouers gevra om aan te dui hoe hulle hulle rol ten opsigte van die pleegkind sien. Die bevindinge word in Tabel 16 vervat.

TABEL 16

HOE PLEEGOUERS HULLE ROL TEN OPSIGTE VAN PLEEGKINDERS SIEN

Rol	% Pleegvaders	% Pleegmoeders
Eie ouers	82.8	86.8
Aangenome ouers	2.4	2.0
Familie	12.4	11.2
Maatskaplike werker	-	-
Betaalde amptenaar	-	-
Ander	-	-
Geen mening	2.4	-
Totaal	100.0	100.0

Die pleegvaders en pleegmoeders het grotendeels ooreen gestem oor die verhouding waarin hulle tot die pleegkind gestaan het. Die grootste getal pleegouers sien hulle rol as naaste aan dié van die kind se eie ouers. Dit is interessant dat selfs

sommige van die verwante pleegouers ook hulle rol gesien het as dié van eie ouers eerder as familie. Wanneer kinders egter eers op skoolgaande ouderdom in die sorg van familie gekom het, was die rolvervulling van verwante reeds taamlik duidelik vasgelê en sulke pleegouers het hulleself dan ook met die rol van familie vereenselwig. (2.4% pleegvaders wou nie 'n mening gee oor hierdie rolvervulling nie.)

Hierdie bevindinge strook met die resultate van sommige ander ondersoekers. Wolins het gevind dat 77% van die pleegouers hulle rol gesien het as naaste aan dié van die kind se eie ouers. Verder het hy ook gevind dat 75% van die gemeenskap ook die pleegouerrol sien as die meeste soos natuurlike ouers of aannemende ouers. [76] George se ondersoek het verder bevestiging gebring dat pleegouers wel hulle rol sien as dié van die kind se eie ouers, daar hy gevind het dat 92% van die pleegouers hierdie mening gehuldig het. [77]

Om vas te stel tot hoe 'n mate die pleegouers werklik daarna strewe om die kind se eie identiteit te bewaar en hom aan sy eie ouers terug te besorg en of pleegouers die kind doelbewus in die pleeghuis probeer assimileer, is pleegouers gevra om te sê aan wie hulle dink die pleegkind die gehegste sal wees: pleegouers of eie ouers. Tabel 17 gee die bevindinge weer.

TABEL 17

PLEEGOUERS SE BESKOUINGE OOR GEHEGTHEID
VAN PLEEGKINDERS

Gehegtheid	% Pleegouers
Meer geheg aan pleegouers	68.5
Meer geheg aan eie ouers	11.0
Ewe geheg	14.5
Ander menings	6.0
Totaal	100.0

Een pleegouerpaar het verskil in mening. Terwyl die pleegmoeder gemeen het die pleegkind behoort meer geheg aan die pleegouers te wees, was die pleegvader oortuig dat die kind dieselfde sal voel vir beide ouerpare. Die groot meerderheid pleegouers (68.5%) het gevoel dat die pleegkind meer geheg aan sy pleegouers sal wees as aan sy eie ouers, terwyl 11% die natuurlike ouers se primêre plek in die kind se geneentheid erken het. 14.5% het gevoel dat die kind dieselfde sal voel vir albei ouerpare. Die 6% wat nie 'n kategorie gekies het nie, het gereken dat die kind se gehegtheid aan eie ouers en pleegouers tot 'n groot mate beïnvloed sal word deur die gehalte van die verhouding met die pleegouers, die mate van kontak met die kind se eie ouers, asook die kind se ouderdom ten tye van die verwydering.

George verwys telkens na 'n belangrike faktor in sy ondersoek, nl. die aansienlike persentasie meningsverskil tussen pleegouerpare ten opsigte van die antwoorde op vrae wat tydens sy ondersoek gestel is. So verwys hy o.a. na 45% pleegouerpare wat verskil het oor die beantwoording van dieselfde vraag wat verwerk is in Tabel 17 hierbo. In die huidige ondersoek het dit aan die ander kant opgeval hoe selde daar enige meningsverskil was tussen pleegouerpare, veral oor sake rakende die pleegkinders en hulle eie ouers.

Die gegewens verkry (soos weerspieël in Tabel 17) verskil baie van wat Wolins in sy ondersoek gevind het waar ongeveer 75% van beide die pleegouers en die gemeenskap die natuurlike ouer se reg op die geneentheid van sy kind erken het terwyl 95% van die maatskaplike werksters ook die mening ondersteun het. [78]

Aan die ander kant is George se bevindinge dat 62% van die pleegouers ten gunste van die stelling was, terwyl 3.3% gereken het dat die kind meer geheg aan sy ouers behoort te wees en 14.7% het gevoel die kind sal dieselfde voel vir albei stelle ouers. [79]

Om verder te bepaal tot hoe 'n mate pleegouers daarop ingestel is om die natuurlike ouers se rol sover moontlik oor te neem, en die eie ouers te verdring in die lewe van die kind, is pleegouers gevra of hulle die kind sou aanneem as dit moontlik was. Uit die antwoorde blyk dit dat 67% van die pleegouers graag die kind sou wou aanneem. Dit dien egter hier gemeld te word dat dit nie 'n realistiese weergawe is van die aantal pleegouers wat in der waarheid as aannemende ouers sou kwalifiseer nie, want sommige was reeds te oud, het groot gesinne van hulle eie gehad, 'n te klein inkomste e.d.m. Van die 33% pleegouers wat nie die kind wou aanneem nie, het ongeveer die helfte gesê dat hulle nie die kind sonder die pleegtoelae sou kon versorg nie en dat hulle reeds te oud is vir die verantwoordelikheid van aanneming. Ongeveer 'n vyfde het gevoel dat hulle pleegkinders reeds te oud is en te sterk met hulle eie ouers geïdentifiseer is om aanneming te aanvaar. Ander redes aangevoer teen aanneming was dat die kind reeds die pleegouers in 'n spesifieke verwantskap het en aanneming nie sou aanvaar nie.

Pleegouers was gevra om aan te dui hoe hulle dink dat hulle bure en ander mense in die gemeenskap hulle rol as pleegouers beoordeel. Uit die reaksie van die pleegouers op dié vraag blyk dat pleegouers, sover dit die mening van die publiek aan gaan, veilig in hulle rol voel. Die meerderheid pleegouers (85%) was oortuig dat hulle bure en ander lede van die gemeenskap

hulle bewonder vir wat hulle vir die pleegkind gedoen het. Slegs 3% van die pleegouers het gevoel dat ander mense dink hulle doen dit alleen om finansiële redes. Die een ouerpaar wat onder die indruk was dat die bure hulle veroordeel het op grond daarvan dat hulle die kinders sou weghou van hulle eie ouers, het daarvan melding gemaak dat die oudste van die pleegkinders die pleegouers in 'n swak lig by die bure gestel het. Dit was nie duidelik of die interpretasie van die pleegouers werklik die mening van die gemeenskap en bure weerspieël het nie.

Verder het 7% van pleegouers te kenne gegee dat die bure en die gemeenskap nie bewus is daarvan dat die pleegouers 'n pleegkind in hulle sorg het nie -- hulle is onder die indruk dat dit die pleegouers se eie kind is. Die oorblywende 4% van die pleegouers was onder die indruk dat die bure en gemeenskap hulle as baie gelukkig beskou om met die sorg van 'n kind toevertrou te word.

B. Hoe Pleegouers hulle Rol ten Opsigte van die Pleegkind se Ouers Sien

Die kontak tussen ouers en hulle kinders in pleegsorg is waarskynlik een van die mees kontensieuse aspekte van pleegsorg -- nie net vir voornemende pleegouers nie, maar ook vir maatskaplike werkers.

Pleegouers sowel as die algemene publiek is geneig om te glo dat, aangesien die pleegkind se ouers 'n mislukking van ouerskap gemaak het, die pleeghuis vir die kind 'n nuwe begin moet bied. In hulle pogings om die pleegsorgplasing suksesvol te laat verloop, is maatskaplike werkers geneig om ouers met

persoonlikheidsprobleme sover moontlik van pleegkinders en pleegouers weg te hou.

Weinstein noem drie faktore wat belangrik is vir die kind se suksesvolle aanpassing in die pleeggesin en vir sy emosionele groei en gevoel van sekuriteit. Die faktore is :

- (i) Voortgesette kontak met sy eie ouers
- (ii) Sterk identifikasie met eie gesin
- (iii) Voldoende begrip van die betekenis van sy pleegkindstatus as ook die rol van die welsyns-organisasie.

Weinstein beweer o.a. :

The average well-being of children whose natural parents visit them regularly was significantly higher than children who did not have contact with their natural parents. This was the case even when the children had been in foster care most of their lives and identified predominantly with their foster parents. [80]

Die kinders wat nie alleen gereelde kontak met hulle eie ouers gehad het nie, maar ook oorwegend sterk met hulle ouers geïdentifiseer het, was die heel beste aangepas.

Ook Trasler kon geen gronde vind vir die veronderstelling dat pleegkinders wat gereeld kontak met hulle eie ouers het, nie in 'n pleegsorgsituasie kan aanpas nie. Alle kinders stel belang in hulle ouers en hulle afkoms. Selfs al onthou hulle nie hulle ouers nie wil hulle altyd graag meer weet van hulle. Maatskaplike werkers gemoeid met aannemingspraktyk, waar kinders gewoonlik op 'n baie vroeë leeftyd en permanent aan ander ouers gegee word, weet uit ervaring dat kinders hierdie nuuskierigheid omtrent hulle ouers het. Soos Trasler dit stel :

It is a serious mistake to assume that, if a child has no recollection of his parents, they must consequently be of little importance to him. [81]

Besoeke van natuurlike ouers help die kind om meer realisties te wees oor die kwaliteite van sy eie ouers en verhoed dat hy hulle buitensporig sal idealiseer. Op die manier word hy beskerm teen ontnugtering ten opsigte van sy ouers wanneer hy ouer is en word die sluit van bevredigende verhoudings met ander volwassenes vergemaklik.

Dat besoeke van natuurlike ouers probleme kan skep indien hulle nie die reg tot privaatheid van pleegouers erken nie, is ewe duidelik. Pleegouers se gewilligheid om besoeke van natuurlike ouers toe te laat kan aansienlik gedemp word as natuurlike ouers bv. onder die invloed van drank die kinders besoek, of as hulle beloftes aan die kinders maak wat hulle nie nakom nie, of as hulle nie aandag aan die kind gee wanneer hulle besoek nie, of as hulle misbruik van die pleegouers se gasvryheid maak en sonder afspraak opdaag. Verskeie pleegmoeders het genoem dat ongetroude eie moeders dikwels opgedaag het vergesel van mansvriende en dan die heeldag gekuier het. Een pleegmoeder was baie verontwaardig omdat die moeder van die pleegkind altyd saans besoek afgelê het wanneer die pleegkind reeds geslaap het en dan so tydsam was dat sy altyd die laaste bus na haar tuiste verpas het. Die pleegvader was dan feitlik gedwing om die moeder per motor terug te neem. Toe die pleegmoeder later verneem het dat die moeder ook geld by die pleegvader geleen het, het dit gelei tot 'n verbod op enige verdere besoeke van die moeder.

George vind dat hoewel twee-derdes van die pleegouers in sy ondersoek gewillig was om besoeke van natuurlike ouers toe

te laat op geleë tye (vir pleegouers), pleegouers geneig was om hulle toestemming terug te trek indien die natuurlike ouers nie reëls, wat die pleegouers as redelik beskou, nakom nie. Dieselfde kan ook gebeur wanneer die pleegouers voel dat die natuurlike ouers se gedrag sodanig is dat dit as oorsaak van die kind se sorgbehoewendheid beskou kan word. [82]

Wolins vind dat, hoewel 90% van die pleegouers aanvaar dat die ouers die reg het om hulle kinders te besoek, slegs 31% pleegouers instem dat hulle nog die reg tot besoek het selfs al sou hulle besoeke die kind ongelukkig maak. [83]

Die pleegouers in die huidige ondersoek het feitlik eenparig erken dat hulle wel deur die maatskaplike werker daarop voorberei was dat die kind se ouers die reg het om hom te besoek. Ongeveer 6% van die pleegouers het te kenne gegee dat hulle onder geen omstandighede bereid was om besoeke van natuurlike ouers te ontvang nie. Hierdie pleegouers het dan ook sonder uitsondering kinders gehad wie se ouers nie besoek afgelê het nie.

Voordat pleegouers se menings omtrent die besoeke van eie ouers ingewin was, is vasgestel hoeveel van hulle enige ervaring van sodanige besoeke gehad het. Uit 100 pleeggesinne ontvang slegs 43% wel besoeke van natuurlike ouers. Onderstaande tabel dui die frekwensie van derglike besoeke aan.

TABEL 18

FREKWENSIE VAN OUERS SE BESOEK AAN PLEEGHUISE

Frekwensie	Pleeghuise
Weekliks	5
Twee-weekliks	2
Maandeliks	5
Drie-maandeliks	10
Ongereeld	2
Selde	19
Geen	57
Totaal	100

Die gereelde besoeke van sommige van die natuurlike ouers het gewissel van een keer per week tot een keer in drie maande, terwyl byna die helfte van die pleeghuise wat deur natuurlike ouers besoek was (21 pleeghuise) baie selde en ongereeld besoek ontvang het. In hierdie 21 pleeghuise het ouers se besoeke gewissel tussen een keer per jaar tot een keer in ses jaar. Die pleegouers wat ervaring gehad het van natuurlike ouers wat selde kontak met hulle kinders in pleegsorg gemaak het, het veral sterk daarteen beswaar gemaak dat natuurlike ouers hulle reg om hulle kinders te besoek, selfs na periodes van 5 of 6 jaar waarin geen kontak gemaak is nie, behou. Een pleegouer het vertel van 'n welmenende maatskaplike werker wat na 15 jaar die pleegouers en die pleegkinders se samewerking probeer verkry het vir kontak met die kinders se vader. Na die emosionele ontwrigting wat dit vir die pleegkinders beteken het, het die beplande ontmoeting toe tog nie plaasgevind nie. Nie alleen kan derglike kontak na verloop van lang periodes vir die kinders groot emosionele ontwrigting veroorsaak nie, maar dit dra daartoe by om die pleegouers baie onveilig in hulle rol te laat voel.

Soos vroeër gesê, het al die pleegouers erken dat hulle voorberei was op die feit dat die natuurlike ouers die reg op kontak met hulle kinders gehad het. As die ouers dan nie van die geleentheid gebruik maak nie en jare verloop, interpreteer die pleegouers (en dikwels ook die maatskaplike werkers) dit as sou die natuurlike ouers geen verdere belang in hulle kinders hê nie.

Die feit dat so 'n groot persentasie ouers selde of glad nie kontak met hulle kinders het nie, mag 'n sterk refleksie wees op die gehalte van die rekonstruksiedienste wat deur maatskaplike

werkers gelewer word en op die kwaliteit van die steun wat aan eie ouers gegee word. 'n Moeder wat weens 'n geestessteuring in 'n hospitaal opgeneem was en haar ses kinders in pleegsorg moes laat plaas, sê omtrent die ouer se posisie :

Sometimes a failure to visit frequently on the part of the natural parent is not an indication that they don't care, but that they care too much . . . as the parent you would like to avoid the pain the visit causes you.

I blame the social workers for not pushing visiting on the part of a reluctant parent. [84]

Ten spyte dus van die waarde van kontak tussen eie ouers en kinders (veral vir die kinders), het slegs 22% van die pleegouers getuig dat die ouers met tussenposes van nie langer as drie maande besoek by die pleeghuise afgelê het.

Word pleegkinders deur eie ouers besoek, kan die plek waar die ontmoeting plaasvind van belang wees. Van die 43 pleeggesinne wat te doen gehad het met eie ouers se besoeke, het 35 die ouers tuis ontvang. In 3 van die pleeggesinne is die pleegkinders na die welsynsorganisasie se kantoor geneem om hulle ouers daar te sien. Een van die pleegouers in die groep het verduidelik dat hy die reëling met die welsynsorganisasie getref het omdat die ouers se besoeke by die pleegouers aan huis vir die kind so 'n verleentheid was. In die meer neutrale atmosfeer van die welsynsorganisasie se kantoor kon die kind makliker die besoek en gedrag van sy ouers verwerk.

In 5 gevalle was die kinders deur hulle pleegouers geneem of deur hulle ouers gehaal vir besoeke in hulle ouers se tuistes.

As in gedagte gehou word dat slegs 22% van die totale getal pleegouers in die ondersoek werklik ervaring gehad het van gereelde besoeke van natuurlike ouers, is dit interessant om te

let op die menings wat die groep pleegouers het ten opsigte van sake soos waar ouers hulle kinders behoort te besoek, hoe dikwels, en ook onverwagte besoeke.

Slegs 18% van die pleegouers was bereid om ouers aan te moedig om hulle kinders gereeld en dikwels te besoek, terwyl 20% pleegouers dit beslis gestel het dat hulle die ouers sou ontmoedig om te besoek. Onder die 26% pleegouers wat gevoel het dat hulle dit aan die ouers sou oorlaat om te besluit hoe dikwels hulle sou besoek, was 'n hele aantal verwante pleegouers. In hierdie groep, soos ook in die groep geklassifiseer as "ander" waar ook 'n aantal verwante pleegouers teenwoordig was, is dit duidelik dat die verwante pleegouers dikwels nie vir hulleself duidelikheid het oor hulle gevoelens teenoor die kind se eie ouers nie. Dit kom selfs voor by groot-ouers wat kleinkinders versorg, dat hulle nie gretig is dat hulle eie kinders (en ouers van die pleegkinders) 'n betekenisvolle rol in die pleegkind se lewe moet speel nie.

Van die 29% pleegouers wat "ander" menings gehad het, was daar verskeie wat gesê het dat die pleegkinders se ouers oorlede was of verdwyn het. Hulle het geen ervaring gehad van 'n situasie soos die vraag impliseer nie en wou dus geen mening gee nie. In hierdie groep was ook twee pleeggesinne wat te kenne gegee het dat hulle nie pleegkinders sou versorg het nie as hulle moes ingestem het om besoeke van eie ouers te aanvaar nie.

Aangesien die besoeke van pleegkinders se ouers dikwels probleme skep, was dit interessant om die pleegouers se menings omtrent die mees geskikte plek vir ouerlike besoeke, in te win.

TABEL 19

PLEK VAN BESOEK DEUR NATUURLIKE OUERS

Plek	% Pleeggesinne
By pleeghuis	52
Nie by pleeghuis	18
Ander	30
Totaal	100

Indien ouers dan wel kontak met hulle kind sou verlang het, was meer as die helfte van pleegouers ten gunste van kontak tussen eie ouers en pleegkinders in die pleeghuis. Die pleegouers se redes waarom hulle besoeke by die pleeghuis verkies het, het groot verskille getoon. Sommige pleegouers het dit as vanselfsprekend aanvaar dat, as die ouers die kinders wil sien, die inisiatief en die inspanning van die eie ouer moet uitgaan. By ander pleegouers was daar 'n element van wantroue in die ouers en hulle motiveer hulle keuse met menings soos: "Die ouers moet die kind liever besoek waar ons 'n ogie kan hou": "Die ouers moet hier besoek waar die kind veilig voel": "Ons wil self sien hoe die kind voel oor so 'n besoek". Een pleegmoeder spreek die vrees uit dat die moeder die kind sal afknou as daar nie 'n volwassene teenwoordig is nie.

Slegs 18% het besoeke elders verkies en die welsynsorganisasie se kantoor as plek vir die besoek is die populêrste. Ook omtrent hierdie saak was daar 'n groot aantal pleegouers (30%) wat om verskeie redes nie een van die twee gestelde alternatiewe wou gekies het nie. Verskeie pleegouers in hierdie laaste kategorie het te kenne gegee dat dit nie vir hulle enige verskil sou maak het of pleegouers hulle kinders by die pleeghuis of elders sou besoek het nie. Sommige pleegouers kon weer nie 'n mening gee nie, omdat hulle nog nooit met

besoeke van natuurlike ouers te doen gehad het nie (die kinders se ouers was óf oorlede óf het verdwyn en kon nie opgespoor word nie).

Pleegouers se menings omtrent ongereelde en onverwagte besoeke van natuurlike ouers is gevra. Ongeveer 'n derde van die pleegouers (35%) erken dat, waar sulke probleemsituasies ontstaan, die maatskaplike werker 'n rol het in pleegsorg. Hulle gee te kenne dat dit die maatskaplike werker se taak is om bevredigende reëlins met die natuurlike ouers ten opsigte van hulle besoeke te tref. 'n Klein persentasie pleegouers (13%) gee te kenne dat hulle self die ouers sal versoek om op vasgestelde en voorafgereelde tye te besoek.

'n Groot aantal van die pleegouers wat so tegemoetkomend was om hulle die ongereelde besoeke van natuurlike ouers te laat welgeval (29%) was verwante pleegouers. Sommige pleegouers in die groep was van mening dat hulle die besoeke sou toegelaat het mits dit nie vir die pleegouers of die pleegkind probleme geskep het nie. Byna 'n kwart van die pleegouers (23%) wou nie 'n mening oor hierdie aangeleentheid gegee het nie omdat dit buite hulle ervaringsveld geval het. Die natuurlike ouers van hulle pleegkinderen het óf heeltemal verdwyn, dikwels nog voor die pleegplasing, óf was reeds oorlede.

Die welsynsorganisasie druk dit pleegouers op die hart dat, indien hulle van adres verander, die organisasie in kennis gestel moet word. Een organisasie, wat oor 'n afgerolde handleiding beskik wat hulle aan pleegouers gee, maak ook daarin spesiaal melding van die belangrikheid dat 'n verandering van adres dadelik aan die organisasie bekend gemaak moet word.

Oor korttermyn adresveranderings is daar sonder twyfel

onsekerheid. 85% van die pleegouers was oortuig dat hulle nie nodig gehad het om die maatskaplike werker of die kind se ouers in kennis te stel indien hulle vir 'n naweek wou weggaan nie. Verskeie pleegouers het genoem dat hulle vroeër, net na die plasing, altyd die maatskaplike werker kennis gegee het maar dat sy toe gesê het dit is nie nodig nie.

Indien pleegouers en pleegkind vir twee weke sou weggaan, sou amper die helfte (48%) nog nie aan die maatskaplike werker of aan die kind se eie ouers hiervan kennis gee nie. Ongeveer 43% het gesê dat hulle wel die maatskaplike werker sou kennis gee.

As in gedagte gehou word dat 22% van die pleegouers redelik gereeld hulle kinders besoek, is dit opvallend dat pleegouers dit blykbaar nie nodig geag het om die natuurlike ouers van hulle tydelike afwesigheid in kennis te stel nie. Slegs 2% pleegouers sou ouers van 'n afwesigheid van 'n naweek kennis gegee het, terwyl 8% van 'n afwesigheid van twee weke sou kennis gegee het.

George het gevind dat 86% van die pleegouers in sy studie saamgestem het dat die maatskaplike werker in kennis gestel moet word van 'n afwesigheid van twee weke. [85] Die laer persentasie (43%) in die huidige ondersoek hou waarskynlik nou verband met hoe die pleegouers die rol van die maatskaplike werker beleef het.

Nog 'n situasie wat pleegouers se verhouding met beide die maatskaplike werker en die natuurlike ouers illustreer, was vraag 67 van die vraelys. Pleegouers moes voorstel hoe daar opgetree moes word in 'n pleeghuis waar 'n pleegkind kleingeld uit die pleegmoeder se beursie gesteel het. Die pleegouers in

die voorbeeld het wel die probleem klaar opgelos, maar die vraag was of dit daarna met die maatskaplike werker en/of die kind se ouers bespreek moet word en wanneer.

Dit is duidelik uit die gegewens ingewin dat die pleegouers oortuig is dat die kind se ouers nie 'n funksie het ten opsigte van probleemgedrag wat die kind openbaar terwyl hy in pleegsorg is nie. Die een pleegmoeder wat wel ten gunste was daarvan dat die pleegouers aan die eie ouers moes skryf, het haar mening gekwalifiseer deur te sê "mits hulle weet hoe om so-iets op 'n liefdevolle manier te hanteer."

Die pleegouers is ook nie baie oortuig van die noodsaaklikheid om die maatskaplike werker in te lig oor sulke probleemgedrag nie. 20% van die pleegouers sal die maatskaplike werker wel vroeër of later daarvan vertel. Enkele van die pleegouers verwys pertinent daarna dat hulle die werkster tydens 'n volgende besoek van so 'n voorval sou vertel het "maar nie om hulp te kry nie". 78% van die pleegouers verklaar dat hulle nie die ouers of die maatskaplike werker van so 'n voorval sou vertel nie, hoewel ongeveer 'n vyfde van hierdie groep erken dat, indien sulke gedrag by herhaling sou voorgekom het, hulle dit met die maatskaplike werker sou bespreek het.

Verskeie pleegouers in hierdie groep het erken dat hulle soortgelyke probleme (en ook ander probleemgedrag soos leuens vertel, stokkiesdraai ens.) met hulle pleegkinders ondervind het en dit nooit met iemand bespreek het nie.

Pleegouers se redes vir die weerhouding van sulke inligting van die maatskaplike werker is o.a. dat die kind soos 'n misdadiger sal voel as die voorval met ander mense bespreek word, die kind sal voel hy word verstoot as daar uit die huis oor

hom gepraat word, ens. Verskeie pleegouers het gesê dat, as hulle die rol van pleegouer kan vervul, hulle ook verantwoordelik genoeg is om sulke probleme volgens hulle eie insig te hanteer. Dit is waarskynlik omdat pleegouers nie maatskaplike werkers oor sulke voorvalle inlig nie dat daar soveel onverwagte mislukkings van pleegplasings voorkom. Die pleegouers probeer om die probleemgedrag op hulle eie manier op te los en indien dit nie slaag nie verloor hulle later moed. Die moontlikheid is ook nie uitgesluit dat hulle metodes om die probleem op te los die saak kan vererger nie. Dan volg daar die dringende versoek aan die maatskaplike werker om die kind onmiddellik te verwyder.

Maatskaplike werkers behoort nie alleen tydens die voorbereiding van pleegouers vir 'n plasing te beklemtoon watter gebeurtenisse en voorvalle aan haar gerapporteer moet word nie, maar pleegouers moet voortdurend gelei word om te verstaan wat die maatskaplike werker en die welsynsorganisasie se verantwoordelikhede is ten opsigte van die pleegkind.

C. Pleegouers se Siening van die Maatskaplike Werker se Rol

Uit die voorafgaande besprekings het dit geblyk dat pleegouers nie baie seker is van die rol en funksie van die maatskaplike werker ten opsigte van die pleegsorgsituasie nie. Soos voorheen genoem, word 'n rol altyd beter verstaan indien daar 'n model van die rol beskikbaar is. Elke pleegouer het uit die aard van die saak kontak met 'n maatskaplike werker gehad. Dit is nodig om in te gaan op die aard van die kontak om te begryp hoekom die rol van die maatskaplike werker dan vir pleegouers nog onseker voorkom.

TABEL 20

DIE SIENING WAT PLEEGOUERS VAN MAATSKAPLIKE WERKERS HET

	Kollega	Vriend	Toesig- houer	Voor- ligter	Ander	Totaal
Pleegmoeders	4.68	46.88	7.82	36.72	3.90	100.00
Pleegvaders	7.23	43.37	7.23	34.94	7.23	100.00

Die meeste pleegvaders en pleegmoeders het die maatskaplike werker as 'n vriendin van die gesin beskryf. Die feit dat die meerderheid pleegouers die maatskaplike werker ervaar het as 'n vriendin sluit aan by hulle identifikasie van hulle eie rol as die van die kind se ouers. Die maatskaplike werker word dus ontvang as 'n vriendin van die gesin en nie as 'n professionele persoon wie se taak dit is om die pleegouer leiding te gee en om die pleegkind en sy ouers te help om hulle probleme te bowe te kom sodat die kind uiteindelik na sy ouers terug kan gaan nie.

George het in sy ondersoek gevind dat 48.6% van die pleegouers die maatskaplike werkers as vriende beskou en 32.4% beskou hulle as kollegas. Daarenteen sien 80% van die maatskaplike werkers die pleegouers as kollegas. [86]

In die Kaapstadse ondersoek, het 'n baie klein persentasie pleegouers die maatskaplike werker as 'n kollega of toesighouer gesien. Ongeveer 'n derde van die pleegouers het die maatskaplike werker wel as 'n raadgewer en voorligter aanvaar. Een van die pleegmoeders in hierdie groep het o.a. gesê dat sy dié rol vir die maatskaplike werker kies omdat die laaste twee maatskaplike werkers met wie sy saamgewerk het hulpvaardig en simpatiek was -- die eerste twee was "onsimpatiek en gevoelloos".

Van die klein persentasie wat nie een van die voorgestelde rolle vir die maatskaplike werker gekies het nie, het daar die mees verdoemende kritiek teen die maatskaplike werker gekom. Hierdie pleegouers (3.9% pleegmoeders en 7.23% pleegvaders) se besware was o.a. teen maatskaplike werkers se gebrek aan kennis en begrip van die werk wat hulle doen en die feit dat die pleegouers selde of ooit kontak het met die maatskaplike werkers en geen hulp of ondersteuning van hulle kry nie. Een pleegmoeder het dit baie besluit gestel dat sy slegs die grootste minagting het vir die maatskaplike werkers met wie sy moes onderhandel ten tye van die pleegplasing.

Dat sake reeds baie vroeg in hierdie professionele verhouding nie na wens verloop nie, word duidelik wanneer pleegouers se menings oor die voor-plasingsonderhoude tussen hulle en die maatskaplike werkers gevra word. Op die vraag of die maatskaplike werkers aan hulle 'n eerlike beeld van pleegsorg voorgehou het, het 71% van die pleegmoeders en 47% van die pleegvaders te kenne gegee dat die maatskaplike werker hulle wel 'n realistiese beeld gegee het van wat pleegsorg behels het.

Ongeveer 'n kwart van die pleegouers (23.4% pleegvaders en 28.5% pleegmoeders) voel egter dat aan hulle nie 'n eerlike beeld van pleegsorg voorgehou is nie. Pleegouers voel dat hulle mislei was deurdat pleegkinders se omstandighede rooskleuriger geskilder was as wat die werklikheid geblyk het, deurdat gesondheids- en gedragsprobleme nie voldoende verduidelik was nie, of deurdat die maatskaplike werker net 'n beroep op hulle gedoen het om tog die kind te versorg en haar daarna heeltemaal onttrek het van die pleegsituasie. Verdere besware van pleegouers was dat die persoonlikheid van die eie ouers en die probleme wat uit besoeke van ouers by die pleeghuis kon

voortspruit, nie behoorlik aan hulle verduidelik was nie.

Verskeie pleegouers in hierdie groep het gereken dat die maatskaplike werker seker nie gedink het dat dit nodig was om hulle volledig in te lig nie omdat hulle verwant was aan die kind. Dit is onrusbarend dat 23 van die pleegvaders (28.4%) nooit deur die maatskaplike werkers voor die plasing ontmoet is nie.

Dit sou geredelik verwag kan word, wat ook al die leemtes tydens die keuring en voorbereidingsprosesse van pleegouers, dat die maatskaplike werkers 'n betekenisvolle rol sal speel in die pleegsorgsituasie wanneer die kinders by die pleegouers geplaas is. Die maatskaplike werkers het nie alleen 'n raadgewende funksie nie, maar ook 'n toesighoudende funksie wat gewoonlik statutêr aan hulle opgedra word in terme van die Kinderwet (No. 33 van 1960, Art. 31 (2).) Om hierdie funksies te vervul, sou dit redelik wees om te verwag dat pleegouers, pleegkinders en maatskaplike werkers gereelde kontak met mekaar het. Inligting was gevolglik van pleegouers ingewin oor die besoeke van maatskaplike werkers.

Pleegouers se reaksie ten opsigte van die vraag of die maatskaplike werkers hulle gereeld genoeg besoek het na hulle sin lyk baie bemoedigend. 87% se antwoord was bevestigend terwyl slegs 13% nie tevrede was met die aantal besoeke wat hulle van die maatskaplike werker ontvang het nie.

Hierdie klein groepie pleegouers wat meer kontak met die werker verlang het, het o.a. hulle behoefte motiveer met kommentaar soos: "Ons het probleme wat dit nodig maak dat sy meer dikwels as slegs een keer elke ses maande moet besoek". Ander pleegouers noem dat die maatskaplike werker hulle nog nooit weer besoek het sedert die plasing van die pleegkind nie en hulle het

daarop gereken om beter ondersteuning van die maatskaplike werker te kry.

Wanneer bogenelde vraag (no. 47 in die vraelys) egter opgevolg word met die bykomende vraag: "Hoe dikwels besoek die maatskaplike werker u?" en die antwoorde hierop word verwerk, dan neem die 87% bevestigende antwoorde nuwe betekenis aan, soos Tabel 21 illustreer.

TABEL 21

FREKWENSIE VAN BESOEKE VAN DIE MAATSKAPLIKE
WERKER AAN PLEEGGESINNE

Frekwensie	Aantal Pleeggesinne
Minstens elke 2 weke	5
Elke maand	9
Elke 2 maande	15
Elke 3 maande	18
Elke 4 maande	6
Elke 6 maande	20
Elke jaar	12
Minder as 1 maal p.j.	9
Nooit sedert plasing	6
Totaal	100

Uit bestaande tabel blyk dat 47% van die pleeghuise minder as een keer per half-jaar besoek was. Daar het geen korrelasie bestaan tussen die duur van die plasing en die gereeldheid van besoeke nie. Van die pleeghuise, het 9% minder as een keer per jaar 'n besoek van die maatskaplike werker ontvang. Een van die pleegmoeders in hierdie groep het beweer dat sy minstens vier jaar voor die ondersoek laas kontak met 'n maatskaplike werker gehad het, terwyl 'n ander pleegouer gesê het dat sy nie kan onthou wanneer laas sy 'n besoek van 'n maatskaplike werker gehad het nie. Die pleegmoeder was egter heeltemaal tevrede met hierdie toedrag van sake. 'n Ander pleegmoeder het genoem

dat die maatskaplike werkers buitendien so besig is dat hulle nie tyd het vir gesels nie: "Hulle is so haastig - - hulle kan nooit eers sit nie".

Die 6% pleegouers wat nog nooit sedert die plasing van die kinders besoek was nie, was ook deel van die 13% wat nie tevrede was met die aandag wat hulle van die maatskaplike werker ontvang het nie. Hierdie betrokke plasings het ten tye van die ondersoek tussen 2½ maande tot 20 maande geduur.

Dit is interessant dat, hoewel die aandag wat die pleeggesinne van die begeleidende of toesighoudende maatskaplike werker kry so veel verskil, 87% tog tevrede was met die stand van sake. Dit is waarskynlik toe te skryf aan pleegouers se evaluasie van hulle eie rol. Hulle sien hulleself as die pleegkind se ouers en sien die maatskaplike werker as 'n vriendin. Of sy dikwels of selde besoek maak nie aan die pleegouers veel verskil nie.

Dit is ook moontlik dat die gehalte van die kontak met maatskaplike werkers sedert die keuringsonderhoude en die plasing van die pleegkind nie die pleegouers onder die indruk gebring het dat hulle te make het met 'n vakkundig onderlegde persoon, wat 'n belangrike rol te speel het in die gekompliseerde situasie nie. Pleegouers het moontlik nie vertroue ontwikkel in die raad en leiding wat die maatskaplike werker kan aanbied nie.

In Tabel 22 word gegewens verstrek oor hoe dikwels maatskaplike werkers besoek afgelê het by die pleeggesinne wat deur hierdie ondersoek gedek is, asook oor watter lede van die pleeggesinne tydens 'n besoek deur die maatskaplike werker gesien word.

TABEL 22

LEDE VAN PLEEGGESINNE WAT MAATSKAPLIKE WERKER TYDENS
BESOEK SIEN EN FREKWENSIE VAN BESOEKE

Lede van Pleeggesin	Nooit	Selde	Dikwels	Elke Besoeke	Totaal
Pleegmoeder	7.14	4.08	-	88.78	100.00
Pleegvader	32.12	48.14	11.10	8.64	100.00
Eie Kinders	21.43	28.58	23.21	26.78	100.00
Pleegkinders	8.27	19.43	21.16	51.14	100.00

Die mate van gereeldheid waarmee verskillende lede van die pleeggesin besoek word, moet gelees word met die gegewens van Tabel 21 in gedagte. "Elke besoek" kan andersins misleidend wees. Dit moet in gedagte gehou word dat, al dui bostaande tabel aan dat gesinslede "tydens elke besoek" gesien word, besoeke baie ongereeld of seldsaam kan wees. Tabel 21 toon byvoorbeeld dat bykans die helfte van pleeggesinne twee keer per jaar of minder besoek word.

Die maatskaplike werkster se kontak met die pleegkinders is van die allegrootste belang, veral wat die ouer skoolgaande kinders betref. Hoewel 51% van die pleegouers getuig het dat die maatskaplike werker die pleegkinders tydens elke besoek gesien het, is reeds in Tabel 21 vasgestel dat dit nie beteken dat die kinders dikwels besoek is nie. Wat egter as 'n baie negatiewe faktor beskou kan word, is die feit dat die pleegkinders in 27% van die pleeghuise nooit of selde sedert die plasing gesien was. Die meeste van hierdie kinders was reeds van skoolgaande ouderdom. By implikasie beteken dit o.a. dat daar dikwels verslae soos bepaal in Art. 46 (bis) van die Kinderwet (Wet 33 van 1960) voorgelê word aan die Departement van Volkswelsyn en Pensioene wat op onvolledige kennis van die

sukses al dan nie van die pleegplasing berus, terwyl daar van leiding en onderskraging van die pleegkind ook niks tereg kom nie. Van die pleegmoeders was 7.14% nooit sedert die pleegkinders se plasing besoek nie en 4.08% is selde besoek. (Dit sluit in enkele pleegmoeders wat buitenshuis gewerk het.)

Dit is duidelik dat pleegmoeders nogtans meer dikwels gesien was as pleegvaders; 80% van die pleegvaders het selde of ooit kontak met 'n maatskaplike werker gehad. Pleegvaders wat wel dikwels gesien was, was dié wat met pensioen tuis was, werkloos was, of wie se werksomstandighede veroorsaak het dat hulle gedurende die dag tuis was. Slegs een van die pleegvaders het daarvan melding gemaak dat die maatskaplike werker die pleeggesin gewoonlik op 'n Saterdagmiddag besoek het en dan 'n afspraak met beide ouers gereël het.

Die pleegvaders het, ten spyte van hulle beperkte kontak met die maatskaplike werkers, nie 'n begeerte gehad om meer kontak met hulle te hê nie. Die 12 pleegvaders (14.81%) wat wel meer kontak met die maatskaplike werkster verlang het, noem verskeie sake wat hulle graag met die maatskaplike werkers sou wou bespreek het, o.a. die effek wat die natuurlike ouers se besoeke op die pleegkind het, die dissiplinering van die pleegkind, die kind se vordering op skool, en die ontoereikendheid van die pleegtoelae. Een pleegvader verwys daarna dat daar allerlei sake i.v.m. pleegsorg is wat hy verkieslik met ander pleegouers sou wou bespreek het in die teenwoordigheid van 'n maatskaplike werker.

Die Rol van die Pleegvader

Die pleegvader se rol in die pleeggesin is nie baie

verskillend van die rol van 'n natuurlike vader nie. Sy funksie om die pleegmoeder te help met die proses van kinderopvoeding en om emosionele steun aan haar te gee is soortgelyk aan die van 'n natuurlike vader.

Die kwaliteit van sy verhouding met die pleegkind is van die allergrootste belang. Die pleegvader dien vir die pleegkinders as skakel met die wêreld daarbuite. Hy verteenwoordig die verwagtinge en standarde van die buitewêreld. Vir die pleegkind mag dit 'n wonderlike geleentheid wees, dikwels 'n eerste geleentheid, om met 'n volwasse manlike persoon, wat sy plek volstaan as hoof van sy huis en as broodwinner, in noue aanraking te wees. Dit is egter nie voldoende vir die kind se emosionele ontwikkeling om hierdie vaderfiguur net waar te neem nie -- daar moet 'n wedersydse verhouding en interaksie tussen pleegvader en pleegkind wees. In langtermyn plasings veral, moet die positiewe bydrae wat die pleegvader kan lewer as 'n belangrike faktor gesien word in die keuse van 'n pleeghuis. Dit sou veral geld vir pleegkinders met 'n swak geslagsrol-identifikasie.

Dauids het in 'n beperkte studie van 40 pleegvaders gevind dat die pleegvaders wat kinders van hulle eie gehad het, veral seuns, veel meer geneig was om met pleegseuns sake soos die pleegkind se toekoms, die teenoorgestelde geslag, sowel as politieke en godsdienstige aangeleenthede te bespreek as pleegvaders wat nooit eie kinders gehad het nie. [87]

Dit is waarskynlik dat pleegvaders wat hulle rol as natuurlike vaders suksesvol vertolk het, en daarom veilig voel in hulle rol as pleegvader, geneig sal wees om maatskaplike werkers, weens die toesighoudende aard van hulle rol, te vermy.

Van die pleegvaders in hierdie ondersoek, het 85.2% geen behoefte gehad om nouer kontak met die maatskaplike werker te hê nie.

As maatskaplike werkers in die informele situasie van groepbesprekings (bespreek in Hoofstuk 7) ontmoet word sal dit waarskynlik baie daartoe bydra om die afstand, wat pleegvaders en maatskaplike werkers tussen hulle handhaaf, aansienlik te verminder.

HOOFSTUK SEWE

LEIDING AAN PLEEGOUERS

LEIDING AAN PLEEGOUERS

Hoe sorgvuldig pleegouers ook al gekeur word, moet maatskaplike werkers in gedagte hou dat daar geen perfekte pleeghuise bestaan nie. Goldstein beweer ten regte :

Foster parents have the same strengths and the weaknesses found in the average family in our culture today. [88]

Die basis van die werksverhouding tussen pleegouers en welsynsorganisasies word reeds vroeg gelê en begin al met die keuringsonderhoude. Op sy leste sal dit 'n ontspanne professionele verhouding wees eerder as 'n vriendskaplike sosiale verhouding. Die gehalte van die werksverhouding word beïnvloed deur die mate waarin daar helderheid oor rolvervulling by al die komponente van die pleegsorgsituasie bestaan. As die welsynsorganisasie nie oor beleid of oor die spektrum van die dienste wat hy beplan of veronderstel is om te lewer duidelikhed het nie, en as die organisasie loonop vaag is oor roldefiniëring, sal die maatskaplike werkers in sy diens dit baie moeilik vind om hulle eie rol en die van die pleegouers te definieer en te omskryf. Welsynsorganisasies met 'n goeddeur-dagte en duidelik-geformuleerde beleid en werksprogram laat nie onsekerheid by die pleegouers of die maatskaplike werkers oor hulle onderskeie rolle nie.

A. Gevallewerkdienste

Om hulle pligte as pleegsorgwerkers suksesvol na te kom, moet die maatskaplike werkers oor gespesialiseerde kennis beskik. Die maatskaplike werker moet nie alleen 'n deeglike kennis hê van die dienste wat die organisasie (waar sy in diens is)

lewer nie, maar sy moet deeglike kennis hê van die pleegkind en sy gesin. Veral moet sy beskik oor kennis van die spesiale behoeftes van kinders wat van hulle ouers verwyder is en in substituuksorg moet groot word.

Dit is noodsaaklik dat die maatskaplike werker wat pleegsorgtoesig of begeleiding onderneem, kennis sal hê van die besondere verantwoordelikhede en probleme waarmee pleeggesinne te kampe het. Sy moet weet hoe om die hulp wat die welsynsorganisasie en die gemeenskap ten behoewe van die pleegkind en ter ondersteuning van die pleeggesin kan bied, aan te wend.

In die pleegsorgsituasie het die maatskaplike werker 'n verskeidenheid van besluite om te neem. Sy besluit wanneer dit noodsaaklik is om 'n kind uit die sorg van sy ouers te verwyder, en sy besluit oor watter vorm van substituuksorg vir die betrokke kind aangewese is. Die maatskaplike werker besluit op watter stadium 'n kind, wie se ouers nie baat vind by rekonstruksie-dienste nie en dalk verkies om afstand van hulle ouerlike regte en verpligtinge te doen, vir aanneming beskikbaar is. Die maatskaplike werker besluit watter van die gesinne wat aansoek doen om pleegsorg wel gekeur sal word; sy kies dan die pleegouers of aannemende ouers wat die beste in elke kind se behoeftes sal voorsien. Uiteindelik is dit ook die maatskaplike werker wat besluit of die natuurlike ouers dié mate van rehabilitasie bereik het wat terugplasing van die kind in hulle sorg 'n realistiese plan vir beide ouers en kind sal maak.

Die toesighoudende funksie van die maatskaplike werker in 'n pleegsorgsituasie spruit uit die welsynsorganisasie se wetlike, etiese en professionele verantwoordelikheid vir die kind se

welsyn. Hierdie verantwoordelikheid word die organisasie en sy vakkundige personeel enersyds deur die bepalinge van die Kinderwet opgelê en andersyds deur die norme wat maatskaplike werk-praktyk reeds formuleer het.

Die welsynsorganisasie het die verpligting om, deur sy maatskaplike werkers, 'n gunstige omgewing, binne die potensiaal en vermoëns van die pleeggesin, vir die pleegkind te skep. Terselfdertyd is dit ook die maatskaplike werker se verantwoordelikheid om, in belang van beide die pleeggesin en die pleegkind, enige spanning wat die pleegkind in die pleeghuis sou skep te probeer verminder of uit die weg te ruim.

Om werklik effektiewe leiding aan pleegouers te gee, moet die maatskaplike werker vaardigheid ontwikkel in die toepassing van die kennis waaroor sy in die pleegsorgsituasie beskik. Begrip vir die pleegouers se gevoelens omtrent die pleegkind, sy ouers (en dikwels ook die maatskaplike werker) is 'n belangrike faktor in die hulpproses. Dit sal pleegouers moeilik val om leiding van die maatskaplike werker positief te verwerk indien hulle :

- (i) Gefrustreerd voel,
- (ii) voel dat hulle misluk het,
- (iii) ergerlik voel weens die pleegkind of sy ouers se gedrag,
of
- (iv) die besluite van die maatskaplike werker as arbitrêr ervaar.

Die toesighoudende- of begeleidingsfunksie van die maatskaplike werker bestaan uit onderskeibare komponente, d.i. die administratiewe, die opvoedkundige en die terapeutiese aspekte.

1. Administratiewe Aspekte

Die belangrikheid van die administratiewe komponent van pleegsorgtoesig word deur Kline en Overstreet beklemtoon :

The administrative aspects of the agency's service are the cornerstone of both the necessary collaboration and the enabling process. They are crucial to an effective foster parent-agency working relationship. [89]

Die maatskaplike werker is die skakel tussen die welsynsorganisasie en die pleegouers en as deel van haar pligte t.o.v. die pleegcuers moet sy die volgende take onderneem :

- (i) Dit is die maatskaplike werker se taak om inligting insake die welsynsorganisasie se funksies, prosedures en dienste aan die pleegouers oor te dra.
- (ii) Sy moet inligting i.v.m. die kind, sy ouers en die omstandighede wat tot sy plasing gelei het aan die pleegouers oordra en die kind se besondere behoeftes aan hulle interpreteer.
- (iii) Die reëlins i.v.m. praktiese aangeleenthede (soos die betaling van die pleegtoelae, tandheelkundige en mediese dienste, voorsiening van sielkundige en psigiatrisiese dienste ens.) moet getref word en met pleegcuers bespreek word.
- (iv) Die reëlins insake ouers se besoeke, of die kind se besoeke aan sy ouers, of enige ander kontak tussen die kind en sy eie gesin moet tot bevrediging van pleegouers en die kind se eie gesin getref word.

- (v) Die maatskaplike werker behoort waar nodig met vrywilligers bekend aan die welsynsorganisasie te reël om sekere dienste aan 'n pleeggesin te lewer. Sulke vrywilligers kan waardevolle diens lewer deur as babawagters op te tree vir die pleeggesin se eie kinders of vir sommige van die pleegkinders in die pleeghuis en sodoende die pleegouers vrystel om 'n pleegkind te vergesel na 'n spesifieke afspraak of op 'n uitstappie, of om pleegouers in staat te stel om groep-besprekings oor pleegsorg by te woon.

2. Opvoedkundige Aspekte

Dit is dikwels moeilik vir pleegouers om te visualiseer wat pleegsorg in werklikheid behels. As die pleegouers negatiewe gevoelens omtrent die pleegkind, sy ouers, of die maatskaplike werker ondervind, sal hulle dit moeilik vind om meer kennis op te doen omtrent hulle eie rol in die pleegsorgsituasies.

Daar is reeds daarna verwys dat die maatskaplike werker oor gespesialiseerde kennis moet beskik. In haar rol as begeleidende maatskaplike werker is dit deel van haar pligte om pleegouers meer kennis by te bring oor sake soos die emosionele behoeftes van kinders in substituuksorg, normale en afwykende gedrag van pleegkinders, die rol en die probleme van natuurlike ouers e.d.m. As pleegouers deur die maatskaplike werker voorberei word om die pleegkind se gedrag te begryp en om sekere gedragspatrone te verwag soos bv. die verskynsel van "acting out", is dit waarskynlik dat baie krisissituasies afgeweer sal word.

Kennis van 'n situasie lei tot groter vaardigheid in die hantering daarvan en elke suksesvolle hantering van 'n moeilike situasie sal pleegouers se selfvertroue versterk.

3. Terapeutiese Aspekte

Dit is die taak van die maatskaplike werker om die pleeggesin by te staan gedurende situasies wat emosionele krisisse vir die pleeggesin kan skep. Hoe gesonder die verhouding tussen die maatskaplike werker en die pleegouers, hoe geredeliker sal hulle hulle probleme met haar bespreek. Daar sal waarskynlik minder krisisse in pleegsorg voorkom as pleegouers soveel vertroue in hulleself en hulle maatskaplike werkers het dat hulle op 'n vroeë stadium sal erken dat hulle probleme ondervind. Sommige kenners meen dat pleegsorgsituasies wat misluk basies altyd verband hou met 'n wanverhouding tussen die pleegouers en die maatskaplike werker. [90]

Sommige van die krisissituasies sal in enige normale gesin emosionele ontwrigting veroorsaak, terwyl ander pertinent betrekking het op pleeggesinne. Sulke situasies sluit onder meer in :

- (i) Dood van 'n lid van die gesin -- ook 'n lid van die pleegkind se gesin
- (ii) Verlies van werk, of verandering van werk, wat 'n groot verandering in die status en inkomste van die pleeghuis kan veroorsaak
- (iii) Langdurige of ernstige siekte in die pleeggesin
- (iv) Verhuising van die pleeggesin van een buurt na 'n ander -- veral die pleegkind kan deur so 'n

verandering ernstig geaffekteer word

- (v) Vertrek van 'n lid van die pleeggesin om bv. elders te gaan werk, militêre diensplig te doen, as gevolg van 'n huwelik, e.d.m.
- (vi) Toevoeging tot die pleeggesin deur bv. 'n baba, nog 'n pleegkind of 'n familielid (dikwels 'n bejaarde persoon)
- (vii) Ontwrigtende gedrag of onverwagte herverskyning van 'n natuurlike ouer -- onverwagte beslissings van die welsynsorganisasie, die Departement van Volkswelsyn en Pensioene, of die Kommisaris van Kindersorg kan die voortbestaan van die pleegplasing bedreig
- (viii) Problematiese gedrag van die pleegkind of eie kinders wat ernstige inter-persoonlike spanning in die pleeggesin kan skep.

Tydens die ondersoek het duidelik geblyk dat die maatskaplike werkers se onderskraging van pleegouers in krisissituasies soms veels te wense oorlaat. Twee illustrerende voorbeelde volg.

In een pleeggesin is die pleegmoeder oorlede. Die verhouding tussen die pleegvader en die pleegseun het algaande so versleg dat die seun op eie houtjie reëlins met sy natuurlike moeder, woonagtig in 'n ander provinsie, getref het en na haar sorg terug gekeer het. Tien maande na die pleegmoeder oorlede is het die pleegvader nog nie enige kontak met die toesighoudende maatskaplike werker gehad nie nieteenstaande

die feit dat die pleegkind se suster nog in die pleegvader se sorg was. Hierdie pleegvader was ten tye van die ondersoek baie krities ten opsigte van die gebrek aan hulp en aandag van die kant van die maatskaplike werker en die welsynsorganisasie nadat hy en sy vrou drie jaar lank die twee pleegkinders versorg het.

As tweede voorbeeld van 'n krisissituasie wat die pleegplasing nadelig beïnvloed het, word die volgende aangehaal. Die pleegvader was met siekteverlof nadat hy twee maande vroeër 'n been verloor het. Die man was besonder teruggetrokke tydens die ondersoek - - een van die klein persentasie pleegvaders wat geen mening oor enige van die vrae wat gestel was, gehad het nie. Hy het heeltemaal apaties gestaan teenoor die probleme wat die pleegmoeder met die tienderjarige pleegdogter ondervind het. Die indruk is gewek dat die gespanne verhouding tussen die pleegmoeder en pleegkind aansienlik verlig sou kon word indien die maatskaplike werker hierdie pleeggesin kon bystaan in die krisis wat die vader se siekte, uiteindelijke gestremdheid, en moontlike verlies van sy werk geskep het.

Die dinge wat die pleegouers persoonlik raak en wat vir hulle spanning skep sal noodwendig ook 'n invloed hê op hulle verhouding met die pleegkind en sy ouers. Dit is daarom noodsaaklik dat die toesighoudende maatskaplike werkers die pleegouers baie goed sal ken. As aanvaar word dat die pleegouers tot 'n groot mate die pleegkind se omgewing skep, fisies sowel as emosioneel, is dit duidelik waarom die toesighoudende maatskaplike werker net soveel belang het by wat die pleegouers ervaar en beleef as by wat die pleegkind ervaar. Daarom moet die maatskaplike werker pleegouers die geleentheid gee om te praat. As die pleegouers negatiewe gevoelens wil uitspreek,

is dit wenslik om hulle 'n kans te gee om dit te doen. Die maatskaplike werker behoort nie die gesprek te verander omdat sy vrees dat die gesprek uiteindelik gaan lei tot 'n versoek dat die pleegkind verwyder moet word nie. Alleen as die pleegouers geleentheid kry om vrylik die pleegsorgsituasie te bespreek sal die maatskaplike werker kan vasstel of daar faktore in die plasing aanwesig is wat tot nadeel van die kind is of wat selfs die beëindiging van die plasing kan noodsaak.

Indien die pleegouers die geleentheid het om hul negatiewe gevoelens omtrent enige aspek van die plasing met die maatskaplike werker deur te praat, kan dit daartoe lei dat hulle die situasie beter verstaan en dat hulle minder skuldig of beangs voel oor hierdie gevoelens.

Nie alleen is dit belangrik om die pleegouers goed te ken en op hoogte te bly met verwikkelings in hulle persoonlike lewes nie, maar die pleegouers moet erkenning kry vir wat hulle doen. Maatskaplike werkers is die verteenwoordigers van die welsynsorganisasies vir wie hulle werk. Dit is die maatskaplike werker se taak om die pleegouers te laat voel dat die organisasies hulle nodig het, dat hulle dienste waardeer word, en dat hulle hulp en hulle menings belangrik is indien die welsynsorganisasies op die beste manier moontlik die pleegkinders wil help. Hierdie erkentlikheid vir die dienste van pleegouers moet waarneembaar wees in die optrede van maatskaplike werkers teenoor pleegouers.

Die ondersoek het ook getoon dat pleegouers te dikwels in die steek gelaat word deur die toesighoudende maatskaplike werkers. Een so 'n situasie wat in die ondersoek aangetref is, word aangehaal.

Die pleegouers het die pleegmoeder se kleindogter reeds twee jaar in pleegsorg gehad. Die kind was ten tye van die ondersoek vyf jaar oud. Die pleegouers was baie geheg aan die pleegkind en wou die kind graag aanneem. Die natuurlike moeder het na twee jaar, waarin sy nooit die kind gesien het nie maar heelwat aggressiewe korrespondensie met die pleegouers gewissel het, weer verskyn.

Wel wetende van die uiters gestremde verhouding tussen die moeder en die pleegouers, het die betrokke welsyns-organisasie die moeder onvergesel na die pleegouers laat gaan om die kind te sien. Ten tye van die ondersoek het hierdie pleegouers te kenne gegee dat hulle kontak met die welsyns-organisasie en sy vakkundiges sporadies, en (vir hulle) altyd onbevredigend was. Die pleegouers was teleurgesteld dat hulle geen leiding van die maatskaplike werkers gekry het t.o.v. die hantering van die moeder se herverskyning en haar herontmoeting met die kind nie. Veral daar die kind reeds die moeder heeltemal vergeet het, het die herontmoeting tussen natuurlike moeder en kind ernstige emosionele ontwrigting vir die kind tot gevolg gehad. Die pleegouers se verset teen die moeder se teenwoordigheid is hierdeur verhoog en die moeder het haar weereens onttrek - - waarskynlik bitter en vol frustrasies. Die pleegouers was na die ervaring nog meer onseker oor hulle eie rol en oor watter dienste hulle van die maatskaplike werker en die organisasie kon eis of verwag. Maande na die ondersoek voltooi was het die pleegouers die ondersoeker weer opgesoek en meegedeel dat die pleegkind teen hulle sin uit hulle sorg verwyder was, slegs enkele maande by die moeder vertoef het, en nou weer terug is by die pleegouers.

Welsynsorganisasies beklemtoon dikwels die feit dat

pleegouers nie kliënte is nie, maar wel kollegas of vrywilligers uit die gemeenskap wat 'n diens wil lewer. Gevolglik, so word geargumenteer, is daar iets drasties verkeerd met die keuring van pleegouers as gevallewerkdienste aan pleegouers gelewer moet word, soos aan kliënte.

Dit dien egter in gedagte gehou te word dat pleegouers aan buitengewone spanning blootgestel word wanneer hulle 'n pleegkind in hulle huis neem. Hulle het die probleme en buie van die pleegkind om te hanteer, die besoeke van moeilike ouers, hulle eie onsekerheid oor hulle vermoë as pleegouers, die kritiek van bure en familie, hulle gebrek aan ondersteuning van ander ouers in 'n soortgelyke situasie, ens. Onder hierdie omstandighede kan pleegouers 'n dringende behoefte aan effektiewe en soms intensiewe gevallewerkdienste hê.

Die maatskaplike werker moet bereid wees om pleegouers te vertrou met 'n kind en die kind werklik in die sorg van die pleegouers te gee en moet nie probeer om die sentrale plek in die lewe van die kind te verkry of te behou nie. Dit is noodsaaklik dat die maatskaplike werker deur haar optrede aan pleegouers bewys dat sy die kind aan hulle toevertrou en dat sy hulle met die verantwoordelikheid vertrou. Indien sy nie so kan saamwerk met die pleegouers nie, sal sy haar eie rol reduceer tot die van 'n buite-staander wat buite om die pleeggesin probeer vasstel hoe die pleegsituasie verloop.

Die verhouding tussen pleegouers en maatskaplike werkers word nie alleen beïnvloed deur wat hulle saam beleef nie. Pleegouers se vorige ervarings met ander maatskaplike werkers en met die organisasie sal ook 'n invloed hê op hulle houding teenoor elke nuwe maatskaplike werker en pleegsorgplasing.

Dit is duidelik dat 'n ervaring met vorige maatskaplike werkers wat beloftes nie nagekom het nie, wat nie beskikbaar was wanneer pleegouers hulle hulp en leiding benodig het nie, wat pleegouers mislei het ten opsigte van die pleegkinders wat hulle aangebied is, of wat min konsiderasie getoon het vir die pleeggesin en klaarblyklik die pleegkind en sy ouers se behoeftes voorop gestel het, pleegouers krities en antagonisties sou laat.

Die verhouding tussen maatskaplike werker en pleegouers bly 'n menslike verhouding. Dieselfde gedragsreëls wat vir goeie menslike verhoudings geld, geld ook hier.

It requires of the worker courtesy, kindness, and an appreciation of, and a capacity for response to the foster parents' need for acceptance, recognition and status; a response to the foster parents' need to be trusted with the child; an acceptance of their desire to be good foster parents and therefore sharing with the worker in a desire for the child's welfare: a knowledge of the foster parents' own past and present experiences, both personal and with the agency, and a realization of their meaning to the foster parents. [91]

B. Gesinsterapie

Daar is reeds verwys na die neiging van maatskaplike werkers om slegs met die pleegmoeder te werk. Die gegewens verskaf in Tabel 22 toon duidelik tot hoe 'n mate pleegvaders, pleegkinders en eie kinders deur maatskaplike werkers geïgnoreer word.

In die voorafgaande beskrywing van die maatskaplike werker se taak blyk dit dat sy die pleegouers moet help om die pleegkind se behoefte om teen sy eie tempo 'n betekenisvolle verhouding met hulle op te bou, te aanvaar. Dit is verder haar taak om die pleegouers te help om die kind te onderskraag terwyl

hy sukkel om sodanige verhouding op te bou.

Gesinsterapie-sessies bied die geleentheid om al die lede van die pleeggesin aktief te betrek by die ontwikkelings- en behandelingsprogram van die pleegsorgsituasie. Op dié wyse word die gebruik om slegs met en deur een lid van die pleeggesin te werk uitgeskakel. Sulke sessies gee die maatskaplike werker die geleentheid om die interaksie tussen die lede van die gesin onderling en tussen die gesinslede en die pleegkind waar te neem en die verhouding tussen hulle beter te verstaan en te evalueer.

Die pleegouers in die ondersoek het feitlik sonder uitsondering te kenne gegee dat hulle geen beswaar het daarteen dat die maatskaplike werker onderhoude met die pleegkind alleen voer nie. Dit is egter 'n natuurlike reaksie dat pleegouers sal wonder wat die maatskaplike werker met die kind bespreek en wat die kind aan haar vertel. Daar mag ook by die pleegkind kommer bestaan oor wat die pleegouer en die maatskaplike werker bespreek. Gesinssessies skep geleenthede vir die pleeggesinne en pleegkinders om openlik met mekaar en die maatskaplike werker te praat oor sake wat hulle mag hinder, irriteer of bekommer. Dit is 'n geleentheid om die eie kinders in die pleeghuis te leer ken en te bepaal hoe hulle geraak word deur die pleegsituasie. Dit gee die gesinslede ook die geleentheid om die maatskaplike werker se reaksies waar te neem en op die wyse kry al die partye meer duidelikheid oor die maatskaplike werker se rol.

Gesinsterapie-sessies gee aan die maatskaplike werker die geleentheid om kommunikasie tussen pleeggesin en pleegkind te verbeter. Die kind se skuldgevoelens oor sy groeiende

verknogtheid aan sy pleegouers wat hy beleef as dislojaal teenoor sy eie ouers kan verlig word. Sy vrees dat hy verwerp kan word deur die pleegouers kan deur die maatskaplike werker aan die pleegouers interpreteer word. Pleegouers op hulle beurt beleef dikwels die kind se lojaliteit teenoor sy eie ouers as teken dat hulle faal as pleegouers. Dit is belangrik vir die stabiliteit van die plasing, vir die emosionele welsyn van die kind en vir die sekuriteit van pleegouers as sulke "misverstande" in gesinsessies deurgepraat word en elke lid se gevoelens en reaksies aan die ander party verduidelik word.

Soortgelyke maar meer omvattende gesinsessies kan gereël word in gevalle waar pleegouers en eie ouers antagonisties teenoor mekaar staan en met hulle wedersydse kritiek en aggressie die pleegkind verder verwar. Geleenthede waartydens die twee stelle ouers se rolle en hulle betekenis vir die pleegkind oor en weer aan mekaar interpreteer word sal waarskynlik groter sukses hê as dit in 'n neutrale fisiese omgewing (bv. die maatskaplike werker se kantoor) gehou kan word.

C. Pleegouergroepe

Die gebrek aan ervare maatskaplike werkers met 'n deeglike kennis van pleegsorg en die vinnige wisseling van maatskaplike werkers lei daartoe dat pleegouers nie die raad, leiding en onderskraging van die welsynsorganisasies kry waarop hulle met reg aanspraak kan maak nie. Dit was duidelik uit hierdie ondersoek dat pleegouers dikwels gelaat word met moeilikhanteerbare situasies beide in hulle eie huise (situasies soos die wat met die pleegkinders en met die natuurlike ouers kan ontstaan), sowel as in die gemeenskap, sonder enige betekenisvolle optrede van die maatskaplike werker.

Sommige pleegouers raak ontmoedig en besluit om hulle te onttrek van 'n situasie waarin hulle alleen staan en waaruit hulle min of geen bevrediging kry nie. So 'n stap deur die pleegouer forseer die betrokke welsynsorganisasie om die pleegkind te verwyder en weereens 'n nuwe plasing te probeer bewerkstellig.

Uit die ondersoek het dit geblyk dat baie pleegouers nie begierig was om nouer kontak met die maatskaplike werker te hê nie. 'n Groot persentasie van die pleegvaders het ten spyte van die uiters geringe kontak wat hulle met maatskaplike werkers gehad het, geen begeerte gehad om die kontak te verstewig of te vermeerder nie.

Ten spyte van hierdie waarneembare weerstand teen leiding van die maatskaplike werker, is dit duidelik dat pleegouers 'n behoefte het aan geleenthede om hulle probleme te bespreek, raad te vra, en bemoediging en erkenning te ontvang. In die loop van die ondersoek is 'n vraag gestel om te probeer vasstel hoe pleegouers op die voorstel sou reageer dat van alle pleegouers verlang word om 'n opleidingskursus, wat in die aand gereël sou word, by te woon as deel van hulle pligte as pleegouers. Die bevindinge word in Tabel 23 weergee.

TABEL 23

PLEEGOUERS SE MENING OOR 'n KORT OPLEIDINGSKURSUS

	Ten Gunste		Nie Ten Gunste		Geen Mening		Totaal	
	Aantal %		Aantal %		Aantal %		Aantal %	
Pleegvaders	49	61	26	32	6	7	81	100
Pleegmoeders	72	73	26	27			98	100

Die pleegouers wat ten gunste van so 'n opleidingskursus was (61% pleegvaders en 73% pleegmoeders) was ten gunste van besprekingsgroepe en was nie juis geïnteresseerd in lesings nie. Twee van die pleegmoeders het te kenne gegee dat hulle sulke besprekingsgroepe of pleegmoederklubs in die verlede bygewoon het en dit baie waardevol gevind het.

Die pleegouers wat nie belanggestel het in sulke groepe of opleidingskursusse nie (32% pleegvaders en 27% pleegmoeders) motiveer hulle antwoorde deur te sê dat dit waarskynlik vir jong en onervare pleegouers waardevol sal wees, maar dat die betrokke pleegouers nie 'n behoefte aan so 'n diens gehad het nie. Verskeie pleegouers het gesê dat hulle ervare genoeg was, dat hulle geen behoefte aan so 'n diens gehad het nie, of dat hulle dit te moeilik sou vind om in die aand van die huis weg te gaan en bevredigende reëlins vir die versorging van die kinders te tref.

Baie pleegouers wat ten gunste van so 'n besprekingsgroep was het verklaar dat dit 'n noodsaaklike diens is wat dringend benodig word en dat hulle so 'n geleentheid sou verwelkom. Hierdie groep pleegouers het verder verklaar dat hulle sulke groepbesprekings van gemiddeld een keer per week tot een keer per maand sou wil bywoon. Verskeie pleegmoeders het te kenne gegee dat hulle veral onmiddellik na 'n plasing sulke besprekings minstens een maal per week sou wou bywoon en dan later minder dikwels.

Nie een van die welsynsorganisasies het ten tye van die ondersoek groepbyeenkomste vir pleegouers aangebied nie. Die organisasie wat in die verlede sulke groepbyeenkomste gereël het, het dit maandeliks in die oggend gehou omdat dit

vir die maatskaplike werker en die pleegmoeders die gerieflikste tyd was. Pleegvaders was dus outomaties uitgesluit van sulke groepe as ook alle pleegmoeders wat buitenshuis gewerk het. Aangesien 61% van die pleegvaders graag sulke byeenkomste sou bywoon, behoort welsynsorganisasies dit ernstig te oorweeg om die maatskaplike werkers se werkprogramme sodanig aan te pas dat pleegouergroepe buite gewone kantoor-ure kan ontmoet.

Uit die beskikbare literatuur blyk dit dat pleegouergroepe in Engeland en die V.S.A. suksesvol funksioneer. Die opset van die verskillende groepe het in sommige gevalle aansienlik verskil. Die Skool vir Maatskaplike Werk van die Universiteit van Wisconsin het bv. in 1960-61 'n opleidingsprogram van 32 weke vir pleegouers inisieer. [92] Die pleegouers wat vir die kursus ingeskryf het moes vrywilliglik besluit het om die kursus te volg, waar enigsins moontlik moes beide pleegvaders en pleegmoeders die kursus bywoon, en die pleeghuis moes op 'n langtermyn basis beskikbaar gewees het vir pleegsorg. Die interessante resultate van die kursus was dat pleegouers se siening aansienlik verander het t.o.v. faktore soos ; hulle verhouding tot die welsynsorganisasie, hul begrip van die ontwikkelingsbehoefte van kinders, hul vermoë om gepas te reageer op kinders se moeilike gedrag, hulle insig in die betekenis van moeilike gedrag en hulle vermoë om na behore te voorsien in kinders se behoeftes. Dit blyk ook uit ander artikels dat waar daar ook al begin word met pleegouergroepe dit gewoonlik deur pleegouers ondersteun word en dat daar heelwat positiewe ontwikkeling vir die totale pleegsorgsituasie uit voortvloei. [93]

Die doelstellings van sulke pleegouergroepe is basies die volgende :-

-
- (i) Om die pleegouers die geleentheid te gee om hulle vrese en onsekerheid oor pleegsorg onder woorde te bring
 - (ii) Om aan pleegouers ondersteuning te bied deurdat hulle bewus word daarvan dat daar ander pleegouers is wat met dieselfde situasie en probleme te kampe het -- pleegouers kry dus ook die geleentheid om uit mekaar se ervaring te leer
 - (iii) Om pleegouers te help om met die welsyns-organisasie te identifiseer
 - (iv) Om die versorging van pleegkinders te verbeter deurdat pleegouers se kennis van en vaardigheid in kinderopvoeding toeneem
 - (v) Om pleegouers se gevoel van eie waarde te verhoog en hulle daardeur te help om ook die pleegkind geredeliker te aanvaar
 - (vi) Om die maatskaplike werkers se pogings om pleegouers leiding te gee (soos met probleme van kinderopvoeding en aanvaarding van natuurlike ouers) aan te vul en versterk.

Dit word aanvaar dat die voorbereiding van pleegouers vir die veeleisende taak wat hulle wel onderneem, baie belangrik is. Uit hierdie ondersoek het dit geblyk dat pleegouers dikwels in pleegsorg beland met weinig of geen voorbereiding nie. Die voorbereiding van die pleegouers is in elk geval afhanklik van die tyd beskikbaar en die vaardigheid en kennis van die maatskaplike werker wat die voorbereiding onderneem. In groepbesprekings kry die swak voorbereide pleegouers die geleentheid

om helderheid te verkry oor die sake wat hulle kwel en waarvoor hulleself nie bevredigende oplossings kan uitwerk nie.

Groepbesprekings is ook 'n volmaakte geleentheid om leesstof wat vir pleegouers van waarde kan wees onder hulle aandag te bring. Verskeie sulke publikasies het die afgelope aantal jare al die lig gesien. [94] Al die publikasies is in Engels geskryf en sal deur die meeste pleegouers verstaan en waardeer kan word. Een van die organisasies betrek in die ondersoek gee aan alle gekeurde pleegouers die boek van Olive Stevenson, Someone Else's Child om te lees. Maatskaplike werkers in Suid-Afrika behoort egter self ook artikels te skryf wat pleegouers kan lees.

D. Pleegouerverenigings

Daar is reeds 'n vereniging van pleegouers gestig in die Verenigde State van Amerika en ook in Engeland. Hierdie vereniging is geen vakbonde nie, maar eerder 'n beroepsvereniging soos enige groepe mense wat met gemeenskaplike belange en doelstellings hulleself in verenigings organiseer. Indien hierdie pleegouerverenigings uiteindelik in militante vakbonde ontaard sal dit alleen te wyte wees aan die feit dat hulle die diens waarop hulle geregtig is en wat welsynsorganisasies aan hulle verskuldig was uiteindelik moes afdwing ter wille van hulle eie en hulle pleegkinders se welsyn. Die redakteur van die tydskrif Child Welfare wys gedurende 1971 reeds daarop dat pleegouers groter seggenskap in beleidsformulering verlang.

The less the amount of skilled casework time available for genuine communication with foster families, the more the agency falls back rigidly on policies and procedure to maintain control, and the greater is the psychological distance between the agency and its service arm. There is no

nourishment in a policy. Foster parents are beginning to feel that if they are to survive on policies and procedures instead of help, they at least had better have a hand in determining them. [95]

Reeds in 1963 is 'n vereniging vir Britse pleegouers gestig met die doel om soveel as moontlik van die 23 000 pleegouers wat op daardie stadium pleegkinders versorg het as lede te betrek. [96] Pleegouerverenigings in Kanada [97] en die Verenigde State van Amerika [98] het albei pleegouers op groot skaal as lede gewerf. Hierdie pleegouersvereniging het die volgende algemene doelstellings :-

- (i) Om die status van pleegouers te verhoog
- (ii) Om te help om pleegouers te werf
- (iii) Om kommunikasie en "fellowship" tussen pleegouers te bevorder
- (iv) Om verbeterde diens aan pleegkinders te lewer deur verbeterde samewerking, ko-ordinasie en kommunikasie
- (v) Om die gemeenskap meer bewus te maak van die pleegsorgdiens.

Dat die verenigings reeds sukses behaal het met hulle strewe word bewys deur die feit dat die vereniging van pleegouers in British Columbia bv. reeds soveel aansien verwerf het dat hulle, met volle steun van hulle welsynsdepartement, verskeie konferensies kon gehou het waarop beide pleegouers en maatskaplike werkers verteenwoordig was. [99]

Die "Residential Care Association for Workers in Residential

and Day Care Settings with Children, the Elderly and the Handicapped" is besig om met die Pleegouervereniging in Brittanje te onderhandel oor die moontlikheid dat laasgenoemde vereniging se lede as "associate members" sal aansluit by R.C.A. Die motivering vir so 'n stap is dat dit vordering in die daargestelling van 'n professionele pleegouerdiens sal wees. [100]

Dit kan pleegsorgpraktyk in Suid-Afrika ten goede kom as pleegouerverenigings veral in die stede en groot dorpe gestig word. Plattelandse gemeenskappe het gewoonlik nie veel pleegouers nie en aan die pleegouers in sulke gemeenskappe sal waarskynlik meer hulp verleen kan word deur 'n pleegouergroep. Pleegouerverenigings sal waarskynlik meer geslaagd wees indien hulle nie in aparte groepe, volgens die organisasies wat toesig hou, georganiseer word nie.

As welsynsorganisasies hulleself die geleentheid sal gee om op gelyke voet met pleegouers te kommunikeer mag hulle waardevolle inligting verkry -- nie alleen oor leemtes in die diens wat hulle lewer nie, maar ook bruikbare voorstelle om die diens te verbeter.

E. Die Rol van die Welsynsorganisasie

Die welsynsorganisasie wat pleegsorgdienste onderneem as deel van sy welsynsdienste aanvaar hiermee 'n belangrike administratiewe funksie. Dit is die plig van sodanige organisasie om toe te sien dat :

- (i) Die gevalleladings van sy maatskaplike werkers sodanig is dat hulle wel die tyd het om die nodige gevallewerkdienste aan pleegkinders, eie ouers, en pleegouers te lewer

-
- (ii) Daar geprogrammerde geleentheid vir personeel-ontwikkeling en praktykleiding aan maatskaplike werkers beskikbaar is om diens van 'n goeie gehalte aan pleeggesinne, pleegkinders en eie ouers te verseker
 - (iii) Psigiatriese dienste vir konsultasie en behandeling gereedelik beskikbaar is
 - (iv) Sielkundige dienste vir persoonlikheids- en opvoedkundige toetse beskikbaar is
 - (v) Privaatlesse voorsien kan word aan pleegkinders met ernstige leerprobleme
 - (vi) Geleenthede vir kampe vir pleegkinders geskep word
 - (vii) Babawagters en tuishulpdienste aan pleegouers wat dit benodig, beskikbaar gestel kan word.

By die drie organisasies betrek in die ondersoek was daar altesaam 22 maatskaplike werkers wat pleegsorgplasings gedoen het en toesig oor pleeggesinne gehou het. By slegs één organisasie word pleegsorg as spesialiteitsrigting beskou, en ook slegs by één kantoor van hierdie organisasie. By die twee ander organisasies het al die maatskaplike werkers gevalleladings wat gemiddeld uit 70 gevalle bestaan, wat o.a. probleme soos drankmisbruik, huweliksprobleme, ernstige gesinsprobleme, rekonstruksiedienste, materiële nood, bejaardesorg en ook pleegsorgtoesig ingesluit het. Die aantal pleegsorgtoesiggevalle wissel tussen 4 tot 19 gevalle per werkster. Die twee maatskaplike werkers wat uitsluitlik pleegsorgtoesigdienste lewer het albei 'n gevallelading van ongeveer 75 gesinne en

beide werk deelyds. Van die 22 maatskaplike werkers was 15 in besit van 'n Baccalaureus-graad in maatskaplike werk, 5 in besit van 'n Diploma in maatskaplike werk, terwyl 2 'n Honneurs graad verwerf het.

As aanvaar word dat vaardigheid verhoog word deur ervaring, is dit betekenisvol om na die ervaring van die 22 maatskaplike werkers te kyk. Nege maatskaplike werkers het minder as 8 maande ondervinding gehad, 6 het tussen 1 en 3 jaar ondervinding gehad, en 7 het tussen 3 jaar en 8 jaar ondervinding gehad. Die wisseling van maatskaplike werkers is een van die faktore wat 'n invloed het op die kontinuïteit van diens wat gelewer word. Vroeër in hierdie hoofstuk is ook klem gelê op die belangrikheid dat die maatskaplike werker die pleegouers goed moet ken om 'n betekenisvolle rol in die pleegsituasie te kan vervul. Gedurende die ondersoek het pleegouers dikwels verwys na wat hulle ervaar as 'n onbevredigende aspek van die pleegsorgsituasie nl. dat hulle feitlik tydens elke kontak deur 'n nuwe maatskaplike werker te woord gestaan word.

Die dienstyd van die maatskaplike werker in die poste wat hulle ten tye van die ondersoek bekleë het was as volg :

TABEL 23

DUUR VAN DIENSTERMYN VAN MAATSKAPLIKE WERKERS
IN POS WAT TEN TYE VAN ONDERSOEK
BEKLEË IS

Duur van Dienstermyn	Aantal Maatskaplike Werkers
Minder as 1 jaar	13
1 - 2 jaar	4
2 - 3 jaar	3
Meer as 3 jaar	2
Totaal	22

Dit is duidelik dat kontinuïteit in dienslewering en die opbou van 'n werksverhouding gebaseer op onderlinge respek en vertroue kwalik tot stand gebring kan word wanneer maatskaplike werkers so onervare is (40% van die 22 maatskaplike werkers was nuwe rekrute tot die beroep) en dan so vinnig wissel van werkkring. (Die helfte van die maatskaplike werkers betrek by die opname was 8 maande of minder in diens by daardie betrokke welsyns-organisasie.)

Dit is waarskynlik dat maatskaplike werkers se gevalleladings onrealisties hoog is. Die gaping tussen die gehalte diens wat van hulle verwag word en dit wat hulle wel onder hulle heersende werksomstandighede kan lewer, is so wyd dat dit moontlik bydra tot maatskaplike werkers se beroepsfrustrasie en uiteindelijke wisseling van loopbaan.

Dit is ook te betwyfel of die meeste maatskaplike werkers oor genoeg kennis beskik om werklik 'n vakkundige diens aan pleegouers, pleegkinders en eie ouers te lewer. Verskeie aanbevelings wat na afloop van die pleegsorgkonferensie, gehou in 1973, gemaak was het in verband gestaan met aspekte van kinderontwikkeling, emosionele behoeftes van jong kinders e.d.m., wat meer aandag moet geniet in die opleiding van maatskaplike werkers.

Welsynsorganisasies se Verantwoordelikheid t.o.v. Personeel

Ontwikkeling

Al drie die welsynsorganisasies het praktykleiers of supervisors in diens gehad. Hierdie persone was almal ervare maatskaplike werkers wat al hulle ondervinding opgedoen het in diens van kindersorg- en gesinsorgorganisasies. Vier supervisors

was gemoeid met die pleegsorgdienste wat hulle organisasie lewer. Twee van die supervisors was in besit van 'n Honneurs-graad, terwyl 'n derde 'n opknappingskursus van een jaar aan 'n universiteit gevolg het nadat sy 'n diploma in Maatskaplike Werk verwerf het. Die vierde supervisor het 'n Baccalaureus-graad gehad en was deelyds besig met 'n Honneurs-kursus. Hulle ondervinding in gesinsorgwerk het gewissel tussen tien en sewe-en-twintig jaar.

Personeelbesprekings word minstens een maal per maand gehou en by twee van die organisasies elke twee weke. Een organisasie kry by geleentheid 'n spreker van buite om die maatskaplike werkers toe te spreek, maar aangesien die werk van die vereniging die hele spektrum van gesinsorgdienste dek kan slegs beperkte tyd toegesê word aan bespreking van aspekte van pleegsorg.

Twee van die verenigings het gedurende die jaar wat die ondersoek voorafgegaan het meer aandag as gewoonlik aan pleegsorg gegee. In een geval was dit omdat die supervisor se werkstel vir haar Honneurs-graad gehandel het oor pleegsorg en dit haar belangstelling geprikkel het. In die ander geval was dit omdat die vereniging gevoel het dat die gehalte van sy pleegsorgdiens verhoog behoort te word. Groepbesprekings oor verskeie aspekte van pleegsorg is gehou waartydens vakliteratuur behandel is.

Wat Maatskaplike Werkers Doen om Hulle Kennis van Pleegsorg te Verhoog

Die maatskaplike werkers is tydens die ondersoek gevra wat hulle sedert die begin van daardie jaar insake pleegsorg gelees het. Hierdie gesprek met maatskaplike werkers is aan

die einde van Julie 1973 gevoer, dus het die vraag betrekking gehad op 'n periode van sewe maande.

Ses (26%) van die maatskaplike werkers het erken dat hulle in die periode geen artikel of boek oor pleegsorg gelees het nie. Twaalf van die maatskaplike werkers het vaag aangedui dat hulle 'n artikel in Social Work/Maatskaplike Werk gelees het. In die twee uitgawes van gemelde tydskrif wat in daardie tyd verskyn het was daar egter geen artikel oor pleegsorg nie, slegs 'n kort verslag oor die Nasionale Konferensie oor Pleegsorg wat in April 1973 in Pretoria gehou was. In die vorige jaar het daar ook nie artikels oor pleegsorg in die tydskrif verskyn nie. Twee maatskaplike werkers het dit gewaag om die skryfster van die "artikel" te identifiseer en albei was verkeerd!

Slegs vier maatskaplike werkers (18%) kon presies aandui wat hulle gelees het in verband met pleegsorg en in elke geval was dit óf 'n artikel in 'n tydskrif óf die Handleiding wat die organisasie waar hulle in diens was, opgestel het en aan personeel beskikbaar gestel het om hulle kennis omtrent o.a. pleegsorg te verdiep.

Die maatskaplike werkers by twee van die organisasies wat by die ondersoek betrek is het gratis toegang tot omvattende boekerye wat baie van die nuutste publikasies oor pleegsorg sowel as 'n groot aantal vaktydskrifte bevat.

Maatskaplike werkers moet besef dat hulle alleen goeie diens kan lewer en hulle vaardigheid kan verhoog as hulle bereid is om hulle vakkundige kennis uit te brei. Die bestudering van vakliteratuur is 'n metode om kennis te bekom wat binne die bereik van elke maatskaplike werker lê of sy aan 'n groot organisasie of 'n eenmanskantoor verbonde is.

HOOFSTUK AG

DIE BEEÏNDIGING VAN PLEEGSORGPLASINGS

DIE BEEÏNDIGING VAN PLEEGSORGPLASINGS

Die beëindiging van pleegsorgplasings is die finale stadium in die pleegsorgsituasie.

Die welsynsorganisasie se benadering ten opsigte van menslike verhoudings en van kindersorgwerk en sy aanwending van vakkundige kennis word in hierdie finale stadium van pleegsorgwerk sterk onder die vergrootglas geplaas.

Maatskaplike werkers is bewus van die ontwrigting wat veelvuldige plasings vir kinders kan veroorsaak. Dié wat met kindersorgwerk gemoeid is, is dit eens dat voorkomingsdienste van die allergrootste belang is om te voorkom dat kinders in die eerste plek van hulle ouers verwyder word. Indien dit tog uiteindelik blyk dat die kind se belange die beste gedien sou word deur verwydering uit sy ouers se sorg en deur die voorsiening van 'n substituuksorg, word aanvaar dat hierdie verwydering geregverdig is. Verdere verwyderings moet deur deeglike keuringsprosedure uitgeskakel word of minstens tot 'n absolute minimum beperk word. Deeglike begeleidingsdienste aan pleegouers, kundige gevallewerk met pleegkinders, asook doelgerigte rekonstruksiedienste met natuurlike ouers kan veel bydra om hierdie doel te bereik. Om toestande wat die pleegkind negatief kan beïnvloed en blywende skade kan veroorsaak te laat voortduur in 'n poging om 'n verwydering te voorkom is egter onrealisties.

Neither the fear of separation and its negative consequences nor the desire to reduce separations to a minimum should prevent either bringing a child into placement where it is needed or using replacement in the child's interests. [101]

Selfs wanneer verwyderings noodsaaklik gemaak word deur omstandighede, (bv. ongunstige omstandighede in die pleeghuis of die feit dat die natuurlike ouers weer self die kind se versorging kan waarneem) skep dit dikwels probleme vir een of meer van die partye daarby betrokke. Daarom is dit noodsaaklik dat die beëindiging van elke pleegplasing, of dit gaan lei tot 'n verdere plasing in substituuksorg of na 'n terugkeer in die sorg van natuurlike ouers, met deeglike voorbereiding van beide pleeggesin en pleegkind gepaard moet gaan. Gevallewerk moet daarop gemik wees om ontwrigting van die pleeggesin en die pleegkind tot die minimum te beperk.

Beplande beëindiging van pleegplasings kan ontstaan as die kind teruggeplaas word by sy eie ouers, of deur aanneming van die kind, of die plasing van die kind in ander substituuksorg, of die beëindiging van dienste aan die besondere kind omdat hy ontslaan word van die bepalings van die Kinderwet.

Onbeplande beëindiging word veroorsaak deur outonome besluite van natuurlike ouers, of van pleegouers, of van ouer adolessente in pleegsorg. Sodanige beëindigings vind gewoonlik plaas teenstrydig met die betrokke maatskaplik werker se aanbevelings.

Verskeie pleegouers in die ondersoek het getuig van ervaring van beide bepande en onbepande beëindiging van pleegsorg.

Dit is belangrik dat die maatskaplike werker bereid sal wees om tyd te wy aan die voorbereidingswerk wat noodsaaklik is indien die beëindiging van 'n pleegplasing met die minste ontwrigting vir die kind en sy pleeggesin afgehandel moet word.

The period of anticipated termination is a period of stress which holds potentialities for trauma or for further growth, and the activity of the case-worker in this stage, as in earlier stages, may be a heavily determining factor in the outcome. [102]

In sommige gevalle word die dienste van die welsyns-organisasie aan die pleegouers gestaak hoewel nog voortgegaan word met dienste aan die kind en sy eie ouers. Soms word daar voortgegaan met dienste aan pleegouers om hulle weer te gebruik vir 'n volgende pleegplasing, maar die dienste aan die kind en sy ouers word beëindig omdat bv. 'n pleegkind van pleegouers verwyder word om by eie ouers in 'n ander dorp of stad teruggeplaas te word.

Beplande Beëindiging van Plasings

Die plan om 'n plasing te beëindig moet te alle tye gegrond wees op groei en ontwikkeling in die totale pleegsorgplasing. Die grootste deel van die werk wat met betrekking tot verwydering gedoen word geskied lank voordat die pleegkind letterlik van tuiste verwissel. Hierdie voorbereidingswerk sluit onder andere in hulp aan die pleegkind :

- (i) om sy pleegstatus te verstaan en te aanvaar
- (ii) om die rol van die welsynsorganisasie in sy lewe te begryp
- (iii) om die redes vir die verandering (in die vorm van verwydering) te begryp
- (iv) om die reëlins wat getref word te verstaan
- (v) hulp aan beide die nuwe ouers (pleegouers of eie ouers) en die vorige ouers (pleegouers) om die pleegkind te ondersteun terwyl hy die verandering moet maak
- (vi) deeglike en realistiese beplanning met betrekking tot toekomstige kontak tussen die pleegkind en volwassenes wat 'n betekenisvolle rol in sy lewe gespeel het.

1. Verwydering van Jong Kinders

Indien 'n kind ouer as 6 maande is moet verwyderings gepaard gaan met geleentheid wat die kind sal help om te beseef dat daar 'n verandering in sy lewe gaan kom. Sommige kenners glo dat kinders selfs op drie maande verwar kan word deur 'n verwisseling van die moederfiguur. [103] Die kind moet gehelp word om sy gevoelens van vrees en ambivalensie oor die verandering uit te leef en te verwerk. Slegs wanneer die kind positiewe tekens toon dat hy uitwaarts beweeg na die nuwe ervaring behoort die fisiese oorpasing van een tuiste na 'n ander plaas te vind.

As voorbereiding op die verwydering behoort ontmoetings van die ou en die nuwe versorgers in beide die ou en die nuwe tuisles plaas te vind in teenwoordigheid van die pleegkind. Dit verskaf aan die pleegkind die gevoel dat die nuwe versorgers die goedkeuring wegdra van die vorige versorgers en versterk sy gevoel van sekuriteit in soverre hy oortuig word dat die nuwe versorgers in sy behoeftes sal kan voorsien. So 'n deeglike oor en weer kennismaking tussen die nuwe en vorige versorgers of "ouers", asook kennismaking met tuisles, verhoed dat fantasie by enige van die partye kan ontstaan dat die kind "ontvoer" is.

Waar babas en jong kinders by verwyderings betrokke is, is dit wenslik dat die nuwe versorgers in teenwoordigheid van die ou versorgers sekere take sal verrig soos bv. om die kind te voer, te bad en in die bed te sit.

Maatskaplike werkers is reeds daarop ingestel -- hoewel ook nog nie almal nie -- om minstens bekende voorwerpe soos 'n geliefde speelding met die kind saam te neem en om vas te stel watter kos 'n kind graag eet en van watter kos hy nie hou nie. Inligting oor gedragswyse (soos 'n vrees vir die donker

ens.) word ook gewoonlik aan nuwe versorgers oorgedra. Maatskaplike werkers verloor egter dikwels uit die oog dat dieselfde kos anders smaak en lyk vir die kind wanneer dit in 'n vreemde omgewing en deur 'n vreemde persoon aangebied word. Dit is dan dat pleegouers kla dat maatskaplike werkers vir hulle verkeerde inligting gegee het, want die kind ken glad nie die kos of selfs die melk formule wat sy voorgestel het nie, of hulle is oortuig dat die kind nog nooit uit 'n koppie gedrink het of met 'n lepel gevoer was nie.

Vir die pleegkind sal daar meer sekuriteit wees in die nuwe plasing as hy reeds 'n bevredigende verhouding met die nuwe versorger opgebou het voordat hy in die nuwe omgewing en tuiste geplaas word.

Die maatskaplike werker se rol in die verwydering van baie jong kinders bestaan daaruit dat sy die volwassenes wat direk betrokke is by sy versorging leiding en ondersteuning sal gee. Sy het ten opsigte van die jong baba en kleuter wie se begrip van die toekoms en wie se taalgebruik nog onontwikkeld is geen direkte funksie te vervul nie. Sy self behoort dus nie te probeer om 'n betekenisvolle rol in die kind se lewe te speel nie. Op daardie stadium van die kind se lewe is hy besonder gevoelig vir die verlies van die moederfiguur. Die maatskaplike werker se taak lê dus daarin dat sy die volwassenes wat betekenisvolle rolle in die kind se lewe vervul sal help om die kind te onderskraag gedurende 'n verandering wat hom beangs en onseker kan laat voel.

2. Verwydering van Ouer Kinders

Met ouer kinders speel die maatskaplike werkers 'n belangriker

rol in die beëindiging van 'n plasing as by jong kinders. Die ouer kind is nie so afhanklik van die moederfiguur as die baba en kleuter nie; hy kan mondelings baie beter kommunikeer en hy kan verduidelikkings oor die noodsaaklikheid van die verwydering beter verstaan en begryp. Die ouer kind is self in 'n posisie om verbaal uiting te gee aan sy vrees, onsekerheid, of woede oor die verwydering. Die beëindiging van enige belangrike verhouding ook op hierdie ouderdom vereis egter dieselfde deeglike voorbereiding en ondersteuning as wat nodig is tydens 'n plasing.

Tyd moet belê word in deeglike voorbereiding van pleegouers en pleegkinders op 'n verwydering. Maatskaplike werkers gee dikwels te kenne dat hulle nie voel dat hulle van pleegouers kan verwag om op groot skaal 'n belegging ten opsigte van tyd, energie en persoonlike betrokkenheid te maak wat noodsaaklik is vir deeglike verwyderingswerk nie, omdat hulle bang is dat die pleegouers hulle sal onttrek van die situasie. Tydens die ondersoek is voorbeelde teëgekom van pleegouers wat gedurende die tydperk van voorbereiding op verwydering van die kinders (veral om terug geplaas te word by die eie ouers) skielik vasgesteek het en die onmiddellike verwydering van die pleegkinders geëis het.

Die verwerping van die pleegkind of onttrekking van die pleegouers op hierdie tydstip is dikwels te wyte aan ergernis of woede wat pleegouers teenoor die maatskaplike werker en die welsynsorganisasie ervaar om ander redes en nie omdat hulle voel dat die verwyderingsproses te langdradig is nie.

Weerstand van pleegouers teen 'n verwydering moet, indien moontlik, oorkom word voordat voortgegaan word met die verwydering.

Die houding van die pleegouers ten opsigte van die verwydering het 'n belangrike invloed op die pleegkind se aanvaarding van die nuwe situasie. Die positiewe aanvaarding deur die pleegouers van 'n plan wat 'n verandering in die pleegplasing sal teweegbring sal die pleegkind help om ook die verandering positief te aanvaar.

Sou die pleegouers egter die verwydering sterk teenstaan (en tydens die ondersoek het verskeie pleegouers getuig oor sulke situasies wat hulle beleef het) is dit 'n teken vir die welsynsorganisasie om of die besluit te heroorweeg, of minstens die tyd wanneer die verwydering sal plaasvind te heroorweeg. Jong kinders wat onder sulke omstandighede verwyder word ervaar nie alleen sterk gevoelens van hulpeloosheid nie, maar voel dat die volwassenes in die ouer-rol net so hulpeloos is en aan hulle geen beskerming kan bied nie. Indien pleegouers toegelaat word om saam met die maatskaplike werkers te beplan vir die kind se toekoms is dit onwaarskynlik dat besluite insake beëindiging van pleegplasings teen die pleegouers se wil geneem sal word.

Sommige pleegplasings word formeel beëindig omdat die kind onthef word van die bepalings van die Kinderwet -- gewoonlik by bereiking van die ouderdom van 18 jaar. Die laaste jaar of twee wat hierdie ontslag voorafgaan moet konstruktief deur die maatskaplike werker aangewend word om die kind voor te berei op 'n onafhanklike lewe waarin hy die emosionele steun en onderskraging, wat 'n natuurlike ouerhuis sou bied, moet ontbeer. In sommige gevalle vervul die pleeghuis waarin die kind groot geword het die rol vir hom. In ander gevalle moet die kind egter staatmaak op die welsynsorganisasie en die maatskaplike werker om hom te ondersteun in die oorgangstadium tussen

pleegkind te wees en as onafhanklike volwassene te funksioneer.

Die maatskaplike werker moet toesien dat die pleegkind, wat binne 'n jaar of twee as volwassene moet funksioneer, deeglik by die gemeenskap ingeskakel is, dat hy sover moontlik sy intellektuele potensiaal ontwikkel, dat sy selfvertroue ontwikkel, dat gesonde en stabiele werksgewoontes aangeleer word (die voorbeeld wat 'n werkende pleegvader gestel het sal hier waardevol wees) en dat gesonde vrytydsbestedingsgewoontes aangeleer word. Soos reeds in Hoofstuk IV aangetoon, funksioneer baie van die pleeggesinne heeltemaal afgesonder van die res van die gemeenskap. Hierdie faktor moet die aandag van maatskaplike werkers geniet by die keuring van pleegouers en in hulle werk met die kinders in pleegsorg.

Onbeplande Verwyderings

Dit is duidelik dat te veel onbeplande verwyderings of "krisis" verwyderings nog steeds voorkom. Wanneer die "krisis" verwyderings van naby beskou word, is dit duidelik dat daar altyd 'n swak plek was in die diens wat in die spesifieke geval gelewer is: pleegouers was oppervlakkig gekeur, voorbereiding vir die plasing was onbevredigend of is glad nie gedoen nie, die natuurlike ouers het geen professionele hulp en aandag ontvang nie, die pleegkind se probleme is geïgnoreer, of pleegouers het nie die leiding en onderskraging ontvang wat hulle verwag en nodig gehad het nie.

Maatskaplike werkers se beskermingsdrang kom na vore wanneer 'n kind uit 'n plasing verwyder moet word weens die onbevoegdheid van pleegouers of die teenwoordigheid van negatiewe elemente in die plasing. Hulle ervaar skuldgevoelens omdat hulle deeglik

bewus is van hulle eie aandeel in die veroorsaking van die krisis. Dit is dus te verstaan dat hulle hantering van die verwydering daarop gemik is om die kind te red en hulself sowel as die kind so gou moontlik van die pynlike situasie te bevry. Dit is egter noodsaaklik dat die maatskaplike werker in gedagte sal hou dat die pleegkind deur middel van besoeke, kontak tussen vorige en nuwe pleegouers, en verbalisering van vrese en verwagtinge voorberei moet word op die verwydering en die volgende plasing. In so 'n negatiewe situasie soos wanneer die pleegkind verwerp word of verwaarloos word, vind maatskaplike werkers dit moeilik om te begryp dat die kind behoefte het aan 'n een of ander verdere kontak met die vorige pleegouers. Selfs 'n telefoon-oproep van die vorige pleegouers en 'n navraag na hoe dit gaan kan die pleegkind die versekering gee dat volwassenes nie sommer verdwyn uit sy lewe nie. Pleegouers wat gefaal het kan gehelp word om hulle skuldgevoelens te verwerk as hulle besef dat, deur hierdie oorgang na die nuwe versorging vir die kind te vergemaklik, hulle 'n belangrike diens lewer.

Die maatskaplike werkers by al drie die welsynsorganisasies het te kenne gegee dat hulle nie kontak tussen ou en nuwe pleeghuise aanmoedig nie. Waar die plasing om een of ander negatiewe faktor beëindig moes word, ontmoedig hulle doelgerig enige kontak tussen die ou en nuwe pleegouers.

Pleegouers self het egter dikwels 'n groot behoefte om verder kontak te hou met die pleegkind, selfs al was hulle eie omstandighede die aanleidende oorsaak vir die beëindiging van die plasing. Van die 100 pleeggesinne wat betrek was in die ondersoek, het 25 voorheen ander pleegkinders versorg wat om 'n verskeidenheid van redes uit hulle sorg verwyder is. Van hierdie 25 ouerpare het 13 getuig dat hulle geen kontak

hoegenaamde met die kinders of met die persone in wie se sorg die kinders geplaas was gehad het nie. Die betrokke pleegkinders se ouderdomme het gewissel tussen 3 maande tot 10 jaar.

Die 12 pleegouers wat wel kontak met vroeëre pleegkinders gehad het, se graad van kontak het aansienlik verskil. In 4 gevalle was die pleegkinders baie jonk (van voorskoolse ouderdom) en het die pleegouers se kontak bestaan uit sporadiese telefoniese navrae gerig óf aan die maatskaplike werker óf aan die nuwe pleegouers. Een pleegmoeder het vertel dat sy bloot toevallig die kinders saam met hulle ouers by enkele geleenthede op straat raakgeloop het. Volgehoue beplande kontak met die kinders, soos gereelde korrespondensie en ook besoeke van die voormalige pleegkinders aan die pleegouers, het in 7 gevalle voorgekom; in 2 uit die 7 gevalle is besoeke van gewese pleegouers aan die natuurlike ouers en gewese pleegkinders ingesluit. Die pleegkinders in laasgenoemde 7 gevalle was almal reeds ouer as tien jaar toe die pleegplasing beëindig is.

Tabel 24 dui aan waarheen pleegkinders, wat deur die ondersoek gedek is, gegaan het toe hulle uit die pleegplasing verwyder is. Meer as 'n derde van hulle is weer terug na hulle ouers; slegs 'n tiende is weg omdat hulle, as volwassenes, nie meer sorg nodig gehad het nie.

Dit is interessant om daarop te let dat 24 van die pleegouerpare altesaam 61 kinders voorheen in pleegsorg gehad het. Eén pleegmoeder het 46 pleegkinders voorheen in pleegsorg gehad. Die besonderhede oor waar die 46 pleegkinders, wat deur een pleegmoeder versorg was, tereg gekom het was nie betroubaar nie. Die pleegmoeder kon nie meer presies onthou wat met elke kind gebeur het nie, hoewel sy vas oortuig is dat geen kind ooit

uit haar sorg verwyder was om by ander pleegouers geplaas te word nie. Volgens die pleegmoeder is sommige kinders terug geplaas by hulle ouers, ander is na kinderhuise verwys, en nog ander het by haar gebly totdat hulle volwasse en selfstandig was.

TABEL 24

BESTEMMING VAN PLEEGKINDERS UIT SORG VAN
PLEEGOUERS VERWYDER

Bestemming	Getal kinders
Teruggeplaas by ouers	26
Volwasse en onafhanklik	6
Na ander pleegouers	8
Na kinderhuise	9
Na inrigting vir swaksinniges	1
Oorlede	1
Aangeneem	5
Onbekend	5
Totaal	61

Die Maatskaplike Werker en Beëindiging van Pleegplasings

Die verwydering van kinders uit een plasing na 'n ander gaan altyd gepaard met 'n mate van skuldgevoel, jaloesie en angs, asook die vooruitsig na nuwe ervarings vir die toekoms vir die verskillende partye daarby betrokke. Die maatskaplike werker is in die middel van hierdie situasie en dit is te verstaan dat sy graag, indien moontlik, die opwek van afbrekende emosies wil probeer vermy. Dit is nie maklik om die verdriet van 'n toegewyde pleegmoeder te aanskou wat 'n pleegkind aan sy eie ouers moet afgee nie, of die verwarring en woede van 'n pleegkind wat weereens 'n nuwe plasing tegemoet gaan sonder dat hy verstaan waaroor hy weer moet verhuis nie. Dit is dikwels nog moeiliker om die gretige nuwe pleegouers of selfs die natuurlike ouers te keer om te gou te veel van die kind te verwag in die

nuwe situasie waarin hy nog eers moet tuis word.

Dit is die maatskaplike werker se taak om die gereedheid van die vorige pleegouers om die kind te laat gaan te evalueer, asook die gereedheid van die kind en die nuwe pleegouers om die nuwe ervaring te aanvaar. Maatskaplike werkers moet versigtig wees om nie kinders se maklike aanpassing en tevredenheid tydens 'n eerste besoek aan die nuwe pleeghuis te vertolk as dat die kind so baie hou van die pleegouers dat alle verdere voorbereidingswerk kort gesny kan word en die plasing gefinaliseer kan word nie. Die kind het die besoek waarskynlik geniet as 'n besoek, maar hy kan nog nie reg wees vir die oorplasing nie. Indien kinders op 'n jong leeftyd so sonder erg van pleeghuis na pleeghuis oorgeplaas word, lei dit dikwels daartoe dat die kind geen emosionele belegging in sy verhouding met volwassenes maak nie en hy emosioneel altyd gereed bly om weer te vertrek; so 'n situasie bied etiologiese moontlikhede vir die ontwikkeling van 'n psigopatiese persoonlikheid.

Nuwe pleegouers voel dikwels self sterk antagonisties teenoor vorige pleegouers en is nie gretig dat die pleegkind die vorige pleegouers moet besoek of kontak met hulle moet behou nie. Die nuwe pleegouers is gretig om die kind hulle eie te maak. Hulle is dikwels bang dat, as die kind weer by vorige pleegouers gekuier het, hy nie weer na sy nuwe tuiste sal wil terugkeer nie. Die feit dat die kind wel kan kontak maak met sy vorige pleegouers en daar kan gaan kuier, maar tog self verkies om na sy nuwe pleeghuis terug te keer, sal veel doen om die nuwe pleegouers te laat voel dat hy hulle wel aanvaar het.

Vir die vorige pleegouers sal so 'n kontak met die kind kan dien as bewys dat die kind nie skade berokken is deur die verwydering nie. Hulle skuldgevoelens oor hulle onvermoë om verdere versorging aan die kind te bied sal verminder of uitgewis word en hulle mag hulle eie bydrae tot die kind se emosionele groei na waarde kan skat.

Maatskaplike werkers moet altyd in gedagte hou dat pleegouers, selfs na lang voorbereiding, nog allerlei vrae en vrese het na die kind se verwydering. Het dit die kind net soveel ontwrig soos vir hulle om vir hulle lief te word en dan weer te moet weggaan? Was dit alles vir die kind die moeite werd? Was dit vir hulle, die pleegouers, die moeite werd? Wil die pleegouers ooit weer in so 'n situasie betrokke raak? Dit het geblyk dat 25% van die pleegouers in die ondersoek weer bereid was om 'n volgende pleegkind te neem. Dit loon maatskaplike werkers om na verwydering van 'n pleegkind die pleegouers te help om die verwydering te verwerk en hulle selfvertroue so te herwin dat hulle bereid sal wees om weer 'n pleegkind te neem.

Dit is juis die vrees dat hulle eendag van 'n pleegkind vir wie hulle lief geword het sal moet afstand doen wat baie potensiële pleegouers weerhou van diens. Olive Stevenson se evaluasie van die diens en die bevrediging wat pleegouers daaruit kan put behoort altyd aan pleegouers voorgehou te word :

He is someone else's child and nothing can alter that: but you and he may create together something unique that will stand him in good stead for the rest of his life. Your care may have helped him to cope with separation and to return to his loving parents. Or it may be that you have given him some sense of security and trust in the adult world which will keep him afloat in a sea of troubles when he returns home. Of one thing we can, with our present knowledge, be sure: even if he appears to forget you in the top of his mind, he will never forget you

within the deeper parts of his mind, where childhood memories are hidden yet continue to influence our lives. You are there, alive in him, for ever. This is your responsibility and your reward. [104]

HOOFSTUK NEGE

BEVINDINGE

BEVINDINGE

Die omstandighede van pleegouers wie se dienste deur drie gesinsorg- en kindersorgorganisasies in Kaapstad gebruik was, is reeds in Hoofstukke III tot VIII volledig beskryf. In hierdie slothoofstuk word die bevindinge saamgevat en word daar getrag om aan te dui hoe die bevindinge in die maatskaplike werk praktyk toegepas kan word.

1. Die Werwing van Pleegouers

Nie een van die drie welsynsorganisasies betrek in die ondersoek het ten tye van die ondersoek oor enige beplande en georganiseerde werwingsprogram beskik nie -- en dit ten spyte van die feit dat al drie organisasies 'n tekort aan gekeurde pleegouers ondervind het. Welsynsorganisasies behoort saam te werk in die beplanning en uitvoering van omvattende, verbeeldingryke werwingsprogramme. Sulke programme sal suksesvoller wees as wanneer individuele organisasies elkeen onafhanklik die samewerking van die massa nuusmedia wil verkry. Die kwaliteit van werwingsprogramme kan verhoog word deur die gesamentlike kennis en ervaring van die senior vakkundiges van verskeie welsynsorganisasies te benut in plaas van om slegs op die enkele senior vakkundiges van één organisasie se dienste te reken. Ex unitate vires.

Dit is noodsaaklik dat pleegouers op wetenskaplik-beplande wyse gewerf sal word, aangesien daar verskeie faktore in die moderne samelewing aanwesig is wat 'n negatiewe invloed het op die beskikbaarheid van pleeghuise. Voorbeelde hiervan is vroue se toenemende toetrede tot die arbeidsmark, die beknopte woonruimte in stede, duurder behuising, verhoogde behuisingstandaarde, en stygende lewenskoste. Ontoereikende pleegtoelae

het juis onder hierdie omstandighede ook 'n baie negatiewe remmende invloed.

Die werwing van pleegouers is 'n hoogs gespesialiseerde deel van pleegsorg. Dit is nodig dat ervare en vaardige maatskaplike werkers die taak sal onderneem. Met die oog op die gebruik wat van televisie gemaak sal kan word vir reklame en voorligting, is dit noodsaaklik dat welsynsorganisasies betyds sal beplan vir die gebruik van hierdie medium in werwingsveldtogte van pleegouers.

2. Keuring van Pleegouers

Dit het uit die ondersoek geblyk dat 'n groot aantal pleegouers nie aan die norme, wat reeds in pleegsorgpraktyk aanvaar word, voldoen nie. As die redes waarom kinders in pleegsorg geplaas word in gedagte gehou word, is dit duidelik dat pleegouers gevind moet word wat werklik as medewerkers en kollegas van maatskaplike werkers kan funksioneer.

Welsynsorganisasies behoort hulle dienste objektief te bestudeer, analiseer en evalueer. Dit sal hulle in staat stel om vas te stel watter faktore teenwoordig moet wees om van ouers geskikte pleegouers te maak. 'n Studie beide van suksesvolle en mislukte plasings oor 'n gegewe tydperk kan insiggewende inligting tot die organisasies se beskikking stel. Indien die persoonlikheidseienskappe en motivering wat van ouers goeie pleegouers maak, geïdentifiseer word en gesinsorgorganisasies hierdie gesinne doelbewus werf, behoort dit te lei tot 'n vermindering van die aantal onsuksesvolle pleegplasings. Minder pleegkinders sal dan aan herhaalde plasings blootgestel moet word.

Hierdie ondersoek was nie onderneem om te bepaal hoe

sukksesvol die pleegouers hulle van hulle taak gekwyd het nie. Die gebrekkige kontak wat daar in baie gevalle tussen die maatskaplike werker en die pleegouers bestaan het, het die ondersoeker laat afsien van haar voorneme om die leggers se inhoud te kontroleer met die uitsprake van pleegouers.

Die ondersoek het uitgewys dat 'n groot aantal pleegouers (31%) verwante pleegkinders in hulle sorg gehad het. Dit wil voorkom asof die normale keuringsnorme nie toegepas word wanneer van verwante as pleegouers gebruik gemaak word nie. Plasings wat veral problematies geblyk het was :

- (i) die plasing van kinders by grootouers wat reeds te oud was om jong kinders op te voed en te disiplineer
- (ii) die plasing van tienerjariges by 'n getroude broer of suster wat self betreklik jonk is en dit moeilik vind om die gesagsrol van substituutouer te vervul
- (iii) die plasing van kinders by verwante wat krities staan teenoor die ouers van die kinders.

Pleegouers moet nie aanvaar word slegs op grond van hulle verwantskap met kinders nie, maar moet in die eerste plek gekeur word volgens die norme wat reeds in pleegsorgpraktyk aanvaar word vir die veeleisende en baie belangrike taak van pleegouers.

Daar bestaan nog groot leemtes in welsynsorganisasies se keuringsnorme. So gee die organisasies te kenne dat faktore soos die gesondheid van die pleegouers, asook hulle huweliks-aanpassing en hulle eie gesinsverhoudings, in berekening gebring word tydens die keuringsproses. Geen een van die

welsynsorganisasies vereis egter dat 'n mediese sertifikaat aangaande die pleegouers se gesondheid voorgelê word nie en, aangesien 28% van die pleegvaders nie deur die maatskaplike werkers gesien is voor die plasing van die eerste pleegkind nie, is dit moeilik te begryp hoe 'n betroubare evaluasie van die huweliksverhouding of die gesinsverhouding ooit gemaak kon gewees het.

3. Finansiële Reëlins

George bepleit 'n verandering in die status van pleegouers. Hy argumenteer dat as pleegouers as semi-professionele lede van die welsynsorganisasie se personeel beskou sou word, wat betaal word vir hulle dienste, dit vir welsynsorganisasies ook makliker sou wees om streng keuring van persone as pleegouers toe te pas. Dit sou ook vir welsynsorganisasies makliker wees om van die pleegouers, wat dan as werknemers van die organisasie beskou sal word, te verwag om opleiding vir hulle taak te ondergaan, en kontak tussen die kind en sy ouers aan te moedig. [105] Om hierdie oorwegings voel George ook sterk dat die term pleegsorgwerkers eerder as pleegouers gebruik behoort te word.

Suid-Afrikaanse pleegouers voel oënskynlik sterk teen die "professionele" siening van hulle taak. Uit die ondersoek het dit geblyk dat slegs ongeveer 21% van die pleegouers ten gunste daarvan was dat aan pleegouers 'n vergoeding vir hulle dienste betaal moet word bo en behalwe die pleegtoelae. Hoewel die meerderheid pleegouers dus nie in 'n vergoeding vir hulle dienste belangstel nie, het 55% van die pleegouers gevoel dat die pleegtoelae (ten tye van die ondersoek en daarvóór) nie voldoende was om selfs net die koste van die kind se onderhoud te dek nie.

Die mediese en tandheelkundige versorging van pleegkinders was die een aspek wat die meeste ongerief aan pleegouers veroorsaak. Baie pleegouers vind dit uiters moeilik om van die buite-pasiënte klinieke van Provinsiale hospitale en die dienste van distriksgeneeshere gebruik te maak vir pleegkinders. Hulle besware is nie alleen teen die ongerief van die dienste nie, maar ook die feit dat distriksgeneeshere nie maklik huisbesoeke aflê nie en oor naweke en saans nie beskikbaar is nie. Indien die dienste van 'n geneesheer benodig word, roep die pleegouers verkieslik hulle huisdokter wat hulle ken en vertrou. Sulke koste kan kwalik ook uit die pleegtoelaag gedek word en pleegouers lei finansieel skade.

Die pleegouers het in baie gevalle te kenne gegee dat hulle nie bereid is om die pleegkind se "andersheid" verder te beklemtoon deur ander reëlins vir sy mediese en tandheelkundige versorging te tref as wat vir hulle eie kinders sou geld nie.

Die klagte dat kinders onversorg en met onvoldoende klere by pleegouers geplaas word is telkens gehoor. Welsynsorganisasies het in die meeste gevalle 'n kroniese tekort aan geld. Dit is egter die ondersoeker se oortuiging dat, as gesinsorg- en kindersorgorganisasies (in groot sentra veral) sou saamwerk, hulle daarin sou slaag om borge te kry vir 'n sentrale fonds waaruit kinders wat in pleegsorg geplaas word, uitgerus kan word met klere vir hulle plasing in die nuwe pleeghuis. So 'n sentrale fonds sal ook pleegouers kan help met mediese en tandheelkundige koste. Ander finansiële verpligtinge wat noodsaaklik mag wees vir die volle ontwikkeling van die pleegkind en die sukses van die plasing, kan ook nagekom word, o.a. die addisionele koste van 'n pleeggesin om die pleegkind saam

met hulle met vakansie te neem, die bywoning van 'n kleuterskool of musiek- en balletklasse, die dienste van 'n babawagter, e.d.m.

Dit word as slegs realisties beskou dat die pleegtoelae wat vir verskillende ouderdomsgroepe betaal word, sal wissel. Voorskoolse kleuters en tienderjarigers kan kwalik teen dieselfde bedrag versorg word. Die Departement van Volkswelsyn en Pensioene behoort aandag te gee aan die moontlikheid om pleegtoelaes te betaal volgens die ouderdom van die kind. Die ouderdomsgroepe wat aanbeveel word is: babas 5 jaar en jonger, kinders van 6 jaar tot 12 jaar, en die groep 13 tot 18 jaar.

Gesinsorg- en kindersorgorganisasies moet dit as deel van hulle taak sien om die gemeenskap op te voed met betrekking tot die behoeftes van sorgbehoewende kinders en die probleme wat met hulle versorging ondervind word. Die publiek glo dikwels dat kinders in kinderhuise en in pleegsorg almal weeskinders is vir wie bevredigende versorging gebied word indien hulle van klere, voedsel en huisvesting voorsien word. Dit is waarskynlik as gevolg van hierdie wanbegrip by die publiek dat die meerderheid (85%) pleegouers in hierdie ondersoek seker was dat hulle die bewondering van die gemeenskap geniet vir die diens wat hulle lewer. Indien die gemeenskap gemotiveer kan word om verantwoordelikheid vir sorgbehoewende kinders te aanvaar, wou dit nie alleen meebring dat die breë publiek meer aktief betrek sal kan word by kindersorgprogramme nie, maar dit sal ook daartoe lei dat meer finansiële steun verkry sal word vir sodanige programme. Die kroniese gebrek aan fondse behoort nie sonder meer as verskoning aangevoer te word vir die dikwels ontoereikende dienste wat aan kinders, hulle ouers en pleegouers gelewer word nie. Maas en Engler wys tereg daarop dat die gebrek aan fondse verreikende negatiewe gevolge vir die

sorgbehoewende kind inhou: "Because services are starved for money, children are emotionally starved." [106]

4. Rolvervulling van Pleegouers

Die meeste pleegouers (82.8%) het hulle rol evalueer as dieselfde as dié van eie ouers van die pleegkind. Meer as twee-derdes (68.5%) koester die verwagting dat die pleegkinders meer geheg sal wees aan hulle pleegouers as aan hulle eie ouers, terwyl ongeveer net soveel van hulle (67%) die pleegkind graag sal wil aanneem indien moontlik.

Wat opval is dat, hoewel hulle aanvaar dat dit belangrik is vir kinders in pleegsorg om gereelde kontak met hulle eie ouers te hê, slegs 43% van die pleegouers te kenne gegee het dat die kinders se ouers hulle ooit besoek. By slegs 22% van die pleeghuise het die natuurlike ouers minstens elke drie maande besoek. Slegs 18% van die pleegouers was bereid om die pleegkinders se ouers aan te moedig om hulle kinders gereeld en dikwels te besoek.

Dit wil voorkom of maatskaplike werkers swig voor pleegouers se weerstand teen kontak met die pleegkind se eie ouers. Die maatskaplike werkers se gevoelens teenoor die kind se ouers is dikwels self gekleur deur die siening wat die gemeenskap het van ouers wat nie daarin slaag om hulle kinders bevredigend te versorg nie. Daarom dat maatskaplike werkers dikwels toelaat dat ouers geen betekenisvolle rol in die lewes van hulle kinders speel nadat die kinders uit hulle sorg verwyder is nie. Keith Lucas, 'n Amerikaanse skrywer sê tereg :

For in a very real sense, the situation in which we find ourselves, with many tenuous and unsatisfying relationships between children in foster care and their own parents, has been the result not of over-

emphasizing parental rights, but of not taking them seriously enough. [107]

George beweer dat industriël-georiënteerde samelewings van die twintigste eeu belangrike gevolge vir hedendaagse ouers gehad het. Eerstens het die getal ouers wat nie hulle rol bevredigend vervul nie, nie verminder nie -- sommige kenners sou beweer hulle het vermeerder. Bewyse hiervan is die getal kinders wat verwaarloos, mishandel, of verlaat word deur hulle ouers. Voorts, beweer George, plaas die samelewing 'n stigma op ouers wat hulle rol onbevredigend vervul; gevolglik slaan die samelewing deur middel van wetgewing, asook deur maatskaplike dienste, 'n neerbuigende semi-straftgerigte houding teenoor sulke ouers in. Volgens George is verandering in hierdie houding baie noodsaaklik :

The change that is long overdue is not to reduce the parenting role content but to provide the services which are necessary for the adequate implementation of the parenting role. These services must include not only full employment, adequate family income, health and education services, housing and other generally accepted universal services, but also a range of the more recent services dealing with marriage counselling, child welfare counselling, vocational guidance etc., and provided for all in a comprehensive way. [108]

Aangesien slegs 43% van die pleeggesinne enige kontak met die pleegkinders se eie ouers gehad het, blyk dit dat welsynsorganisasies die rekonstruksiedienste wat by die natuurlike ouers van kinders wat in substituutsorg verkeer, deeglik moet evalueer. Ouers moet aangemoedig word om so 'n hegte kontak moontlik met hulle kind te bewaar, selfs al kan die kind nie in sy ouerhuis woon nie. Dit is die verantwoordelikheid van welsynsorganisasies om toe te sien dat hulle oor voldoende opgeleide maatskaplike werkers beskik om 'n deurlopende, bedrewe

diens aan ouers te lewer met die oog op 'n permanente plan vir hulle kinders. Eers nadat 'n opregte en sistematiese poging aangewend is om die vermoë en die bereidheid van ouers om verantwoordelikheid vir die sorg van hulle kinders te aanvaar te stimuleer en onderskraag, en nadat bewys is dat die ouers nie enige belangstelling in hulle kinders het nie en nie oor die vermoë beskik om die kinders te versorg nie, kan 'n plan vir die permanente versorging van die kinders gemaak word. Dit is belangrik om hier te let op een van die bevindings van Maas en Engler, nl. dat die gesinsbande die swakste is in gevalle waar 'n kind in 'n area anders as die gemeenskap waar sy ouers woon, geplaas word. Dit kom dus daarop neer dat die kanse dat 'n kind na sy ouerhuis sal terugkeer en dat meer kontak tussen ouer en kind sal plaasvind, verhoog word indien die pleeghuis of kinderhuis en die kind se ouerhuis in dieselfde gemeenskap geleë is. Dit bevestig die noodsaaklikheid dat elke gemeenskap hulle eie pleegouers behoort te wêre en dat kinderhuise op 'n gedesentraliseerde wyse voorsien moet word en nie slegs in die groot stede opgerig behoort te word nie.

Welsynsorganisasies moet die verantwoordelikheid aanvaar om vir die toekoms van elke kind in pleegsorg oor wie hulle toesig hou realistiese planne te maak. Hierdie plan moet binne 'n redelike tyd, bv. binne twee jaar na die bevinding van sorgbehoewendheid, gemaak word. Die ondersoek het laat blyk dat sommige kinders jare in pleegsorg deurbring, dat hulle dikwels geen kontak of baie beperkte kontak met hulle ouers het en dat hulle waarskynlik nooit na die sorg van hulle eie ouers teruggeplaas sal word nie. Tog sê die pleegouers dat die maatskaplike werkers hulle daaraan herinner dat die pleegsorg-plasing 'n tydelike reëling is. Kenneth Watson, direkteur van

pleegsorg en aannemings by die "Chicago Child Care Society",
laat hom hieroor sterk uit :

It would be tragic if we settled for long-term care for a child whose family could have been rehabilitated with just a little more effort and time or whose adoptive parents were just around the corner, but less tragic, I think, than leaving a child in the limbo of temporary care for all of his growing-up years. [109]

Die onvermoë van welsynsorganisasies om realistiese planne te maak ten opsigte van die toekoms van pleegkinders tref nie alleen pleegkinders en hulle eie ouers nadelig nie, maar is baie onregverdig teenoor pleegouers. Die ondersoeker gee gewilliglik toe dat pleegouers se weergawe van die reëlings wat 'n maatskaplike werker ten tye van die plasings gemaak het waarskynlik deur die pleegouers se persoonlike verwagtings en begeertes gekleur sou wees. Dit is egter interessant dat slegs 7% van die pleegouers te kenne gegee het dat die kinders oorspronklik by hulle vir periodes wat wissel tussen ses maande en twee jaar geplaas was. Ten tye van die ondersoek was hierdie kinders reeds tussen twee en vyf jaar in pleegsorg! 'n Verdere 28% pleegouers het beweer dat die betrokke maatskaplike werker nooit die duur van die plasing met hulle bespreek het nie. Wat wel kommer wek is dat 64% van die pleegouers beweer dat die maatskaplike werker ten tye van die plasing te kenne gegee het dat die kinders tot hulle agtiende jaar of "permanent" in pleegsorg sal bly.

As gevolg van laasgenoemde verskynsel, nl. dat pleegkinders na die eerste plasing in pleegsorg bly tot hulle volwasse is, is dit noodsaaklik dat die keuring van pleegouers die ernstige aandag van welsynsorganisasies sal geniet. Die feit dat so 'n groot persentasie van die pleegkinders geen kontak met hulle

ouers het nie laat die vraag ontstaan of aanneming nie vir baie van die kinders 'n realistiese reëling kon gewees het nie.

Maatskaplike werkers behoort kinders, wat in terme van die Kinderwet (Wet 33 van 1960, Artikel 72) sonder ouerlike toestemming vir aanneming geplaas kan word, die geleentheid te bied om 'n permanente liefdevolle ouerhuis te vind.

Dit is tyd dat gesinsorg- en kindersorgorganisasies sal oorgaan tot die stigting van wat in beide Engeland en Amerika bekend is as "adoption resource exchanges". Die ondersoeker het 'n besoek aan so 'n "exchange" in London afgelê. Die "exchange" se diens bestaan daaruit dat dit 'n landwyse register het van kinders met spesiale behoeftes wat by welsynsorganisasies vir aanneming beskikbaar is. Hierdie spesiale behoeftes dui op omstandighede wat dit moeilik maak om die kinders te plaas bv. ouer kinders, kinders wat emosioneel ontwrig is, met fisiese gebreke, kinders uit een gesin wat bymekaar moet bly, asook swart kinders en kinders wat aan een of ander minderheidsgroep behoort. Welsynsorganisasies registreer tegelykertyd ook potensiële aannemende ouers vir wie hulle nie kinders het nie by die "exchange". Die diens van die "adoption resource exchange" bestaan daaruit dat die twee organisasies, die een met die kind en die een met die ouers, bymekaar gebring word. Aangesien so 'n buro landwyd werk, is die kanse op suksesvolle plasing van kinders met spesiale behoeftes soveel groter.

5. Leiding aan Pleegouers

Die verhouding tussen pleegouers en maatskaplike werkers lewer interessante bevindinge. Die gebrekkige voorbereiding wat pleegouers voor die plasing van pleegkinders ontvang, het veral sterk opgeval. Selfs die geleentheid om die pleegkind

voor plasing te ontmoet het dikwels ontbreek. Uit pleegouers se weergawe van hoe plasings uitgevoer is, word die indruk gewek dat maatskaplike werkers (onder druk van hoë gevalleladings?) dikwels oorhaastige beslissings insake die verwydering van kinders neem. Die plasings in substituuksorg vind net so sonder voorbereiding van kinders en pleegouers plaas.

Dit blyk dat die grootste persentasie pleegouers die maatskaplike werker sien as 'n vriendin (46.8% pleegmoeders en 43.37% pleegvaders) terwyl 'n relatiewe klein persentasie haar sien as kollega (4.68% pleegmoeders en 7.23% pleegvaders). Min pleegouers evalueer haar rol as toesighouer en meer pleegouers is geneig om haar as voorligter te sien, nl. 36.72% pleegmoeders en 34.94% pleegvaders.

Hoewel 87% van die pleegouers te kenne gegee het dat die maatskaplike werker hulle dikwels genoeg na hulle mening besoek, blyk dit uit 'n verdere vraag dat 27% van die ouers slegs één keer per jaar, of nog minder, besoek van die maatskaplike werker ontvang het. Van die ouers in hierdie groep, het 6% gesê dat hulle nog nooit sedert die plasing besoek was nie. Slegs 29% van die pleegouers het één keer elke twee maande of meer dikwels besoek van 'n maatskaplike werker ontvang, terwyl die oorblywende 44% pleegouers drie-, vier-, of ses-maandeliks besoek ontvang het.

Verder het dit geblyk dat maatskaplike werkers se kontak met pleeghuise grootliks op pleegmoeders gekonsentreer was. Pleegvaders was selde of nooit gesien nie (70.26%), terwyl 50% van die eie kinders van skoolgaande ouderdom en 30% van die pleegkinders selde of nooit gesien was nie. Die gebrekkige kontak tussen maatskaplike werkers en pleegouers is ontstellend

omdat dit beteken dat daar van die maatskaplike werkers se begeleidingsfunksie in die pleegsorgsituasie min tereg kan kom. Hierdie verwaarlosing van pleegouers en pleegkinders is waarskynlik in die eerste plek te wyte aan 'n gebrek aan kennis van die behoeftes van pleegouers, veral behoeftes aan berading, onderskraging, opleiding en erkenning. Tweedens is die basis waarop gevalleladings bereken word waarskynlik onrealisties vir die maatskaplike werkers wat in die praktyk aangetref word. 'n Groot persentasie maatskaplike werkers is jonk en het pas tot die beroep toegetree. Hulle is dus onervare. Wanneer gekonfronteer met gevalleladings van 60 of meer gesinne, word hulle professionele dienste uiteindelik reduseer tot 'n oppervlakkige geskarrel om slegs krississituasies in bedwang te hou.

Welsynsorganisasies behoort die gedurige wisseling van personeel sover moontlik te bekamp. Hierdie ondersoek het nie faktore wat wisseling van personeel veroorsaak ingesluit nie, maar dit was tog duidelik (uit navrae wat gedoen is) dat 'n groot persentasie van die personeel beide 'n kort periode in die beroep was, asook vir 'n kort periode in daardie spesifieke pos.

Die feit dat baie maatskaplike werkers jonk en onervare is en dikwels hulle poste wissel, of heeltemaal uit die beroep tree, dra waarskynlik baie by tot die feit dat pleegouers geneig is om nie probleme wat hulle ondervind met die maatskaplike werkers te bespreek nie, hoewel hulle 'n behoefte aan leiding en kennis mag hê. Die pleegouers en die toesighoudende maatskaplike werkers leer in baie gevalle mekaar nooit ken nie.

Dit is dus duidelik dat die maatskaplike werkers in 'n groot aantal pleeghuise nie die belangrike begeleidingsfunksie

vervul wat van hulle verwag word nie en waarop pleegouers reken nie. Welsynsorganisasies wat pleegsorgwerk onderneem, behoort te besef dat maatskaplike werkers nie oor gespesialiseerde kennis van pleegsorgpraktyk beskik wanneer hulle tot die praktyk toe tree nie. Supervisie- en personeelontwikkelingsprogramme behoort voorsiening daarvoor te maak dat hierdie gespesialiseerde kennis vir vakkundige personeel bygebring word. Of dit goed te keur is dat maatskaplike werkers sonder hierdie kennis uit die opleidingsinrigtings kwalifiseer is nie 'n uitgemaakte saak nie. Dit is waarskynlik nodig dat daar weer gekyk word na die inhoud en doelstellings van opleidingskursusse van maatskaplike werkers. Daar was geen opvallende verskil in die gehalte van dienslewering tussen die drie welsynsorganisasies wat by die ondersoek betrek was nie.

Hoewel pleegouers oor die algemeen geen begeerte gehad het om meer kontak met die maatskaplike werkers te hê nie, bestaan daar 'n dringende behoefte by pleegouers om meer leiding en kennis insake die taak wat van hulle verwag word. Die meerderheid van die pleegouers gee te kenne dat alle pleegouers 'n kort opleidingskursus in die aand behoort by te woon as deel van hulle pligte as pleegouers (61% pleegvaders en 73% pleegmoeders was ten gunste hiervan.)

Welsynsorganisasies behoort in hierdie behoefte van pleegouers te voorsien. Dit was duidelik dat die pleegouers nie juis in lesings oor die onderwerp belangstel nie, maar eerder in besprekingsgroepe. Dit is belangrik dat welsynsorganisasies by die beplanning van sulke pleegouergroepe in gedagte sal hou dat beide pleegvaders en pleegmoeders ingeskakel moet word.

6. Beëindiging van Pleegplasing

Tydens die ondersoek is geen spesifieke inligting insake beëindiging van pleegplasing ingewin nie. Uit inligting wat wel verkry was ten opsigte van die vrae oor (i) hoe lank pleegouers reeds die tipe diens lewer, (ii) vorige pleegkinders wat hulle versorg het, en (iii) die aard van pleegouers se kontak met vorige pleegkinders, was dit duidelik dat die onderskraging wat pleegouers gedurende die beëindiging van pleegplasings ondervind, veels te wense oorlaat.

Dit was nie moontlik om binne die raamwerk van hierdie studie te bepaal of die gebrek aan voorbereiding en onderskraging te wyte was aan die feit dat die betrokke maatskaplike werkers oorlaai was met te veel werk en dus nie die tyd gehad het om die nodige vakkundige dienste te lewer nie. Die feit dat die meeste maatskaplike werkers by al drie organisasies egter te kenne gegee het dat hulle nie kontak tussen vorige pleegouers en die pleegkinders aanmoedig nie, dui waarskynlik daarop dat hierdie leemte eerder te wyte is aan gebrekkige kennis en begrip van die emosionele behoeftes van die pleegouers en die pleegkinders as aan 'n drukte van werk.

Gesinsorg- en kindersorgorganisasies behoort metodes te ontwikkel waarvolgens hulle gereeld die doeltreffendheid van die dienste wat hulle lewer kan evalueer, leemtes kan uitwys en hulle werkswyse wysig om 'n verbeterde diens te kan lewer. Standaarde vir dienslewering behoort bepaal te word sodat organisasies 'n norm sal hê waaraan hulle dienste gemeet kan word. Die Nasionale Raad vir Kindersorg wat in November 1974 sy vyftigste bestaansjaar herdenk, het ten opsigte van die bepaling van standarde vir kindersorgdienste 'n besliste verantwoordelikheid. Gedurende 1973 het dié Raad 'n handleiding

insake aannemingspraktyk A Guide to Adoption Practice publiseer. Die Raad kan met vrug sonder verwyl aandag gee aan standarde vir pleegsorg.

Die behoefte aan navorsing omtrent alle aspekte van pleegsorg is 'n aangeleentheid wat dringende aandag verlang. In Suid-Afrika bestaan daar tot op datum twee ongepubliseerde verhandelinge wat oor pleegsorg gaan. Die jongste van die twee is reeds in 1965 voltooi. Bowendien bestaan daar (sover bekend) geen opvolgstudie om te bepaal hoe volwassenes wat as pleegkinders groot geword het die situasie beleef het en hoe suksesvol hulle in die gemeenskap aangepas het na beëindiging van hulle pleekind-status. 'n Omvattende opname van "verbruikersmenings" ten opsigte van pleegsorg kan waardevolle inligting aan die lig bring. Dit is waagsaam om voort te gaan met 'n diens, dit selfs uit te brei, sonder dat wetenskaplik-verantwoorde bewyse gebring kan word dat so 'n diens die gewenste resultate lewer. Ten opsigte van pleegsorg beskik maatskaplike werkers in Suid-Afrika nog nie oor sodanige bewyse nie. Dit is belangrik dat vasgestel sal word watter eienskappe van mense suksesvolle pleegouers maak en dat mense wat oor die eienskappe beskik dan doelgerig as pleegouers gewerf sal word.

Dit is van belang dat meer kennis ook verkry sal word omtrent die effek wat pleegplasings op die eie kinders van pleeggesinne het. Die moontlikheid dat sommige kinders nadelig geraak word deur die teenwoordigheid van pleegkinders en hulle aanspraak op aandag van die pleegouers het na vore gekom tydens die ondersoek.

In Suid-Afrika is beide die fasiliteite en die fondse vir maatskaplike werk-navorsing baie beperk. Die meeste navorsing

in hierdie rigting word aan universiteite onderneem deur nagraadse studente -- dikwels persone wat 'n voltydse betrekking by 'n welsynsorganisasie, 'n universiteit, of Staatsdepartement beklee. Die fondse om navorsingsprojekte te finanseer word in die meeste gevalle van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing verkry. Die beurse wat deur die Raad toegestaan word is van so 'n aard dat navorsers dikwels 'n aansienlike deel van die koste self moet dra. Dit is waarskynlik 'n belangrike oorsaak vir die beperkte omvang van sommige navorsingsprojekte.

In Suid-Afrika bestaan daar nie organisasies soos bv. die "National Children's Bureau" van Engeland of die "Child Welfare League of America" wat self navorsingsprojekte onderneem of sodanige projekte finansieel steun en van advies bedien nie. Dit wil voorkom of die Nasionale Raad vir Kindersorg die aangewese liggaam is om ten behoeve van die kinders van Suid-Afrika sodanige funksie hier te lande te vervul. Vakkundig geskoolde en ervare maatskaplike werkers is skaars en nie almal in hierdie groep stel belang in navorsing nie. Die Nasionale Raad vir Kindersorg sal waarskynlik makliker daarin slaag om geskikte persone te oorreëel om navorsingsprojekte te onderneem indien hulle aan sodanige persone kontrakposte aanbied -- 'n realistiese salaris vir die twee of drie jaar wat die projek sal duur en die administratiewe koste van die projek sal ten volle deur die Raad gedra moet word.

Welsynsorganisasies behoort baie nouer met opleidingsinrigtings te skakel in verband met leemtes in die praktyk waaroor hulle navorsing benodig. Indien welsynsorganisasies hulle dienste gereeld evalueer, behoort dit vir hulle moontlik te wees om te bepaal hoe bestaande leemtes ontstaan. Spruit hulle uit 'n vaag-geformuleerde beleid van die organisasie,

uit gebrekkige hulpbronne in die gemeenskap (soos o.a. behuising, dagversorgingsoorde, kinderleidingsklinieke e.d.m.) of uit gebrek aan toepaslike gespesialiseerde kennis en vaardigheid van die maatskaplike werkers? Indien opleidingssentra en welsynsorganisasies gereeld beraadslaag, kan leemtes beide in die opleiding van maatskaplike werkers en die dienste van die welsynsorganisasies deur gesamentlik-beplande navorsingsprojekte bepaal word en die nodige aanpassings en verbeterings gemaak word. Nouer samewerking op dié gebied tussen welsynsorganisasies en universiteite kan alleen die groot aantal pleegouers, pleegkinders en hulle ouers ten goede kom.

Pleegouers se waarde lê in die gehalte diens wat hulle aan sorgbehoewende kinders lewer. Dit is welsynsorganisasies se plig om toe te sien dat pleegouers gewerf en gekeur sal word wat die vermoë het om, met bedrewe begeleiding, 'n diens aan die pleegkind te lewer wat hom op emosionele, opvoedkundige, sosiale en fisiese vlak positief sal beïnvloed. Die leemtes in pleegsorgpraktyk, soos geblyk het uit die ondersoek, behoort so gou moontlik uitgeskakel te word. Saam met Maas en Engler kan beklemtoon word dat :

Children need what they need when they need it.
Providing it "later" is always too late. [110]

BYLAE A

BRIEF AAN PLEEGOUERS

BYLAE A

Geagte

Ek onderneem tans 'n navorsingsprojek in verband met pleegsorg en het hiervoor die samewerking verkry van die volgende drie welsynsorganisasies: Die Christelike Maatskaplike Raad, Die Vereniging vir Kinderbeskerming en die Afrikaanse Christelike Vrouevereniging.

Ek sal u graag op om besoek en sal by die geleentheid met beide u en u man wil gesels oor u ervaring as pleegouers.

Geen vrae sal gevra word wat u enigsins in die verleentheid sal stel nie. Indien u onseker voel oor die onderhoud kan u gerus eers die maatskaplike werkster wat u gewoonlik besoek, raadpleeg.

As die afspraak vir u ongeleë is sal ek dit waardeer indien u my by telefoon sal skakel sodat ons 'n ander afspraak kan reël.

U samewerking sal opreg waardeer word.

Die uwe,

BYLAE B

LEIDRAAD VIR INSAMELING VAN
INLIGTING OOR PLEEGOUERS

BYLAE BLEIDRAAD VIR INSAMELING VAN INLIGTING OOR PLEEGOUERS

Pleegouer se van _____ Dit moet deur ondersoeker voltooi word tydens besoek aan Pleegouers.

Adres: _____ Legger no.

Welsynsorganisasie:

Vader

Moeder

1. Ouderdom met laaste verjaardag:
2. Skoolstanderd geslaag:
3. Verdere opleiding indien enige:
4. Huidige betrekking:
5. Hoe lank beklee hy/sy reeds betrekking:
6. Watter vorige betrekkings het hy/sy beklee en vir hoelank:
7. Grootte van gesin waar hy/sy van kom (aantal broers en susters)
8. Posisie van vader/moeder in gesin (bv. oudste, jongste ens):
9. Hoe onthou hy/sy hulle kinderjare (ongelukkig, redelik gelukkig, baie gelukkig):
 - (a) Verhouding met vader:
 - (b) Verhouding met moeder:
 - (c) Verhouding met broers en susters:
10. Indien ouers oorlede is hoe oud was hy/sy toe dit gebeur het:
11. Besoek hy/sy hulle familieleden:
 - Nooit
 - selde
 - dikwels
 - gereeld

Indien selde of nooit noem asseblief rede hiervoor:

-
12. Was pleegvader en/of pleegmoeder ooit verwyder van ouers en broers en susters gedurende kinderjare?

Indien ja, gee rede hiervoor bv. pleegsorg, inrigtingsorg, by familieledede opgegroeï ens. Dui asseblief aan die periode van verwydering bv. van geboorte tot 6 jaar oud ens.

13. Datum van huwelik van pleegouers:

14. Het pleegouers eie kinders?

Indien ja, voltooi asseblief:

<u>Naam van Kind</u>	<u>Ouderdom</u>	<u>Geslag</u>	<u>Skool st.</u>	<u>Nog woonagtig in Ouerhuis</u>
----------------------	-----------------	---------------	------------------	--------------------------------------

15. Het enige van die eie kinders 'n fisiese gebrek of gesondheids probleem?

Indien ja, omskryf asseblief:

16. Wat is die Gesinsinkomste per maand (pleegtoelae uitgesluit);

17. Watter stokperdjies be-oefen die onderskeie lede van die gesin:

18. Hoe spandeer die gesin hulle vryetyd saans en naweke?

19. Aan hoeveel verenigings behoort die pleegmoeder (noem hulle):

20. Wat het pleegouers se belangstelling in pleegsorg so gaande gemaak dat hulle besluit het om pleegouers te word?

- (a) Ander pleegouers
- (b) Maatskaplike werkster
- (c) Die predikant
- (d) Artikels in tydskrifte
- (e) Artikels in koerante
- (f) Praatjies oor die radio
- (g) Ander (spesifiseer)

21. Het hulle aansoek gedoen by die welsynsorganisasies of het welsynsorganisasies pleegouers eerste genader met die versoek dat hul 'n pleegkind moes neem?

22. Dink pleegouers die maatskaplike werkster wat hul te woord gestaan het vir hulle 'n eerlike beeld geskilder van wat pleegsorg behels:

Ja:

Nee:

Pleegvader

Pleegmoeder

Indien nee gee redes vir die antwoord:

23. Het pleegouers geleentheid gehad om die kind/ers te leer ken voordat hy/sy/hulle geplaas is:

24. Indien die antwoord op no. 23 "ja" is, verduidelik hoe die kennismakery gereël was. Meld hoeveel keer die pleegouers (een of albei pleegouers) die pleegkind gesien het, waar, vir hoelank, alleen of in teenwoordigheid van maatskaplike werkster:

25. Het die kind die pleegouers by pleeghuis besoek voor plasing? Indien ja, meld vir hoelank op 'n keer en oor hoe 'n lang periode die besoeke gestrek het.

26. Hoe het die kind met die plasing by die pleegouers gekom?

- (a) Die maatskaplike werkster met wie die pleegouers tot dusver kontak gehad het, het pleegkind gebring:
- (b) 'n Ander maatskaplike werkster het die kind gebring:
- (c) Pleegouers het die kind by die organisasie se kantoor afgehaal:
- (d) Pleegouers het die kind van die kinderhof af huis toe gebring:
- (e) Ander (spesifiseer):

27. Het die maatskaplike werkster pleegouers inligting gegee oor:

- (a) Die kind se huislike agtergrond:
- (b) Sy gesondheid:
- (c) Sy skoolprestasies en watter skool hy bygewoon het:
- (d) Enige probleemgedrag aanwesig:

28. Het die maatskaplike werkster vir pleegouers gesê hoelank sy vermoed die plasing sou duur. Indien ja, hoe lank het sy gesê sal dit duur:

29. Was daar ander kinders in die pleegkind se gesin:

Indien ja, waar was hulle tydens hierdie kind se verwydering:

- (a) Nog in sorg van die ouers:
- (b) In sorg van familieleden:
- (c) In sorg van ander pleegouers:
- (d) In 'n kinderinrigting:
- (e) Ander (spesifiseer):

30. Watter van die volgende alternatiewe beskou pleegouers as die naaste aan die verhouding tussen pleegouers en die maatskaplike werkster:

(Meer as een kan van toepassing wees).

- (a) Die pleegouers en die maatskaplike werkster is kollegas:
- (b) Die maatskaplike werkster is 'n vriendin van die pleegouers:
- (c) Die maatskaplike werkster hou toesig oor die pleegouers:
- (d) Die maatskaplike werkster is 'n voorligter vir pleegouers:
- (e) Ander (spesifiseer):

31. Gedurende die tyd dat hierdie kind/ers in pleegsorg by pleegouers is, met hoeveel verskillende maatskaplike werksters moes pleegouers reeds saamwerk:

32. Wat is die kerkverband van:

Pleegmoeder:

Pleegvader:

Eie kinders:

Pleegkinders:

33. Woon die kinders Sondagskool by?

Woon pleegkinders Sondagskool by?

34. Woon gesin die eredienste by (meld selde, dikwels of gereeld)

35. Neem die gesin deel aan gemeentelike aktiwiteite bv. bidure, kerkbazaars, ens. Spesifiseer.

36. Was pleeghuis die eerste tuiste vir hierdie kind nadat hy/sy uit sy ouerhuis verwyder is:

Indien nee, gee besonderhede indien pleegouers daaroor beskik:

37. Sal pleegouers graag die pleegkind wil aanneem indien moontlik?

Indien nee, hoekom nie:

38. Langtermyn pleegouers is die meeste soos watter een van die volgende:

Pleegvader

Pleegmoeder

- (a) Die kind se eie ouers
- (b) Aangenome ouers
- (c) Familie
- (d) Maatskaplike werkster
- (e) Betaalde amptenaar
- (f) Ander (spesifiseer)

39. As pleegouers weggaan vir 'n naweek en die pleegkind gaan met hulle saam:

- (a) Sê pleegouers dit vir die natuurlike ouers:
- (b) Sê pleegouers dit vir die maatskaplike werkster:
- (c) Voel pleegouers dit is nie nodig om dit aan enige van die twee partye te noem nie:
- (d) Ander (spesifiseer):

As pleegouers weggaan met twee weke vakansie sou hulle dit:

- (a) Sê aan die natuurlike ouers:
- (b) Sê vir die maatskaplike werkster:
- (c) Voel hulle dit is nie nodig om dit aan enige van die twee partye te noem nie:
- (d) Ander (spesifiseer):

40. Dink pleegouers 'n langtermyn pleegkind moet meer geheg aan sy pleegouers as sy eie ouers wees:

- (a) meer geheg
- (b) minder geheg
- (c) dieselfde te voel vir beide stelle ouers
- (d) Ander (spesifiseer)

41. Besoek die eie ouers die kind, hoe dikwels en waar vind besoek plaas:

42. Besoek die ouers op vasgestelde tye:

43. As pleegouers alleen kan besluit oor die besoeke van die natuurlike ouers sou hulle:

- (a) Die ouers aanmoedig om hulle kinders gereeld en dikwels te besoek:

- (b) Reëlins tref dat die ouers nie te dikwels kom nie (ongeveer elke 3 maande)
- (c) Die ouers ontmoedig om die kinders te besoek:
- (d) Dit aan die ouers oorlaat om te besluit hoe dikwels hulle wil besoek:
- (e) Ander (spesifiseer):

44. Dink pleegouers dat ouers wel hulle kinders gereeld mag besoek maar dat die besoeke nie by die pleegouerhuis moet plaasvind nie maar op 'n ander plek:

Ja:

Nee:

45. Het die maatskaplike werkster pleegouers voorberei daarop dat die kind se ouers die reg het om die kind gereeld te besoek:

46. Wat sal pleegouers doen t.o.v. onbepaalde en ongereelde besoeke van die kind se ouers:

- (a) Hul die besoeke laat welgeval:
- (b) Die ouers vra om op vasgestelde tye te besoek:
- (c) Die maatskaplike werkster vra om bevredigende reëlins met die ouers te tref:
- (d) Ander (spesifiseer):

47. Besoek die maatskaplike werkster pleegouers gereeld genoeg na hulle sin:

Hoe dikwels besoek sy hulle:

48. Wie sien die maatskaplike werkster gedurende haar huisbesoeke:

Meld asseblief selde, dikwels, of tydens elke besoek.

Pleegmoeder
Pleegvader
Pleegkind/ers
Eie kinders

Het pleegouers beswaar dat die maatskaplike werkster die pleegkind alleen spreek:

Indien ja, waarom:

49. Voel pleegvader dat hy meer kontak met die maatskaplike werkster sou wou hê:

Indien ja, wat sou hy veral graag met haar wil bespreek:

50. Hoe het die kinders met die pleegkind/ers reggekom net na die plasing:

-
51. Hoe kom kinders en die pleegkind/ers nou oor die weg:
52. Is pleegouers in ontvangs van 'n pleegtoelaag:
53. Hoe lank na die kind geplaas is het u die eerste betaling van die toelaag ontvang:
54. Het die welsynsorganisasie u finansiële vergoeding gegee voordat die toelaag uitbetaal was:
55. Dink u pleegouers behoort betaal te word:
- (a) Niks
 - (b) Om die onderhoud en ander koste van die kind te dek:
 - (c) Nie slegs om die onderhoud en ander koste van die kind te dek nie maar ook ekstra vir hulle moeite om na die kind te kyk:
 - (d) Nie slegs om die onderhoud en ander koste van die kind te dek nie maar ook vir die spesiale vaardighede van die pleegouer:
 - (e) Ander (spesifiseer):
56. Kry die pleegkind sakgeld: Hoeveel:
57. Beskou u die toelaag as voldoende om in al die kind se behoeftes te voorsien:
58. Dink u pleegouers behoort aangemoedig te word om 'n kort opleidingskursus in die aande by te woon as deel van hulle pligte as pleegouers:
- Ja Nee
- Pleegvader:
- Pleegmoeder:
- Indien ja, hoe dikwels sal u bereid wees om dit by te woon:
59. Hoe lank is u al 'n pleegouer:
60. Het u al van te vore ander pleegkinders gehad: Hoeveel:
- Indien ja, waar is hulle nou:
- (a) Teruggeplaas by ouers:
 - (b) Volwasse en onafhanklik:
 - (c) By ander pleegouers:
 - (d) In 'n kinderinrigting:
 - (e) Ander (spesifiseer);
61. Watter ouderdomme was die pleegkinders toe hulle by u gekom het:

-
62. Het u enige kontak gehad met die kinders nadat hulle van u weg is (spesifiseer indien antwoord "ja" is):
63. Wat is die langste wat u al vir 'n pleegkind gesorg het:
64. Volgens u mening hoe beoordeel die bure en die gemeenskap u rol as pleegouer:
- (a) Hulle bewonder u vir wat u vir die pleegkind doen:
 - (b) Hulle dink u doen dit bloot vir finansiële gewin:
 - (c) Hulle veroordeel u omdat u die kinders van hulle eie ouers weg hou:
 - (d) Hulle dink u is gelukkig om die sorg van die kind te hê:
 - (e) Ander (spesifiseer):
65. Is u familie van die pleegkind:
Indien ja, wat is die verwantskap:
66. Mnr. en Mev. Smit is Marie se pleegouers. Marie het gedurende die week probleme veroorsaak deur sente uit mev. Smit se beursie te steel. Die probleem is nou opgelos. Dink u:
- (a) Die pleegouers moet aan die maatskaplike werkster skryf hieroor:
 - (b) Die pleegouers moet aan Marie se ouers skryf hieroor:
 - (c) Die pleegouers moet die maatskaplike werkster hiervan vertel tydens haar volgende besoek:
 - (d) Hulle moet Marie se ouers vertel tydens hulle volgende besoek:
 - (e) Hulle moes die maatskaplike werkster dadelik gekontak het toe Marie die geld geneem het:
 - (f) Hulle moes Marie se ouers onmiddellik gekontak het toe Marie die geld geneem het:
 - (g) Ander (spesifiseer):
67. Indien die pleegkind ongehoorsaam is hoe pas die pleegouers dissipline toe. Noem voorbeelde van ongehoorsaamheid en die dissipline wat daarvoor aangewend was.

NOTAS

1. Van Bochove, J.W. : Pleegsorg Ongepubliseerde D.Phil. proefskrif, Universiteit van Pretoria, 1965, p.72.
2. Katz, S.N. : When Parents fail: The Law's Response to Family Breakdown. Boston: Beacon Press, 1971, p.91.
3. Van Bochove, op. cit. p.126.
4. Dreyer, A. : "Ons oudste Weeshuis". Volkswelsyn en Pensioene, Jaargang 5, No. 2, Desember 1970, pp.47-51.
5. Lambrechts, H.C. en Theron, Erika : Vrouevolksdiens; Die Werk van die Afrikaanse Christelike Vrouevereniging. Kaapstad: H.A.U.M., 1959, pp.103-104
6. Winckler, A.T. : Volkswelsynbeleid; 'n Sosiaal-Historiese Studie van Tendense in Suid-Afrikaanse Volkswelsynbeleid 1910-1966. Stellenbosch : Kosmo-Uitgewery, 1969, p.33.
7. Theron, Erika et al. : Inrigtingsversorging. Stellenbosch: Universiteitsuitgewers, 1948, p.19.
8. Theron et al., Ibid., p.16.
9. Die tydsduur van pleegsorg vir individuele pleegkinder kan met vrug ondersoek word. Uit ervaring in die praktyk blyk dit dat 'n groot persentasie kinders in pleegsorg bly tot hulle agtiende jaar. Maas en Engler, (Children in Need of Parents. New York and London: Columbia University Press, 1959, p.390.) vind dat as kinders nie binne 'n jaar tot 18 maande uit pleegsorg ontslaan word nie, die kanse uiters gering is dat hulle voor hulle volwasse is ontslaan sal word.
10. Departement van Volkswelsyn en Pensioene : Verslag vir die Tydperk 1971-1972. Pretoria: Staatsdrukker, 1973, p.10.
11. Adamson, G. : "Foster Parents: Changes in the Attitudes of Children's Departments," Social Work Today, Vol. 2, No. 17, 1971, p.7.
12. Ibid., pp.7-8.
13. Wolins, M. : Selecting Foster Parents. New York and London: Columbia University Press, 1963, p.36.
14. Ibid., p.37.
15. Fanshel, D. : "Child Welfare" in Encyclopedia of Social Work. New York: National Association of Social Workers, 1971, p.103.
16. Kadushin, A. : "Child Welfare: Adoption and Foster Care" in Encyclopedia of Social Work. New York, National Association of Social Workers, 1971, p.107.

-
40. Van Bochove, op. cit., p.284
 41. Ibid., p.278
 42. Fanshel, op. cit., p.55
 43. Ibid., p.24.
 44. Trasler, op. cit., p.176.
 45. George, op. cit., p.208
 46. Trasler, op. cit., p.220
 47. Ibid., p.223
 48. Fanshel, op.cit., p.26
 49. Trasler, op. cit., p.220.
 50. George, op. cit., p.202.
 51. Crellin, E. et al. : Born Illegitimate; Social and Educational Implications. London: National Foundation for Educational Research, 1971, p.40.
 52. Fanshel, op. cit., p.43.
 53. Towle, Charlotte : "Evaluating Motives of Foster Parents", in Robert Tod (Ed.) : Social Work in Foster Care; Collected Papers. London: Longman, 1971, p.32.
 54. Kline, Draza : "Understanding and Evaluating a Foster Family's Capacity to meet the Needs of an Individual Child", Social Service Review, Vol. 34, No. 2, 1960.
 55. George, op. cit., pp.141-142
 56. Kay, Neil : "A Systematic Approach to selecting Foster Parents", Case Conference, Vol. 13, No. 2, 1966, p.44.
 57. Towle, op. cit., p.33.
 58. Die volgende skrywers bespreek in die werke genoem die motiewe van pleegouers :

Jenkins, R. : "The Needs of Foster Parents", Case Conference, Vol. 11, No. 7, 1965, pp.211-219.

Kay, op. cit., pp.44-50.

Josselyn, Irene : "Evaluating Motives of Foster Parents" in Robert Tod (Ed.) : Social Work in Foster Care; Collected Papers. London: Longman, 1971, pp.18-31.
 59. Ibid., p.27.
 60. Ibid., p.31.
 61. Wolins, op. cit., p.14.

-
62. George, op. cit., p.84.
 63. Jaffee, B. and Kline, Draza : New Payment Patterns and the Foster Parent Role. New York, Child Welfare League of America, 1970, pp.1-24.
 64. Ibid., p.19.
 65. Van Bochove, op. cit., p.424.
 66. Jaffee and Kline, op. cit., p.v.
 67. De Bruyn, M. : The Foster Child. Pretoria: 1973.
'n Ongepubliseerde Referaat gelewer tydens 'n Nasionale Konferensie oor Pleegsorg te Pretoria, April 1973.
 68. Berry, J. : Social Work with Children. London and Boston: Routledge and Kegan Paul, 1972, p.86.
 69. Dit was duidelik tydens die ondersoek dat 'n groot aantal pleeggesinne se standaarde met betrekking tot o.a. tandheelkundige dienste veel te wense oorlaat. Een pleegmoeder, 'n jong vrou, was bv. sonder tande. Dit het uit navrae aan die begeleidende maatskaplike werker geblyk dat sy dit nie beskou het as haar taak om die pleegmoeder beide terwille van estetiese sowel as gesondheidsredes aan te moedig om 'n kunsgebit te bekom nie.
 70. Jaffee and Kline, op. cit., p.23.
 71. George, op. cit., p.55.
 72. Onderhoudstoelae word aan 'n gesin betaal wanneer die vader van 'n gesin wegval (deur die dood of weens verlatting of afwesigheid weens aanhouding in 'n gevangenis of 'n hospitaal) of nie langer in staat is om sy gesin te onderhou nie. Die onderhoudstoelae word aan die moeder betaal om haar in staat te stel om haar afhanklike kinders in haar persoonlike sorg en toesig te hou. Hier volg die toelae soos dit bereken word vanaf 1 Mei 1974 met vermelding tussen hakies van die bedrag soos dit vanaf 1 Desember 1974 uitbetaal sal word: Die maksimumtoelae t.o.v. 'n blanke gesin is: R52 (R57) per maand t.o.v. die moeder. Indien die moeder geskei, 'n weduwee, ongetroud of verlaat is word 'n bykomende R10 per maand aan haar toegeken. Ten opsigte van die eerste drie kinders in die gesin word R13,50 (R14,50) per kind per maand betaal, en R11,50 (R12,50) per kind per maand vir die vierde en elke daaropvolgende kind. 'n Verdere toelaag van R6,00 (R8,00) per maand word t.o.v. elke afkanklike kind van skoolgaande ouderdom betaal. 'n Moeder in 'n een-ouer gesin met drie skoolgaande kinders en twee voorskoolse kinders sal dus op die oomblik 'n maksimum toelaag van R153,50 ontvang (vanaf 1 Desember 1974 sal dit R160,50 beloop), 'n pleegmoeder wat vyf pleegkinders versorg, ongeag die ouderdomme van die pleegkinders, ontvang vanaf 1 Mei 1974 R182,50 per maand aan pleegtoelae en sal vanaf 1 Desember 1974 R197,50 per maand ontvang.

-
73. Fratter, Joan : "Boarding-out Rates for Foster Children", Social Work Today, Vol. 4, No. 11, 1973, p.355.
 74. Dinnage and Kellmer Pringle, op. cit., p.27.
 75. Ibid., p.28.
 76. Wolins, op. cit., p.14.
 77. George, op. cit., p.54.
 78. Wolins, op. cit., p.20.
 79. George, op. cit., p.69.
 80. Weinstein, Eugene A. : The Self-Image of the Foster Child. New York: Russel Sage Foundation, 1960, p.17.
 81. Trasler, op. cit., p.233.
 82. George, op. cit., p.64.
 83. Wolins, op. cit., p.20.
 84. Mc Adams, P.J. : "The Parents in the Shadows", Child Welfare, Vol. 51, No. 1, 1972, p.53.
 85. George, op. cit., p.51.
 86. Ibid., p.45.
 87. Davids, L. : "Foster Fatherhood: The Untapped Resource", Child Welfare, Vol. 52, No. 2, 1973, pp.100-107.
 88. Goldstein, Harriet : "Enriching the Role of the Social Worker", Child Welfare, Vol. 45, No. 2, 1966, p.68.
 89. Kline, D. and Overstreet, Helen-Mary Forbush : Foster Care of Children. New York and London: Columbia University Press, 1972, p.265.
 90. Berry, op. cit., p.94.
 91. Wires, Emily M. : "Some Factors in the Worker-Foster Parent Relationship", in Robert Tod (Ed.): Social Work in Foster Care; Collected Papers. London: Longman, 1971, p.67.
 92. Soffen, Joseph : "The Impact of a Group Educational Program for Foster Parents", Child Welfare Vol. 41, No. 5, 1962, pp.195-201.
 93. Roberts, V. : "An Experiment in Groupwork with Foster Parents", Case Conference, Vol. 9, No. 5, 1962, pp.149-152.
- Dall, Adolin : "Group Learning for Foster Parents in a Public Agency", Children, Vol. 14, No. 5, 1967, pp.185-187.

94. Die volgende boeke en artikels is eenvoudig geskryf en kan met vrymoedigheid aan pleegouers gegee word om te lees om hulle begrip van die pleegkind en sy ouers se besondere situasies te verbeter.

Stevenson, Olive : Someone Else's Child London: Routledge and Kegan Paul, 1965

Reistroffer, Mary : Memorandum to Foster Parents - Conversation No. 1.: What you always wanted to discuss about Foster Care but didn't have the time or chance to bring up. New York: Child Welfare League of America, 1972.

Reistroffer, Mary : Memorandum to Foster Parents - Conversation No. 2.: What's so Special about Teenagers? New York: Child Welfare League of America, 1972.

Mc Adams, P.J. : "The Parent in the Shadows", Child Welfare, Vol. 51, No. 1, 1972, pp.51-55.

95. Editorial, Child Welfare, Vol. 50, No. 8, 1971, p.432.
96. Boss, P. : "A New Outlook for Foster Parents", Case Conference, Vol. 10, No. 2, 1963, p.39.
97. Anderson, Sheila : "Foster Parent Organisations; How a Province wide Federation was Formed in British Columbia", Child Welfare, Vol. 50, No. 7, 1971, pp.408-412.
98. Hunzeker, Jeanne : "Organisation and Implementation of Foster Parent Associations", Child Welfare, Vol. 50, No. 8, 1971, pp.468-474.
99. Anderson, op. cit., p.411.
100. Williams, John : "Presidents's Log", Residential Social Work, Vol. 13, No. 12, 1973, p.658.
101. Krugman, Dorothy C. : "Working with Separation", Child Welfare, Vol. 50, No. 9, 1971, p.529.
102. Kline and Overstreet, op. cit., p.286.
103. Blake, Y. : "A Clinical Psychologist's Approach to Adoption", Aanneem van Kinders, Departement van Volkswelsyn en Pensioene: Navorsing en Inligting, No. 3, 1965, pp.9-17
104. Stevenson, op. cit., p.115.
105. George, op. cit., p.224-226.
106. Maas and Engler, op. cit., p.396.
107. Keith-Lucas, Alan : "More not Less, Emphasis on Parents Rights", Child Welfare, Vol. 40, No. 7, 1961, p.21.
108. George, op. cit., p.217.

-
109. Watson, Kenneth W. : "Longterm Foster Care; Default or Design?" Child Welfare, Vol. 47, No. 6, 1968, p.33.
110. Maas and Engler, op. cit., p.397.

BIBLIOGRAFIE

BOEKE EN STATUTE

- AINSWORTH, MARY D. et al. : Deprivation of Maternal Care : A Reassessment of its Effects. Geneva : World Health Organisation, 1962.
- BERNARD, JACQUELINE : The Children You Gave Us : A History of 150 Years of Service to Children. New York : Bloch Publishing Co., 1972.
- BERRY, JULIET : Social Work with Children. London and Boston : Routledge and Kegan Paul, 1972.
- CRELLIN, EILEEN, KELLMER PRINGLE, M.L., & WEST, PATRICK : Born Illegitimate : Social and Educational Implications. London : National Foundation for Educational Research, 1971.
- DINNAGE, ROSEMARY & KELLMER PRINGLE, M.L. : Foster Home Care : Facts and Fallacies. London : Longmans Green, 1967.
- DOCKER-DRYSDALE, BARBARA : Therapy in Child Care. London : Longmans Green, 1968.
- FANSHEL, DAVID : "Child Welfare", in MORRIS, ROBERT (Ed.) : Encyclopedia of Social Work. New York : National Association of Social Workers, 1971.
- FANSHEL, DAVID : Foster Parenthood : A Role Analysis. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1966.
- FERGUSON, T. : Children in Care - and after. Oxford : Oxford University Press, 1966.
- GEORGE, VICTOR : Foster Care : Theory and Practice. London : Routledge and Kegan Paul, 1970.
- GOTTESFELD, HARRY & RADINSKY, ELIZABETH K. : In Loco Parentis : A Study of Perceived Role Values in Foster Home Care. New York : Jewish Child Care Association of New York, 1970.
- GULA, MARTIN et al. : Group Homes in Perspective. New York : Child Welfare League of America, 1967.
- HOLGATE, EILEEN (Ed.) : Communicating with Children. London : Longman, 1972.
- HUTCHINSON, DOROTHY : In Quest of Foster Parents : A Point of View on Homefinding. New York : Columbia University Press, 1943.
- JAFFEE, BENSON & KLINE, DRAZA : New Payment Patterns and the Foster Parent Role. New York : Child Welfare League of America, 1970.
- JOSSELYN, IRENE M. : "Evaluating Motives of Foster Parents" in TOD, ROBERT (Ed.) : Social Work in Foster Care. London : Longman, 1971.

-
- KADUSHIN, ALFRED : "Child Welfare : Adoption and Foster Care", in MORRIS, ROBERT (Ed.) : Encyclopedia of Social Work. New York : National Association of Social Workers, 1971.
- KATZ, SANFORD N. : When Parents Fail : The Law's Response to Family Breakdown. Boston : Beacon Press, 1971.
- KLINE, DRAZA & OVERSTREET, HELEN-MARY FORBUSH : Foster Care of Children : Nurture and Treatment. New York and London : Columbia University Press, 1972.
- KOGAN, MAURICE & POPE, MARGARET (Eds.) : The Challenge of Change. Windsor (Berks.) : NFER Publishing Co., 1972.
- LAMBRECHTS, H.C. & THERON, ERIKA : Vrouevolksdiens : Die Werk van die Afrikaanse Christelike Vrouevereniging. Kaapstad en Pretoria: H.A.U.M., 1959.
- MAAS, HENRY S. & ENGLER, RICHARD E. : Children in Need of Parents. New York : Columbia University Press, 1959.
- REISTROFFER, MARY : What's so Special About Teenagers? New York : Child Welfare League of America, 1972.
- REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA : "Die Kinderwet No. 33 van 1960", Statute. Pretoria : Staatsdrukker, 1960.
- ROWE, JANE & LAMBERT, LYDIA : Children Who Wait : A Study of Children Needing Substitute Families. London : Association of Adoption Agencies, 1973.
- SAWBRIDGE, PHILLIDA : Finding Homes for Children : A Glimpse of American Practice. London : British Adoption Resource Exchange, 1973.
- STEVENSON, OLIVE : Someone Else's Child. London : Routledge and Kegan Paul, 1965.
- TERHORST, W. : "Hoe kan het nog Beter?", in VAN SPANJE, M.J.A. (Ed.) : Contour en Perspectief in de Kinderbescherming. Rotterdam : Lemniscaat, 1971.
- THERON, ERIKA et al. : Inrigtingsversorging. Stellenbosch : Universiteitsuitgewers, 1948.
- TIMMS, NOEL : The Receiving End : Consumer accounts of Social Help for Children. London and Boston : Routledge and Kegan Paul, 1973.
- TOD, ROBERT (Ed.) : Social Work in Foster Care. London : Longman, 1971.
- TOWLE, CHARLOTTE : "Evaluating Motives of Foster Parents", in TOD, ROBERT (Ed.) : Social Work in Foster Care. London : Longman, 1971.
- TRASLER, GORDON : In Place of Parents : A Study of Foster Care. Routledge and Kegan Paul, 1960.

UNIE VAN SUID-AFRIKA : "Wet ter Bescherming van Kinderen, 1913",
Statute. Pretoria : The Government Printing and Stationery
Office, 1913.

VAN SPANJE, M.J.A. (Ed.) : Contour en Perspectief in de
Kinderbescherming. Rotterdam : Lemniscaat, 1971.

WEINSTEIN, EUGENE A. : The Self-Image of the Foster Child.
New York : Russell Sage Foundation, 1960.

WINCKLER, A.T. : Volkswelsynbeleid : 'n Sosial-Historiese
Studie van Tendense in Suid-Afrikaanse Volkswelsynbeleid
1910 - 1966. Stellenbosch : Kosmo-Uitgewery, 1969.

WOLINS, MARTIN : Selecting Foster Parents : The Ideal and
the Reality. New York and London : Columbia University
Press, 1963.

ONGEPUBLISEERDE VERHANDELINGE EN REFERATE

AFDELING SOCIALE PEDAGOGIEK : Pleeggezin-Onderzoek .

Bande I, II & III. Pedagogisch Instituut, Rijksuniversiteit,
Utrech : Januarie 1971.

DE BRUYN, M. : The Foster Child . 'n Ongepubliseerde referaat
gelewer tydens 'n Nasionale Konferensie oor Pleegsorg te
Pretoria, April 1973.

JORDAAN, G.P. : Die Taak van die Gesinsorgorganisasie met
Betrekking tot die Lewensonderhoud van die finansieel
Hulpbehoewende en Sorgbehoewende Blanke Kind in Suid-Afrika.
Ongepubliseerde D.Phil.-Proefskrif, Universiteit van
Stellenbosch, 1967.

VAN BOCHOVE, JOHANNA : Pleegsorg . Ongepubliseerde D.Phil-
Proefskrif, Universiteit van Pretoria, 1965.

TYDSKRIFTE

- ADAMSON, GILVRAY : "How Children's Departments Treat Their Foster Parents". Case Conference, Vol. 15, No. 10, Feb. 1969, pp. 383 - 386.
- ADAMSON, GILVRAY : "Foster Parents : Changes in the Attitudes of Children's Departments". Social Work Today, Vol. 2, No. 17, Dec. 1971, pp. 7 - 8.
- ANDERSON, SHEILA : "Foster Parent Organisations : How a Provincewide Federation was formed in British Columbia", Child Welfare, Vol. L, No. 7, July 1971, pp. 408 - 412.
- AURET, A.J. : "Maatreëls wat in die Buiteland ten Behoeve van die Gesinslewe Toegepas Word". Departement van Volkswelsyn en Pensioene, Navorsing en Inligting, No. 5, 1970, pp. 1 - 23.
- BALL, GRACE M., & BAILEY JONATHAN G. : "A Group of Experienced Fosterparents". Case Conference, Vol. 15, No. 12, April 1969, pp. 471 - 474.
- BIGLEY, RONALD J. : "What Direction for Children in Limbo". Child Welfare, Vol. XLVII, No. 4, April 1968, pp. 212 - 215.
- BLAKE, Y. : "A Clinical Psychologist's Approach to Adoption". Departement van Volkswelsyn en Pensioene, Navorsing en Inligting, No. 3, 1965, pp. 9 - 17.
- BOSS, P. : "A New Outlook for Foster Parents" Case Conference, Vol. 10, No. 2, June 1963, pp. 37 - 40.
- BRYCE, MARVIN E. & EHLERT, ROGER C. : "144 Foster Children". Child Welfare, Vol. L, No. 9, Nov. 1971, pp. 499 - 503.
- CHRISTMAS, JUNE JACKSON : "Psychological Implications of Long-Term Foster Care". Child Welfare, Vol. XL, No. 8, Oct. 1961, pp. 24 - 28.
- CRYSTAL, DAVID : "What Keeps Us From Giving Children What We Know They Need?" Social Service Review, Vol. 27, No. 2, June 1953, pp. 136 - 143.
- DALL, ADOLIN G. : "Group Learning For Foster Parents : In a Public Agency". Children, Vol. 14, No. 5, Sept/Oct. 1967, pp. 185 - 187.
- DAVIDS, LEO : "Foster Fatherhood : The Untapped Resource". Child Welfare, Vol. LII, No. 2, Feb. 1973, pp. 100 - 107.
- DICK, KENNETH : "What People Think About Foster Care". Children, Vol. 8, No. 2, March/April 1961, pp. 48 - 52.
- ELLIS, LILLIAN : "Sharing Parents With Strangers : The Role of the Group Home Foster Family's Own Children". Child Welfare, Vol. LI, No. 3, March 1972, pp. 165 - 170.

-
- FANSHEL, DAVID : "Studying the Role Performance of Foster Parents". Social Work, Vol. VI, No. 1, Jan. 1961, pp. 74 - 81.
- FOY, EDWARD : "The Decision-Making Problem in Foster Care". Child Welfare, Vol. XLVI, No. 9, Nov. 1967, pp. 498 - 534.
- FRATTER, JOAN : "Boarding-out Rates for Foster Children". Social Work Today, Vol. 4, No. 11, 1973, p. 355.
- GAFFNEY, JANE : "Are Foster Homes a Rare Resource?". Child Welfare, Vol. XLIV, No. 7, July 1965, pp. 394 - 396.
- GEORGE, VIC : "Foster Care Workers". Social Work Today, Vol. 2, No. 17, Dec. 1971, pp. 4 - 7.
- GLASSBERG EUDICE : "Are Foster Homes Hard To Find", Child Welfare, Vol. XLIV, No. 8, Oct. 1965, pp. 453 - 465.
- GOLDSTEIN, HARRIET : "Enriching the Role of the Social Worker in Foster Care", Child Welfare, Vol. XLV, No. 2, Feb. 1966, pp. 96 - 100.
- GROBLER, J.A. : "Die Beëindiging van Pleegsorg". Navorsing en Inligting, Departement van Volkswelsyn en Pensioene, No. 3, 1967, pp. 1 - 5.
- HEYWOOD, JEAN S. : "Boarding-out and the Wordsworths". Case Conference, Vol. 6, No. 6, Nov. 1959, pp. 140 - 147.
- HOLMAN, ROBERT : "The Foster Child and Self Knowledge". Case Conference, Vol. 15, No. 9, Jan. 1969, pp. 349 - 353.
- HUNZEKER, JEANNE : "Organisation and Implementation of Foster Parent Association". Child Welfare, Vol. L, No. 8, Oct. 1971, pp. 468 - 474.
- JENKINS, RACHEL : "The Needs of Foster Parents". Case Conference, Vol. 11, No. 7, Jan. 1965, pp. 211 - 219.
- JENKINS, RACHEL : "Long Term Fostering", Case Conference, Vol. 15, No. 9, Jan. 1969, pp. 349 - 353.
- JENSEN, GORDON D. : "Developmental Assessment as an Indicator of Foster Home Adequacy". Child Welfare, Vol. XLV, No. 10, Dec. 1966, pp. 576 - 583.
- KAVALLER FIORENCE AND SWIRE, MARGARET R. : "Health Services for Foster Children : An Evaluation of Agency Programs". Child Welfare, Vol. LIII, No. 3, March 1974, pp. 147 - 156.
- KAY, NEIL : "A Systematic Approach to Selecting Foster Parents". Case Conference, Vol. 13, No. 2, June 1966, pp. 44 - 50.
- KEITH-LUCAS, ALAN : "More, Not Less, Emphasis on Parent's Rights". Child Welfare, Vol. 40, No. 7, September 1961, pp. 21 - 23.

-
- KLINE, DRAZA : "Understanding and Evaluating a Foster Family's Capacity to meet the Needs of an Individual Child", Social Service Review, Vol. 34, No. 2, June 1960, pp. 149 - 161.
- LINDBERG, DWAIN R., & WOSMEK, ANNE W. : "The Use of Family Sessions in Foster Home Care", Social Casework, Vol. 44, No. 3, March 1963, pp. 137 - 141.
- MACDONALD, MARY E., & FERGUSON, MARJORIE F. : "Selecting Foster Parents : An Essay Review". Social Service Review, Vol. 38, No. 3, September 1964, pp. 316 - 327.
- MACCOY, JACQUELINE : "The Application of the Role Concept to Foster Parenthood". Social Casework, Vol. 43, No. 5, May 1962, pp. 252 - 256.
- NADAL, ROBERT M. : "Interviewing Style and Foster Parent's Verbal Accessibility". Child Welfare, Vol. XLVI, No. 4, April 1967, pp. 207 - 213.
- NAPIER, HARRY : "Success and Failure in Foster Care", British Journal of Social Work, Vol. 2, No. 2, Summer 1972, pp. 187 - 204.
- NEWELL, M.B. : "Recruiting Foster Parents". Case Conference, Vol. 14, No. 4, August 1967, pp. 147 - 150.
- NYMAN, JANE & NYMAN, MICHAEL : "Foster Parents and Child Care Officers". Social Work Today, Vol. 2, No. 1, April 1971, pp. 25 - 27.
- RADINSKY, ELIZABETH K., FREED, BESSIE SCHICK & RUBINSTEIN, HELEN : "Recruiting and Serving Foster Parents". Child Welfare, Vol. XLII, No. 1, Jan. 1963, pp. 18 - 24.
- REISTROFFER, MARY E. : "Participation of Foster Parents in Decision Making : The Concept of Collegiality". Child Welfare, Vol. LI, No. 1, Jan. 1972, pp. 27 - 29.
- ROBERTS, V. : "The Team Focus in Fostering". Case Conference, Vol. 16, No. 3, July 1969, pp. 90 - 94.
- ROBERTS, V. : "An Experiment in Group Work with Foster Parents". Case Conference, Vol. 9, No. 5, October 1962, pp. 149 - 152.
- ROBINSON, JOHN : "An Experience of Fostering". Social Work Today, Vol. 4, No. 3, May 1973, pp. 85 - 86.
- ROTHSCHILD, ANN M. : "An Agency Evaluates Its Foster Home Service". Child Welfare, Vol. LIII, No. 1, Jan. 1974, pp. 42 - 50.
- SCHOENBERG, CARL : "Foster Parents on the Move", Child Welfare, Vol. L, No. 8, Oct. 1971, pp. 432 - 433.
- SHAH, CHANDRAKANT P. : "Assessing Needs and Board Rates for Handicapped Children in Foster Family Care". Child Welfare, Vol. L, No. 10, Dec. 1971, pp. 588 - 592.

-
- SHYNE, ANN W., SHERMAN, EDMUND A., & PHILLIPS, MICHAEL H. :
"Filling a Gap in Child Welfare Research : Service to Children
in Their Own Homes". Child Welfare, Vol. LI, No. 9, Nov.
1972, pp. 562 - 573.
- SIMMONS, GLADYS, et al. : "Natural Parents as Partners in Child
Care Placement". Social Casework, Vol. 54, No. 4, April
1973, pp. 224 - 232.
- SOFFEN, JOSEPH : "The Impact of a Group Educational Program
for Foster Parents". Child Welfare, Vol. XLI, No. 5,
May 1962, pp. 195 - 201.
- STEVENSON, OLIVE : "Reception into Care - Its Meaning For All
Concerned". Case Conference, Vol. 10, No. 4, September 1963,
pp. 110 - 114.
- SOLOMON, ALBERT : "Publicity Methods in Finding Foster Homes".
Child Welfare, Vol. 31, No. 5, May 1952, pp. 7 - 16.
- TAYLOR, JOSEPH, et al. : "Attitudes on Foster Family Care in
Contrasting Neighbourhoods". Child Welfare, Vol. XLVIII,
No. 5, May 1969, pp. 252 - 258.
- TEGETHOFF, NINA BECK & GOLDSTEIN, HARRIET : "A Realistic
Appraisal of Homefinding". Child Welfare, Vol. XLI, No. 6,
June 1962, pp. 253 - 255.
- VASS, FRANK : "The Application of Group Techniques in Social
Work Practice", Case Conference, Vol. 16, No. 6, Oct. 1969,
pp. 204 - 211.
- VILJOEN, S. : "Enkele Aspekte in Verband met Pleegsorg".
Volkswelsyn en Pensioene, Vol. 7, No. 2, Des. 1972, pp. 39 - 46.
- WATSON, KENNETH W. : "Long-Term Foster Care : Default or
Design? The Voluntary Agency Responsibility". Child
Welfare, Vol. XLVII, No. 6, June 1968, pp. 331 - 364.
- WOLINS, MARTIN : "Licensing and Recent Developments in Foster
Care", Child Welfare, Vol. XLVII, No. 10, Dec. 1968,
pp. 570 - 582.